

11 november 1993

Voorzitter: prof. dr. J.A. van Kemenade

Griffier: drs. C.J.N. Versteden

I. Opening der vergadering

Bij de opening der vergadering zijn tegenwoordig 47 leden, te weten:

drs. J. van den Assem, mw. mr. Y.I. van Wagenveld-Drukker, drs. J.H.J. Verburg, J.P.J. Lagrand, J.P. van der Hiele, E.J. Theunisz, mw. M.A.C. Karssen, mw. T.A. Molenaar-Langeveld, J.R.A. van den Broek, mw. M. Wiebosch-Steeman, P.J.M. Poelmann, drs. H.A.C. Komproe, A.F.M. van Herpen, mw. dr. J.M. Drees, mw. ir. M. Koopman-Krijt, E.A. Ros, E. Neef, drs. W. Mensink, ing. M. Verweij, mw. M. Hommes, C.F. Stoop, drs. J. van Ark, mw. A.J. Verhoog-Bokma, mw. A.C. van den Berg-Voets, drs. J. de Lange, mw. P.M. op de Weegh, W. Elsthout, A. van Noord, mw. M.A.J. van Maastricht-Thijssen, mr. W.C.T.F. de Zeeuw, drs. J. Achterstraat, F. Tielrooij, A.J.L. Bongers, mw. M.K. Pfeiffer, mw. drs. M.J. Sanders-ten Holte, M. Ernsting, drs. W.C. Zwanenburg, B.J.A. Hakvoort, ing. D. Reitsma, mr. T. Stelpstra, mw. drs. J.A. Schoondergang-Horikx, G. de Boer, mw. mr. F.G. van Diepen-Oost, P. Zwart, J.L. Broeren, mw. mr. N. Klijn en mw. drs. W.C.G. Voûte-Droste.

Later is de presentielijst nog getekend door de leden:

N.W. Dorrestijn, mw. J.E.M. Berman, G.J.M.A. Le Belle, mw. N.D.K. Eelman-van 't Veer, H.W. Berkhout, mw. D. Abbas, K. Vroegindewij, R.H. Hofwijks, P.A. Zoon, mw. M.H.A. Smeele-de Kok, W.F.H. van der Paard, C.J. Waij, M.B. Wigman, ir. H. Pluckel, S.P. Steltenpool, mw. J. van Raam-Hansler, mw. mr. N. Griffioen-Smit, mw. J.A.W. van Diepen-Hoogewerf, mw. drs. B.M. van Beijma-van Dam, N.J.M. Smulders, J. Wentink, P. van der Gaast, drs. F. Frankfurter, drs. H.S. de Boer, dr. M. Hisschemöller, dr. K.A. Springer, M.C. Heineken, mw. G.J. Strikwerda-van Klinken en G. Roos.

Van de leden mw. A.A.E. Goijert en dr. H. van Ruller is bericht ontvangen, dat zij niet aanwezig kunnen zijn.

Er is één vacature.

De voorzitter opent de vergadering.

De voorzitter: Dames en heren! Ik deel u mede dat de heer Zwanenburg vader is geworden van een tweeling. Ongetwijfeld namens u allen feliciteer ik hem en zijn vrouw. Mijnheer Zwanenburg, van harte gefeliciteerd! (Applaus).

II. Algemene beschouwingen omtrent de begroting en het Beleidsplan 1994 (vervolg)

Wordt voortgegaan met de algemene beschouwingen omtrent de begroting en het Beleidsplan 1994.

De heer Verburg (CDA): Mijnheer de voorzitter! Op de eerste plaats wil mijn fractie dank zeggen voor de beknopte, edoch heldere beantwoording van de punten die wij in onze algemene beschouwingen hebben aangegeven, zij het dat die beantwoording voor ons niet op alle punten afdoende is geweest. Op die punten willen wij dus nog even terugkomen.

Wij hebben in onze algemene beschouwingen gesproken over het kleine-kernenbeleid en de relatie die gelegd zou moeten worden naar het ouderenbeleid. Het doet mij deugd dat drie gedeputeerden hebben getracht daar een

antwoord op te geven. Korthedshalve beperk ik mij maar tot hetgeen gedeputeerde De Zeeuw in laatste instantie heeft trachten duidelijk te maken. Ik denk dat hij wel een poging heeft ondernomen om te begrijpen wat wij hebben bedoeld, maar dat zijn uitleg uiteindelijk toch een wat andere richting uitging.

Laat ik het maar heel simpel zeggen: als je oud bent en je wilt niet naar een bejaardentehuis, dan wil je thuis blijven wonen. Als je thuis wilt blijven wonen, dan heb je zorg nodig van anderen. Meestal zijn dat familieleden, kennissen, mensen die in je nabije omgeving wonen. Maar als die anderen niet in de gelegenheid gesteld worden in de nabije omgeving te blijven wonen, dan betekent dit dat je alleen thuis woont en verstoken bent van de zorg van die anderen.

Ik stel het nu bewust wat zwart-wit, maar dit is zo'n beetje de kern van onze benadering. Het kleine-kernenbeleid zou er met name op gericht moeten zijn het ouderenbeleid te ondersteunen en de zorg van bejaarden en ouderen thuis mogelijk te maken.

De relatie die het college legt, met name naar verzorgingshuizen of bejaardencomplexen waar men dan naartoe zou kunnen gaan, is één aspect van het verhaal, maar niet het gehele verhaal.

Een tweede punt dat ik wil aanstippen, betreft de beantwoording van mevrouw Berman met betrekking tot de ziekenhuissituatie. In haar beantwoording heeft zij getracht ons nadere informatie te verstrekken over de stand van zaken rond de financieringsaanvraag, gekoppeld aan de fusie van het Andreas- en het Slotervaart-ziekenhuis in Amsterdam-West. Naar mijn idee was die informatie ook redelijk volledig. Maar tegelijkertijd heeft zij daarbij aangegeven dat wanneer de financiering van rijkswege niet komt, de fusie wat betreft de bekostiging geen prioriteit heeft voor de provincie. Want het bouwkostenbudget is op en dat betekent dat er geen middelen aanwezig zijn om de fusie ook daadwerkelijk tot stand te brengen.

Maar vervolgens is de gedeputeerde niet bereid de stelling te onderschrijven die wij met enige overtuiging op tafel hebben gelegd, namelijk: geen geld, dan geen fusie, maar dan ook geen sluiting van het Andreas-ziekenhuis.

Ik ben mij ervan bewust dat het niet binnen de provinciale bevoegdheid ligt om in deze aangelegenheid concrete stappen en maatregelen te nemen, maar de provincie zou wel kunnen bewerkstelligen dat staatssecretaris Simons vóór zijn vertrek met een uitspraak komt over de financiering - waarbij de provincie zou kunnen aangeven dat wanneer de staatssecretaris niet met die uitspraak komt, voor haar de bovengenoemde stelling (geen geld, geen fusie, geen sluiting) van kracht is.

Hetzelfde geldt voor de ziekenhuissituatie in Zuid-Kennemerland, waar wij te maken hebben met een gelijksoortige problematiek. Ook daar zijn de financiën naar ons idee een geweldig probleem. Directie en leden van de raad van toezicht wringen zich in allerlei bochten om aan de oorspronkelijk op tafel liggende plannen, die ten grondslag hebben gelegen aan de fusie in Zuid-Kennemerland, naar behoren inhoud te geven. Ook daar geldt: als er geen geld beschikbaar komt om de nodige maatregelen te nemen, dan is het verstandig dat men enige nuchterheid betracht en het Zeeuw-ziekenhuis - in welke vorm dan ook - overeind houdt.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Voorzitter! Met waardering voor hetgeen de heer Verburg nu zegt, vraag ik hem: hoe denkt u dat te financieren?

De heer Verburg (CDA): Ik ga ervan uit dat de gelden voor de financiering van de oorspronkelijke plannen een veelvoud zullen bedragen van de gelden die nodig zijn voor het min of meer handhaven van de huidige situatie - handhaving van de bestaande situatie zal dus minder kosten dan het realiseren van de oorspronkelijke nieuwe opzet.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Dat is dus het grote probleem. Maar daar praten wij graag nader met u over.

De heer Verburg (CDA): Daartoe ben ik gaarne bereid. Maar ik heb mijn vragen in eerste instantie in de richting van het college gesteld.

Voorzitter! Het derde punt dat ik wil aankaarten, betreft de communicatie- en informatievoorziening. De gedeputeerde Tielrooij vroeg - en ik zag dat zijn wenkbrauwen daarbij ook iets omhoog gingen - wat de CDA-fractie nu precies bedoelt met een moderner informatiebeleid en een modernere informatievoorziening. Bij de bespreking van het punt van de communicatie- en informatievoorziening in mijn algemene beschouwingen heb ik twee aspecten belicht. Op de eerste plaats heb ik gesteld: hoe communiceren de staten van Noord-Holland naar buiten toe? En op de tweede plaats heb ik gesteld: hoe communiceren gedeputeerde staten met provinciale staten? Ik zal daar nog eens kort op ingaan en aangeven wat ons daarbij voor ogen staat.

Ik wil voorop stellen dat ik mijn opmerkingen heb gemaakt in aansluiting op hoofdstuk 1 van het collegeprogramma, waarin onder de punten 11 en 14 over deze twee onderwerpen het nodige staat geschreven. Dat wil niet zeggen dat ik zou willen aangeven dat er helemaal niets op het vlak van communicatie en informatie gedaan is. Maar het moet mij toch van het hart dat de in de afgelopen jaren steeds indringender geworden discussie over de toekomst van de provincie o.i. te veel binnenshuis plaatsvindt. Als wij de afstand tussen burger en politiek wat willen verkleinen en de legitimatie van ons bestuur willen verbeteren, dan zou ik mij kunnen voorstellen dat daar een geheel andere manier van benadering van de burger bij past.

Laat ik als voorbeeld onze begroting nemen. Als je kijkt naar hetgeen er van de begroting, nadat die was gepresenteerd door het college, in de media (zowel de radio als de kranten) terecht is gekomen, dan valt het op dat er toch betrekkelijk weinig inzichtelijke informatie beschikbaar is voor de Noordhollandse burger. Ik stel daar de manier van informatievoorziening tegenover die je bij veel gemeenten ziet. Ik ben zelf dertien jaar lid geweest van een gemeenteraad. Daar was het gebruikelijk om een eenvoudige uitleg te geven (onder meer via grafiekjes, "taarten" e.d.) over de wijze waarop de centen via de gemeentelijke begroting werden verdeeld. Getracht werd - hetzij door advertenties, hetzij op andere manieren - duidelijk te maken op welke wijze er met het geld van de gemeente werd omgegaan.

Als ik de rekening krijg van het hoogheemraadschap, dan zit daar altijd een aardige folder bij, waarin wordt aangegeven op welke wijze de centen van het hoogheemraadschap besteed worden. Maar als ik mijn aanslag voor de motorrijtuigenbelasting ontvang, dan zie ik dat ik een aantal opcenten voor de provincie Noord-Holland moet betalen, maar daar zit dan verder geen enkele informatie bij.

Ik zou zo nog een tijdje kunnen doorgaan met het geven van voorbeelden, maar dat zou thans te ver voeren. Ik wil met de voorgaande voorbeelden slechts duidelijk maken dat wij op een andere manier zullen moeten omgaan met de informatie die beschikbaar is. Wij zullen moeten bezien hoe wij de burger duidelijk kunnen maken op welke wijze het provinciaal bestuur de belangen van de burgers van Noord-Holland tracht te behartigen.

Het vierde punt dat ik wil aankaarten, betreft de economische ontwikkelingen in de provincie Noord-Holland. In de afgelopen dagen heb ik kennisgenomen van een FNV-rapport, dat een klein beetje mijn zorg bevestigt over het feit dat de werkloosheid in onze provincie tot boven de 10% gestegen is, met name ten gevolge van ernstige problemen in de industriële sector. Tegen die achtergrond wil ik nogmaals beklemtonen dat wij geloven dat de economische potenties van Noord-Holland zich steeds meer zullen gaan ontwikkelen in de richting van een diensteneconomie, waarbij handel en distributie een belangrijke rol zullen spelen.

In dat verband heb ik ook aangegeven dat zou kunnen worden nagegaan of het mogelijk is dat de provincies Noord- en Zuid-Holland iets van een ontwikkelingsplan opstellen, mede vanuit de economische potenties van de Schiphol-mainport en de uitstraling die Schiphol zou kunnen hebben op de rest van de provincie - met name ook het noorden van onze provincie. Ik ben er een warm voorstander van dat in gezamenlijkheid de eerste aanzetten van een dergelijk ontwikkelingsplan zouden kunnen worden gegeven. De gedeputeerde heeft daar al op gereageerd, maar ik wil dit punt nog eens beklemtonen.

Met de voornoemde suggestie geef ik helemaal niet aan - zoals onder meer de VVD heeft gedaan - dat wij een voorkeur zouden hebben voor een Randstad-provincie. Wij zijn helemaal nog niet zo ver. Wij denken dat het vormen van nieuwe bestuurlijke eenheden geen voorwaarde vooraf is om tot samenwerking te komen. De samenwerking kan wel degelijk op verschillende manieren gestalte krijgen, zonder dat daar een bestuurlijke vormgeving aan ten grondslag ligt.

De heer Bongers (VVD): Voorzitter! Ik kan de heer Verburg zeggen dat wij geen voorwaarden hebben gesteld, maar slechts een grote wens heb geuit - die wellicht in de toekomst haalbaar zal blijken te zijn.

De heer Verburg (CDA): Ik dank u voor deze toelichting, mijnheer Bongers. Ik moet zeggen dat ik nu weer een beetje gerustgesteld ben.

Voorzitter! Ik kom dan bij mijn laatste opmerking. Een punt dat in de staart van de algemene beschouwingen naar voren gekomen is, betreft het belang van de agrarische sector. Vooral de VVD heeft daar de nadruk op gelegd, maar ook andere fracties hebben daarover het nodige gezegd. Met name is er aandacht gevraagd voor het belang van de agrarische sector in relatie tot het openhouden van het open gebied. Wil je een beleid voeren om delen van onze provincie ook werkelijk open te houden en die als een soort barrière te laten fungeren voor de oprukkende woningbouw, bedrijfshuisvesting, infrastructuur e.d., dan zal dat eigenlijk alleen maar goed kunnen gebeuren wanneer er voldoende wordt geïnvesteerd in de open gebieden zelf. Wij hebben daarbij aangegeven dat dit naar ons idee zou moeten betekenen dat er moet worden geïnvesteerd in de agrarische sector. Want met name de agrarische sector stelt ons in staat om open gebieden ook open te houden.

Voorts wil ik nog een opmerking maken over de huisvesting van de ouderenbonden, waarover door ons een vraag gesteld is tijdens de financiële beschouwingen. (Ik ga daar nu op in, aangezien wij geen gebruik maken van de tweede termijn van de financiële beschouwingen.) Het college heeft op onze vraag geantwoord dat het wel degelijk de bedoeling is nu te komen tot een structurele financiering van de huisvesting van de ouderenbonden. Uiteraard zijn wij daar erg verheugd over, maar toch zijn wij enigszins verbaasd over de vanzelfsprekendheid waarmee dit door het college gezegd is. Want in de commissie hebben wij er statenbreed nogal wat moeite voor moeten doen om daar de aandacht voor te vragen (statenbreed is in de commissievergadering gevraagd die zaak structureel te regelen).

Ten slotte een tweetal kleine opmerkingen. Wij hebben vragen gesteld over de briefwisseling met de Vereniging van Noordhollandse Gemeenten. Ook van andere zijden zijn daar vragen over gesteld. Wij sluiten ons kortheidshalve aan bij de conclusie van afgelopen maandag dat de rentetoerekening in het kader van de stads- en dorpsvernieuwing onderwerp van bespreking zal zijn in de Commissie Financiën en Beleidsplanning. Wij hebben er dus geen behoefte aan thans op dit punt terug te komen.

Mijn laatste opmerking betreft onze vraag naar gegevens omtrent de problemen rond de woningbouw. Wij hebben onze zorgen geuit over het blijven liggen van woningbouwsubsidies in de sociale sector. Als voorbeeld hebben wij daarbij het gewest Zuid-Kennemerland genoemd. Uit allerlei publikaties kregen wij de indruk dat een en ander te maken had met de onmacht van het gewest Zuid-Kennemerland om voldoende projecten te kunnen indienen. De gegevens over de omvang van het probleem ontbreken ons. Wij willen het college daarom vragen die gegevens alsnog te verstrekken, omdat de woningbouw in Zuid-Kennemerland in het kader van het hele woningbouwbeleid van onze provincie voor ons een belangrijk ingrediënt is.

De heer Van Ark (PvdA): Voorzitter! Ik dank gedeputeerde staten voor de gegeven antwoorden en de collega-fractievoorzitters voor de mogelijkheid tot discussie die zij hebben geboden.

Ik begin met een opmerking op het vlak van de bestuurlijke organisatie. De voorzitter van de staten heeft namens het gehele college medegedeeld dat het college kan instemmen met de elementen die professor Thonen noemt in het artikel waaraan ik afgelopen maandag gerefereerd heb, zij het dat uit tactische overwegingen thans absolute voorrang dient te worden gegeven aan de vorming van de bestuurlijke BoN-regio's in de stedelijke agglomeraties van Amsterdam en Rotterdam. Met die benadering kan mijn fractie van harte instemmen, enerzijds vanwege de uitgesproken absolute voorrang voor de regeling van de bestuursorganisatie in de genoemde agglomeraties, anderzijds omdat dit inhoudt dat het vuur onder het Randstad-potje voorlopig even op de spaarbrander is gedraaid.

De heer Achterstraat heeft gesproken over het provinciale grondbeleid en het provinciale grondbedrijf. Toen hij

daarover sprak, kon ik het niet nalaten daarbij te denken aan de grondprijzen in de Haarlemmermeer, waarover wij zojuist in de pers hebben mogen lezen dat die f 400,- per m² (jawel!) voor agrarisch gebied zouden bedragen. Als dat het gevolg is van onze plannenmakerij, dan zou je je nog wel eens achter je oor kunnen krabben en dan zou je je kunnen afvragen: Zouden wij degenen die daar zo op vooruitgelopen zijn, wel moeten honoreren?

Er is uitgesproken dat de agrariër de beste beheerder van het landelijk gebied is. Er zijn gebieden in onze provincie waar deze stelling beslist opgaat. Maar dat is in ieder geval voor mijn fractie nog geen aanleiding om die stelling zo sterk te veralgemeniseren, dat die voor alle gevallen geldt. Het mag zo zijn dat de eerste milieubol is gepland, maar die zwaluw maakt nog geen zomer.

Wij zijn er verheugd over dat ook de heer Tielrooij nog eens nadrukkelijk de noodzaak van het integrale karakter van de strategieprojecten heeft onderstreept. Even los van de voorbeelden die hij heeft gebruikt (hij noemde onder meer de communicatie over de bollenteelt, welk voorbeeld er naar mijn mening enigszins met de haren bijgesleept is), wil ik ingaan op hetgeen hij heeft gezegd over de communicatie vanuit gedeputeerde staten naar de burgers en de leden van provinciale staten.

Als wij uitgaan van mondige burgers en mondige statenleden, dan kan ik mij niet voorstellen dat de beoogde communicatie heel veel meer kan inhouden dan het verstrekken van informatie. De voorgaande spreker heeft zoëven al benadrukt hoe nodig die goede communicatie is; dat onderschrijven wij ook. Maar ik denk dat de communicatie niet veel meer kan zijn (en het mag ook beslist niet minder zijn) dan het verstrekken van de noodzakelijke informatie. Wij moeten toch oppassen dat wij met ons communicatiebeleid geen grenzen gaan overschrijden, want dan komen wij terecht in discussies die wij in dit huis wel eens eerder gehad hebben.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Kan de heer Van Ark daarover iets duidelijker zijn? Heeft hij de indruk dat er in het communiceren vanuit gedeputeerde staten naar staten en burger grenzen zijn overschreden?

De heer Van Ark (PvdA): Neen, ik zeg alleen dat ik vind dat de communicatie tot informatie-overdracht beperkt zou moeten blijven. Nu wij het over de communicatie hebben, wil ik dat nog eens duidelijk aangeven - hoe belangrijk en hoe uitgebreid de informatie-overdracht overigens op zichzelf is.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Ik kom daar straks even op terug.

De heer Van Ark (PvdA): Voorzitter! De heer De Lange heeft gesproken over de indeling van de Wgr-regio's, welke indeling in Noord-Holland thans in de lijn zou liggen met het model dat binnenlandse zaken zich had voorgesteld. Men kan zich voorstellen dat mijn fractie naar aanleiding van deze uitspraak van de gedeputeerde een tweetal vragen heeft.

De eerste vraag is van meer principiële aard. Is in dit geval, waar de primaire verantwoordelijkheid bij de verschillende provincies ligt, het volgen van het standpunt van binnenlandse zaken op zichzelf wel nastrevenswaardig?

De tweede vraag is van meer praktische aard. Wat betekent de stelling van de gedeputeerde in concreto, bijvoorbeeld voor het gebied Noord-Holland-Noord? En wat betekent het voor Gooi en Vechtstreek, waar de situatie nog ingewikkelder is? Het huidige Gewest Gooi en Vechtstreek voldoet namelijk aan het uitgangspunt van binnenlandse zaken dat de Wgr-regio's zouden moeten samenvallen met de functionele rijksregio's. Toch zien wij dat in het model van binnenlandse zaken een samenvoeging van Gooi en Vechtstreek met Eemland wordt aanbevolen. Hoe moeten wij een en ander dan concreet zien?

Mevrouw Berman is ingegaan op de kwaliteit van de instellingen voor thuiszorg - een zaak die terecht door verschillende sprekers aan de orde gesteld is. Mevrouw Berman heeft gemeld dat de WBO-zorg altijd zal plaatsvinden onder regie van de verzorgingshuizen. Het is m.i. denkbaar dat thuishulp ook aan instellingen van

thuiszorg kan worden opgedragen, in het kader van de op grond van de WBO te verstrekken zorg op maat. Daarmee blijft de verantwoordelijkheid voor de provincie in stand. Maar je kunt je dan afvragen of de regie van het verzorgingshuis daar nog een rol bij speelt. Een discussie daarover zou mogelijk moeten zijn.

In ieder geval hebben wij kunnen constateren dat nogal wat instellingsbelang een rol heeft gespeeld in de diverse discussies die in het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden. Mijn fractie is dan ook niet op voorhand bereid om onmiddellijk gevolg te geven aan de uitkomst van de discussie, gelet op de manier waarop die gevoerd is. Ik denk dat wij in eerste en in laatste instantie de belangen van de betrokken ouderen op de voorgrond moeten plaatsen en niet de belangen van de instellingen die namens de ouderen menen te moeten spreken.

De heer De Zeeuw heeft een college gegeven over de betekenis van de ruimtelijke inpassing als zelfstandige factor naast de milieu-inpassing. Ik denk niet dat het verstandig is dat wij daar thans in abstracto op terugkomen. De mogelijkheid om daar in concrete situaties op terug te komen, zal zich binnenkort wel voordoen.

Als de heer De Zeeuw het verhaal van het CDA over de kleine kernen niet helemaal begrepen heeft, dan zou ik mij kunnen voorstellen dat hij dat ook niet heeft willen begrijpen. Als wij zorg moeten hebben voor het behoud van de openheid van het landschap, dan kunnen wij dat moeilijk in verband brengen met het steeds hameren op het moeten uitbreiden van de kleine kernen. In de loop der tijd hebben wij al heel veel verschillende argumenten gehoord die pleiten voor uitbreiding van de kleine kernen (het draagvlak voor de winkelvoorzieningen, voor de laatste school e.d.). In feite is er nu weer een nieuw argument uitgevonden. Maar ik denk: als je zorg hebt over de aantasting van het landschap, dan zou je ook zorg moeten hebben over de suburbanisatie-tendensen.

De heer Lagrand heeft met veel warmte gesproken over de kinderopvang, die ook in de woonplaatsen van het personeel zou moeten plaatsvinden. Wij zijn hem dankbaar voor de woorden die hij daarover heeft gesproken. Wat betreft economische zaken onderschrijven wij de zojuist door de voorgaande spreker gemaakte opmerkingen. Ik wil daar de aantekening bij maken er in bepaalde gevallen sprake is van elementen die de hele Randstad betreffen, maar dat het mij aan de andere kant ook goed lijkt de diverse regio's afzonderlijk te blijven bezien.

Wat betreft de Noordkop ligt er nu een heel goed initiatief op tafel. En voor wat betreft de IJmond is zoiets in voorbereiding. Ik heb mij ten aanzien daarvan in eerste instantie afgevraagd of de uitgangspunten die daarbij op tafel liggen niet te veel in de richting gaan van aandacht voor industriële ontwikkeling en of op dit punt niet een andere richting zou kunnen worden ingeslagen. Gaarne zou ik van gedeputeerde staten nog horen hoe zij daar tegenaan kijken.

Wij hebben mede namens enkele andere fracties een motie ingediend over het tegengaan van de verdroging van de duinen in Zuid-Kennemerland. In reactie daarop hebben gedeputeerde staten alleen gesproken over de 9 miljoen m³ grondwater die vanwege het Waterleidingbedrijf Zuid-Kennemerland (WLZK) wordt onttrokken. Maar de situatie die door onze en andere fracties aangehangig is gemaakt, betreft niet alleen de onttrekking door het WLZK, maar ook de onttrekking door het Amsterdamse waterleidingbedrijf (GWA), dat op een iets zuidelijker gelegen locatie water onttrekt.

Over de motie is nog nader politiek en ambtelijk overleg gevoerd. Op grond daarvan hebben wij de motie gewijzigd. Ik hoop dat dit tot gevolg heeft dat een bredere ondersteuning mogelijk is geworden. Wat één fractie betreft hebben wij dit al mogen ervaren. Ik denk dat het van belang is dat de staten van Noord-Holland dit element, dat een zo sterke rol speelt in de strategie-opstelling van de provincie, heel breed tot hun zorg willen maken.

Nadat de advisering van gedeputeerde staten over de diverse moties en amendementen heeft plaatsgevonden, zullen wij onze opvattingen over deze moties en amendementen kenbaar maken.

De voorzitter deelt mede, dat is ingekomen een gewijzigde motie 1 van het lid drs. J. van Ark c.s., luidende als volgt:

Motie 1 A

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 en 11 november 1993;

constateren,

dat de duinen in Zuid-Kennemerland nog steeds verdrogen als gevolg van de winning van natuurlijk duinwater ten behoeve van de drinkwatervoorziening;

dat in het provinciaal Waterhuishoudingsplan (1991) een anti-verdrogingsbeleid door inzet van andere produktiemiddelen wordt aangekondigd;

dat de vergunning aan het GWA in februari 1992 is verleend, onder voorschrift van een ecohydrologisch onderzoek (art. 8) en onder het voorschrift dat "voor 1 juli 1992 respectievelijk binnen een periode van drie jaar na de inwerkingtreding van de vergunning aangegeven wordt wat de alternatieve winningsmogelijkheden zijn voor het Zuidhollandse deel ... respectievelijk voor het Noordhollandse deel wat betreft de freatische winningen buiten het infiltratiegebied". (art. 9)

verzoeken gedeputeerde staten

om zodanige maatregelen te nemen, dat de vermindering van de winning van het natuurlijk duinwater in Zuid-Kennemerland geen verdere vertraging oploopt.

Tot deze maatregelen behoren onder andere:

- a. het stimuleren van de door de provincie in het beleidsplan drinkwatervoorziening voorgestane pooling van de produktiemiddelen in Noord-Holland, die een maximale inzet van alternatieve winmiddelen mogelijk maakt.
- b. het, bij het in de vergunning voorgeschreven bestuurlijk overleg, maken van afspraken met de WLZK over een stapsgewijze vermindering van de winning van het natuurlijk duinwater tot 1 januari 1998.
- c. het maken van zodanige afspraken met GWA dat, indien de resultaten van het in de vergunning voorgeschreven ecohydrologisch onderzoek aantonen dat natuurwinst behaald kan worden, een voldoende vermindering van de winning van het natuurlijk duinwater plaats vindt.

(get.) J.M. Drees

(get.) D. Reitsma

(get.) M. Wiebosch-Steeman

(get.) J. van Ark

(get.) J.H.J. Verburg

Deze motie, die door een genoegzaam aantal leden is ondertekend, maakt mitsdien onderwerp van beraadslaging uit.

De heer Bongers (VVD): Voorzitter! Het kenmerk van een drieluik, waarvan ik mij maandag in mijn algemene beschouwingen bediende, is dat dit beeld staat voor een reliëf met twee draaibare vleugels terzijde, die het middenvlak in gesloten toestand bedekken. Meestal hangt zoets in een kerk of in een museum (soms ook in een historisch provinciehuis) en staan de belangstellenden er in stilte of zacht fluisterend naar te kijken, dan wel gaan zij er aldus doende aan voorbij. En wanneer het door mij verbeelde rijksluik wordt dichtgeklapt en wij doen

hetzelfde met het gedeelte waarop ik een zelfportret van ons als provinciaal bestuur schetste, dan ziet men ook niets meer van het middenluik, waarop ik onze instituties en onze burgers had geprojecteerd. In dichtgeklapte toestand ontstaat dan een provincie zonder gezicht.

Ik heb het gevoel dat het college niet alleen naar onze triptiek heeft willen kijken, maar er - voor dan wel na het passeren ervan - meer dan fluisterend iets over heeft gezegd. Daarvoor mijn dank.

Toch nog kort een reactie. Mijn reactie zal kort zijn, omdat ik - mits ik alsnog wordt tegengesproken - uitga van het gezegde: wie zwijgt, stemt toe. Enkele onderdelen van mijn betoog ontlokten bij het college echter wel antwoorden.

Het antwoord van de heer Tielrooij over de democratische legitimatie van het IPO-handelen (hij stelde dat wij als staten altijd het laatste woord hebben), neemt mijn zorgen toch niet geheel weg. Bijvoorbeeld de wijze waarop wij voor de aanvaarding van het DI-akkoord onder druk werden gezet (hoewel dit noodzakelijk bleek om uiteindelijk resultaat te kunnen boeken), droeg naar mijn gevoel wel erg veel dwang met zich mee. Ik neem aan dat de gedeputeerde zal kunnen billijken dat wij de verdere uitgroei van het IPO blijvend kritisch zullen blijven volgen.

De heer De Lange nam de reactie op onze vraagtekens bij de Randstadsamenwerking voor zijn rekening. Hij zegde ons daarover een nota toe, welke ons in januari zal bereiken. Wij hebben er nu reeds goede nota van genomen dat daarin geen voorstel zal worden gedaan inzake het instellen van een nieuw openbaar lichaam, maar dat de bestaande structuur van het gemeenschappelijk orgaan slechts zal worden uitgediept ten behoeve van een beter en meer democratisch besluitvormingsproces.

Waar wij de heer De Lange in het komende begrotingsjaar nog op zullen aanspreken, is de door hem geuite twijfel aan de haalbaarheid van het binnen vier jaren, gerekend vanaf heden, toegroeien van de drie noordelijke regio's naar één krachtig gewest. Dit zal betekenen dat men gedurende een volle nieuwe gemeenteraadperiode op dit punt niet tot resultaten zal kunnen komen, hetgeen wij een moeilijk te verteren zaak vinden. De huidige drie Wgr-gebieden in de Kop van Noord-Holland vormen naar onze mening een dusdanige samenhang, met name waar het de noodzaak van een krachtige economische versterking betreft, dat grotere daadkracht op het vlak van de bestuurlijke organisatie geboden is. Ook dit onderwerp zullen wij in het komende begrotingsjaar op temperatuur houden.

Voor wat betreft het ROA stellen wij het op prijs als het college de resultaten van het door de heer De Lange gemelde tripartiete overleg regelmatig meldt aan onze Commissie Openbaar Bestuur - dat geldt dan voor zowel stagnaties als gebleken vooruitgang.

Voorts ben ik blij met de stilzwijgende instemming van het college met onze suggestie om op gezette tijden in het college tijd te besteden aan onze verhouding met de door mij genoemde bestuurlijke instituties en vooral met onze inwoners. Ik verwacht het resultaat van die retraites te zien in minder negatieve perspublicaties, dan wel in een sterke afname van het aantal bezwaarschriften.

Sprekende over de kwestie-Texel, heb ik onder meer gewezen op het gestelde op bladzijde 15 van voordracht 55A. Het antwoord van de heer De Boer over de kwestie-Texel ervoer ik als verstoppertje spelen.

Van verstoppertje spelen was gelukkig geen sprake in het antwoord dat de heer Achterstraat namens het college gaf naar aanleiding van de door mij uitgesproken zorg voor de agrarische sector in onze provincie. Letterlijk zei hij (ik herhaal het nogmaals): geen betere beheerder van het open gebied dan de agrariër (de heer Verburg heeft daar vanmorgen ook al aan gerefereerd). Namens het college heeft de heer Achterstraat daarmee onze oproep om de agrarische sector niet verder uit te hollen voor honderd procent gehonoreerd, waarvan meer dan goede nota is genomen.

Mevrouw Karssen (CDA): Voorzitter! Ik ben zo blij met die uitspraak van de heer Bongers, want als wij in maart gaan besluiten over de woningbouwlocaties in de buurt van Zaanstad, dan kan de heer Bongers wat hij nu zegt helemaal waarmaken. Ik kijk daar gewoon met belangstelling naar uit. Ik dank de heer Bongers alvast voor zijn toezegging.

De heer Bongers (VVD): Onze zorg voor het laten wonen van mensen op de juiste plaats is geen mindere dan onze zorg voor het zoveel mogelijk handhaven van de agrarische sector in onze provincie. Maar vaak is het geven en nemen. En dan is het wat goedkoop om twee van die heel elementaire zaken zo even op deze manier met elkaar in verband te brengen.

Mevrouw Karssen (CDA): Voorzitter! Het gaat natuurlijk niet alleen over de keuze tussen het wonen en de agrarische sector; er waren nog andere afwegingen die aan die keuze ten grondslag lagen, zoals de heer Bongers zich wel zal herinneren.

De heer Bongers (VVD): Voorlopig zitten wij op Assendelft-Noord en daar zijn wij nog niet van af te brengen.

Mevrouw Karssen (CDA): Dat begreep ik al.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik wil de heer Bongers een vraag stellen over de kwestie die nu wordt binnengebracht. Op het vlak van de ruimtelijke ordening proberen wij altijd op basis van een afweging van de verschillende belangen te komen tot een integraal plan. Het betreft hier in laatste instantie een politieke afweging over de ruimtelijke plannen - met name de streekplannen. Wij proberen die afweging altijd hoog te houden. Ik neem aan dat de heer Bongers daar verder niet aan wil afdoen.

De heer Bongers (VVD): Neen. Ik begrijp ook niet dat u die vraag kunt stellen. Want als u goed geluisterd hebt naar uw collega Achterstraat, dan heeft u gehoord dat die gesproken heeft over het beheer van het open gebied, dat door niemand beter zou kunnen gebeuren dan door de agrariër. Wat dit te maken heeft met de invalshoek die de heer De Zeeuw nu kiest, begrijp ik niet.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! In mijn beantwoording heb ik een onderscheid gemaakt...

De heer Bongers (VVD): Dat klopt; u liet eveneens een drieluik zien.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): En wat vond u daarvan?

De heer Bongers (VVD): Nu, dat heeft mij zeer geïnteresseerd. In de komende maanden, waarin wij nogal wat belangrijke streekplanwijzigingen aan de orde krijgen, zal ik het drieluik van de heer De Zeeuw regelmatig voor mij nemen, ten einde te bezien of het inderdaad overeenkomst met hetgeen wij nastreven.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): O.K.

De heer Bongers (VVD): Voorzitter! Ten slotte nog een opmerking over het derde deel van mijn drieluik, dat ik had aangeduid met "de onderlinge waardering". En dan druk ik het toch echt vriendelijk uit: wij hebben geen behoefte aan een discussie als die welke GroenLinks opriep met gedeputeerde De Boer. Voor mijn fractie is iedereen integer, totdat het tegendeel is bewezen. Daarom twijfelen wij ook niet aan de integriteit van collega Van den Broek. Doch het doet de democratie geen goed als in het wilde weg verdachtmakingen vanaf dit spreekgestoelte worden rondgestrooid.

Het voorgaande laat onverlet dat wij ook geen gelegenheid moeten laten ontstaan voor het maken van verdachtmakingen. Mijn fractie is van oordeel dat er in veel gevallen geen bezwaar tegen behoeft te bestaan - integendeel, het kan soms zelfs uiterst nuttig zijn - als niet al te steriel wordt omgesprongen met zogenaamde

ontwerp-stukken. Want vaak wordt de inhoud daarvan reeds tot in details in de pers aangetroffen, terwijl het voor statenleden nochtans wachten geblazen is totdat door een lid van het college, dan wel het voltallige college het stadium van "aanbiedingsvrij" wordt aangekondigd. Dat kan tot irritatie leiden en daar zijn onze onderlinge verhoudingen, waarover ik in mijn drieluik sprak, niet mee gediend.

Op de ingediende moties en amendementen kom ik terug na afronding van de beschouwingen.

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! Bij de hoofdstukgewijze behandeling komen wij nog op een drietal zaken terug - ook een soort drieluik dus. In mijn algemene beschouwingen had ik het ook al over een drieluik, waar het over onze amendementen ging. Dus kennelijk is het woord "drieluik" het woord van deze algemene beschouwingen.

Gedeputeerde Achterstraat heeft een reactie gegeven op ons amendement 1 over het beter benutten van de natte infrastructuur. Hij heeft gezegd dat dit laatste in feite al gebeurt binnen het zogenaamde Stratego-onderzoek, een door rijkswaterstaat geïnitieerd onderzoek waarin de provincie participeert. Dat was nieuw voor ons; wij hadden nog niet eerder gehoord dat een dergelijk onderzoek uitgevoerd werd. Inmiddels heb ik begrepen dat wij dit ook niet konden weten, omdat dit feit nog niet als zodanig was gemeld aan de Commissie Verkeer en Vervoer.

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Maar het is wel aan de orde geweest in de Commissie Water.

De heer Poelmann (D66): Ik zit niet in die commissie. In ieder geval wist ik niets van het Stratego-onderzoek. Informatie heeft ons geleerd dat het onderzoeksproject gericht is op het verkrijgen van inzicht in goederenstromen in het algemeen, de daarbij gesignaleerde knelpunten en de eventuele alternatieven. De vaarwegen vormen daarbij een onderdeel. Dat onderzoek is een prima zaak; wij wachten de resultaten, die naar verluidt eind 1994 beschikbaar komen, met belangstelling af.

Het Stratego-onderzoek richt zich echter niet specifiek op de knelpunten en potenties van de Noordhollandse vaarwegen. In die zin is het onderzoek voor een deel eerder een voorfase van hetgeen wij beogen via amendement 1 te bereiken.

Met amendement 1 zijn ook andere dimensies aan de orde. Enerzijds is het Stratego-onderzoek breder - het gaat om goederenstromen over weg, rail en water -, maar anderzijds is het in ons amendement beoogde onderzoek breder, omdat dit zich richt op de potenties van de vaarwegen voor het goederenvervoer, maar ook op andere zaken, zoals het watertoerisme. Dit betekent dat indien wij een dergelijk onderzoek zouden starten, wij de onderzoeksopdracht dan zo moeten formuleren, dat er geen overlappingsen ontstaan tussen de verschillende onderzoeken (zoals het Stratego-onderzoek), maar dat ons onderzoek daar juist op aansluit.

In de voorgaande zin hebben wij ons amendement 1 aangepast. Wij doen een dringend beroep op het college om dit gewijzigde amendement in zijn beschouwingen te betrekken.

Ik wil nog eens duidelijk stellen dat het ons in amendement 2, waarin ingegaan wordt op het inrichten van monumentale panden als verblijfsaccommodatie, juist gaat om de economische mogelijkheden die de monumentale panden in Noord-Holland bieden. Het gaat ons daarbij niet zozeer om een groot aantal projecten. Wij willen, met gebruikmaking van wat er al is aan verblijfsaccommodaties, de witte vlekken opvullen en als zodanig een aanjaagfunctie vervullen ten opzichte van het particuliere bedrijfsleven, het bankwezen, de VVV's e.d. Wij willen ook niet een versnippering nastreven van provinciale investeringen, maar juist aansluiten bij cultuurhistorisch gerichte activiteiten als Barsingerhorn.

Het is goed om iets moois te bewaren en het is ook heel mooi en duurzaam om functioneel om te gaan met objecten als de in de motie genoemde. De door ons beoogde keten van verschillende objecten heeft een bepaalde meerwaarde en verbindt de culturele sector met de economische en de toeristische sector. In het licht van de diensteneconomie van de heer Verburg zijn dat sectoren die op lange termijn gezien belangrijk zijn en een groeiemarkt kennen. Als wij daarvan willen profiteren en als wij die meerwaarde inderdaad willen bereiken, dan gaat het wat ons betreft om de drie P's (om in marketingtermen te spreken), die ik hier zou willen definiëren als

"de drie K's" - van kwaliteit, kwaliteit en kwaliteit. Die kwaliteit beogen wij een duw te geven.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! Ik wil de heer Poelmann een nadere vraag stellen naar aanleiding van de toelichting die hij op amendement 2 gegeven heeft. Waar ligt bij de heer Poelmann de nadruk? In het amendement wil de heer Poelmann een verbinding leggen tussen de toeristische en de economische infrastructuur. Verder wil hij een en ander inbouwen in het kernthema, dat nog verder uitgewerkt moet worden en waarvoor nog een plan van aanpak moet komen. Maar waarom wil hij daar dan extra geld voor geven?

De heer Poelmann (D66): Omdat wij denken dat er voldoende concrete mogelijkheden zijn om daar ook daadwerkelijk mee aan de gang te gaan. Natuurlijk is het altijd zo: je kunt op een gegeven moment bepaalde bedragen invullen of niet invullen. Maar men moet goed onthouden dat wij met het door ons beoogde project niet iets doen dat eenmalig is. Wat wij willen is één van de lijnen die in de kerntakendiscussie naar voren komen op de rails zetten. Het beschikbaar stellen van middelen kan dan een duw geven om zaken ook daadwerkelijk te gaan aanpakken. Waar dit in de komende begrotingsjaren toe leidt, dat zien wij dan wel weer. Misschien hebben wij helemaal geen provinciale gelden nodig, maar kunnen wij alles via PPP-constructies oplossen. Maar misschien hebben wij wel provinciale gelden nodig en zullen wij in de toekomst meer middelen ter beschikking moeten stellen. Waar het ons in het amendement om gaat is het college de mogelijkheid te geven - voor zover het die mogelijkheid nog niet had - om met het initiatief ook daadwerkelijk aan de gang te gaan.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! Het gaat nu om de inhoud van het onderwerp. Het bedrag dat men voor de zaak beschikbaar wil stellen, schept een soort schijnzekerheid - de indruk zou gewekt kunnen worden dat het in het amendement genoemde bedrag noodzakelijk is om het onderwerp verder uit te diepen.

In het kernthema is bepaald dat er nog een plan van aanpak zal moeten komen. Dus ik zou mij heel goed kunnen voorstellen dat men binnen dat kernthema een bepaald accent zou willen leggen. Wat de D66-fractie nu in wezen doet, is hetgeen ze tijdens de behandeling van de Strategienota onder meer de CDA-fractie heeft verweten, toen die f 10 miljoen beschikbaar wilde stellen voor nieuw beleid. Toen werd de CDA-fractie verweten: het is allemaal wel prachtig om dat te doen, maar u kunt dat niet goed onderbouwen; daar moet eerst nog veel meer discussie over plaatsvinden. Maar in wezen is de D66-fractie nu bezig op dezelfde manier een hoeveelheid geld beschikbaar te stellen, terwijl het helemaal niet noodzakelijk is dat te doen, omdat het betrokken onderwerp als zodanig wel degelijk inhoudelijk meegenomen zou kunnen worden in het kernthema.

De heer Poelmann (D66): Het punt dat u nu naar voren brengt, is duidelijk. Toch meen ik dat er wel enig verschil is tussen f 10 miljoen en f 250.000,-. Ik geef toe dat het ten principale om geld gaat, maar de hoeveelheid doet er toch wel iets toe. Dus wij stellen ons iets bescheidener op bij het in gang zetten van zo'n project.

Ik hoor straks gaarne hoe het college over deze zaak denkt.

Door de heer Verburg is de relatie tussen het kleine-kernenbeleid en de ouderenhuisvesting naar voren gebracht. Hij heeft een warm pleidooi gehouden voor een zekere mate van oprekking van het provinciale kleine-kernenbeleid, ten einde de realisering van ouderenhuisvesting aldaar mogelijk te maken, mede om te bevorderen dat ouderen zo lang mogelijk kunnen blijven wonen in de gemeenschap waarvan men al lange tijd deel uitmaakt. Als ik de reactie van gedeputeerde De Zeeuw op het pleidooi van de heer Verburg beluister, dan is er niet zozeer aanleiding ons bestaande beleid ten aanzien van de kleine kernen te wijzigen.

Vanzelfsprekend blijven er enige mogelijkheden voor incidentele nieuwbouw binnen die kleine kernen. Die mogelijkheden die daarvoor in alle redelijkheid aanwezig zijn, dienen wat de fractie van D66 betreft - en daarin steunen wij de gedachte van de heer Verburg - in de allereerste plaats aangewend te worden voor ouderenhuisvesting. En dan hebben wij het niet over het bebouwen van kleine kernen zoals dat in het verleden

in deze zaal wel eens is gepropageerd, maar echt over het benutten van de mogelijkheden die er zijn. Dat wil voor ons zeggen: initiatieven die het karakter van de kleine kernen niet wezenlijk aantasten. Voor ons is het essentieel dat woningen voor ouderen uit de kleine kernen gebouwd kunnen worden in de nabijheid van voorzieningen. Het neveneffect van zo'n beleid zou kunnen zijn dat bestaande, voor jonge gezinnen geschikte woningen binnen die kleine kernen beschikbaar komen. Op die manier zijn wij op een verantwoorde manier bezig. Maar nogmaals: voor alles blijft gelden dat wij onze mooie Noordhollandse kleine kernen moeten beschermen tegen de waan van de dag.

De heer Bongers heeft een opmerking gemaakt over het IPO, in reactie op hetgeen de heer Tielrooij ter zake naar voren heeft gebracht. De opmerking van de heer Bongers is ons uit het hart gegrepen: probeer niet met te veel dwang voorstellen aan allerlei organen voor te leggen, want dat gaat niet goed.

De voorzitter deelt mede, dat is ingekomen een gewijzigd amendement 1 van het lid P.J.M. Poelmann c.s., luidende als volgt:

Amendement 1 A

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 en 11 november 1993;

gehoord de discussie over de begroting van 1994;

overwegende,

dat de bereikbaarheid en de duurzame concurrentiepositie van Noord-Holland kernthema's zijn van het provinciaal beleid;

dat de vaarwegen in de provincie een belangrijke functie hebben als duurzame infrastructuur, waarvan weinig of geen aantasting uitgaat op de huidige leefomgeving en die daarmee een goed alternatief is naast de al zo fors belaste droge infrastructuur, primair waar het gaat om goederenvervoer;

dat het op de best mogelijke manier benutten van deze "natte" infrastructuur technologisch innovatief is, een positieve invloed zal hebben op de distributie naar het achterland en van belang is voor de werkgelegenheid in de binnenvaart, scheeps- en jachtbouw en het (water)toerisme;

dat het gewenst is, in aanvulling op het door Rijkswaterstaat geïnitieerde Stratego-onderzoek gericht op het verkrijgen van inzicht in goederenstromen in zijn algemeenheid, te komen tot een inventarisatie van mogelijkheden en knelpunten die zich voordoen en de ingrepen die noodzakelijk zijn om het gebruik van de (bestaande) Noordhollandse vaarwegen te bevorderen.

besluiten

naast en in aanvulling op het Stratego-onderzoek voor 1994 een budget van f 190.000,-- uit te trekken voor een strategisch onderzoek

-naar de wijze waarop de Noordhollandse vaarwegen beter benut kunnen worden, als duurzaam alternatief naast droge infrastructuur en als stimulans voor de ontwikkeling van werkgelegenheid;

-en naar mogelijke samenwerking met andere overheden en het bedrijfsleven bij de opzet van uit dit onderzoek

voortkomende projecten;

besluiten voorts

daartoe als dekking aan te geven een bedrag van f 190.000,-- uit het navolgende dekkingsvoorstel:

-het nog niet bestemde bedrag voor strategische projecten f 161.000,--

-uit het positieve overschot Najaarsbericht, na afrek
post stimuleringsfonds stads- en dorpsvernieuwing f 454.000,--

totaal dekkingsmiddelen f 615.000,--

(get.) H.W. Berkhout

(get.) P.J.M. Poelmann

(get.) Y.I. van Wagenveld-Drukker

(get.) M. Verweij

De heer Van den Broek (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik dank het college voor de beantwoording in eerste termijn. Uit die beantwoording hebben wij veel kunnen leren.

Ten aanzien van het ouderenbeleid merk ik op dat wij op dit moment nog steeds voldoende reden hebben om de uitvoering van het Kaderplan voort te zetten. Maar als fractie van GroenLinks vinden wij wel dat wij dan ook verplicht zijn de gevolgen van de daarmee samenhangende beleidsombuigingen zelf te dragen. Dit betekent dat wij, wetende dat er in Noord-Holland per verzorgingsplaats naar verhouding meer aan WBO-geld wordt gekort in de doeluitkering van het rijk dan in de rest van het land, ons ook moeten voorbereiden op een extra beroep op de zogenaamde knelpuntenpot van de WBO. Tegen die achtergrond hebben wij ons voorstel ingediend om met gebruikmaking van opcentenverhoging een extra reserve te kweken, ten einde te kunnen beschikken over de gelden die wij verwachten volgend jaar nodig te hebben.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! Wat de heer Van den Broek nu zegt, is mij niet helemaal helder. Hij zegt dat wij de knelpuntenpot van de WBO moeten benutten, omdat hij knelpunten voorziet. Maar tegelijkertijd zegt hij dat een en ander reden is de opcenten te verhogen. Die relatie zie ik niet helemaal.

De heer Van den Broek (GroenLinks): Zoals u weet wordt de pot gevuld met geld uit de doeluitkering. Op dit moment zien wij dat in een periode van vijftien jaar de doeluitkeringen over het hele land worden gelijk getrokken. Dit betekent - hoewel over het gehele land dezelfde CAO geldt - dat Noord-Holland naar verhouding steeds minder geld krijgt dan er in het verleden beschikbaar kwam. Gedeputeerde Tielrooij heeft in zijn beantwoording gezegd: wij moeten het gat dat hierdoor ontstaat - de korting van het rijk - niet zelf gaan invullen. Maar ik wil duidelijk maken dat GroenLinks daar anders over denkt.

Wij hebben nu te maken met een extra wens van deze staten tot beleidsombuigingen, in het kader van de vaststelling van het Kaderplan. Daar waar dit een cumulatief effect oplevert, vinden wij dat wij ook zelf verantwoordelijk zijn voor de extra gevolgen die dat oplevert. De knelpuntenpot bestaat, maar die moet meer gevoed worden. En daar hebben wij die opcenten voor nodig.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! In de Tweede Kamer is deze week een voorbeschuiving met betrekking tot de behandeling van de begroting van WVC aan de orde geweest. Daar is met name ook de ombuiging van het beleid op landelijk niveau in de richting van de thuiszorg tot uitdrukking gekomen. Die zaak zal nog heel wat

voeten in de aarde hebben. Maar het is mij toch wat al te gemakkelijk om te zeggen: wij krijgen wat minder geld vanuit het rijk en de knelpuntenpot is wat minder, dus dan moeten de opcenten maar verhoogd worden. Ik denk dat de relatie die hier nu één-twee-drie gelegd wordt, een wat al te snelle doortrekking is van het op een andere manier inrichten van het ouderenhuisvestings-, bejaarden- en ouderenbeleid. Ook wij ondersteunen dat beleid. Maar wij moeten dat beleid in een rustig tempo uitvoeren, al naar gelang de middelen daarvoor beschikbaar zijn.

De heer Van den Broek (GroenLinks): Maar er is juist voorgesteld een hoog tempo aan te houden. En in de loop van dit jaar, toen wij gingen praten over het uitvoeringsplan waarmee wij per 1 april a.s. willen beginnen, hebben wij vastgesteld dat het tempo nog wat hoger lag dan de meesten van ons in januari dachten. Juist om die reden zeggen wij: als wij die lijn willen voortzetten, dan moeten wij daar ook de consequenties uit trekken en daar zelf de financiën voor op tafel leggen. In dat licht ben ik blij dat het collegeprogramma - dat wij zoals bekend niet onderschreven hebben - een opcentenverhoging niet uitsluit.

Ten aanzien van de huisvesting van de ouderenbonden is er door gedeputeerde Berman wat ons betreft een tevredenstellend antwoord gegeven. Wij zijn blij dat de zaak nu geregeld is. Wij hebben daar in het verleden (dat was nog voor mijn tijd) diverse malen om gevraagd.

Over de stimulering van de ouderenhuisvesting merk ik het volgende op. Wij hebben dit punt met name in relatie gebracht met het voorstel van het college om de helft van het stimuleringsfonds stads- en dorpsvernieuwing daarvoor te gebruiken. Wij blijven op het standpunt staan dat wij dit fonds niet moeten afschaffen en dat wij het bedrag van f 1,6 miljoen moeten handhaven.

Daarnaast hebben wij een aparte stimuleringsregeling voor ouderenhuisvesting. Naar aanleiding van onze opmerking daarover merkte de heer De Zeeuw terecht op dat wij nog even moesten namopperen. Inderdaad, dat moesten wij nog even doen. Maar niettemin hebben wij al in de commissie en ook in onze interruptie afgelopen maandag duidelijk gemaakt dat wij de regeling die nu in eerste concept in de commissie aan de orde is geweest, wel zien zitten. Wij hebben er vertrouwen in dat wij er vóór 1 april a.s. wel uitkomen. Maar ook daarom willen wij ten aanzien van de nieuwe stimuleringsregeling niet met 8 ton, maar met f 1,6 miljoen gaan werken.

Het bedrag van f 1,6 miljoen is mede van belang voor de wensen op het vlak van het kleine-kernenbeleid in relatie tot de ouderenhuisvesting - een zaak die door de heer Verburg terecht uitgebreid naar voren is gebracht in deze algemene beschouwingen. Wij willen daar in de komende maanden graag uitgebreider op ingaan. Wij denken dat de heer Verburg op de juiste lijn zit, al moet een en ander naar onze mening niet zo worden uitgelegd, dat de kleine kernen een extra uitbreiding zouden moeten krijgen om maar ouderen te kunnen huisvesten. Het principe moet boven tafel blijven dat de ouder wordende mensen kunnen blijven wonen waar zij altijd gewoond hebben (bijvoorbeeld in een kleine kern).

Ten slotte kom ik bij Schiphol terecht. Allereerst wil ik mijn dank uitspreken aan het adres van de heer Bongers, die zojuist de twijfel aan mijn integriteit van tafel heeft geveegd; hij heeft gezegd dat hij aan mijn integriteit niet twijfelt. Dat geef de burger moed.

De heer Bongers (VVD): Houden zo!

De heer Van den Broek (GroenLinks): Wat betreft Schiphol zelf daar hebben wij nog geen vertrouwen in. Wij hebben er geen vertrouwen in dat het goed gaat, ondanks de mededeling dat één alternatief voldoet aan de gestelde criteria. Wij zullen daar op 6 december in de Commissie Milieu, als wij over de IMER praten, en op 16 december in de Commissie van Onderzoek uitgebreid op terugkomen, waarbij wij alle fracties (en dan gaat het niet zozeer om het college, maar vooral om de collegepartijen) zullen herinneren aan hetgeen zij op 28 februari 1991 hebben gezegd (o.a. ook mevrouw Karssen), vlak voor de verkiezingen, die inmiddels twee-en-eenhalfjaar achter ons liggen.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Mijnheer de voorzitter! De roep om terugkeer van het politieke debat klinkt ook regelmatig vanuit deze staten. Eén van de manieren om dat bij de begrotingsbehandeling te bevorderen, was het naar voren halen van de reactie van gedeputeerde staten, zodat die iets meer fris van de lever kwam. Op het gevaar af dat de heer Tielrooij, die maandag verdrietig was, nu spontaan in tranen uitbarst, moet mij toch van het hart dat ik het mij wat anders had voorgesteld. Voor zover dat samenhangt met het vergadersysteem, moeten wij daarover nog maar eens praten in de Commissie Werkwijze. Maar mij gaat het nu om iets anders.

Ik heb in mijn eerste termijn gesproken over een consistente matheid. Dat gevoel van matheid kreeg ik ook een beetje uit de beantwoording. Het beheersmatige heeft naar mijn gevoel beleid en visie wat verdrongen - en nu druk ik mij nog voorzichtig uit. De reactie van het college was dan ook soms zozeer op hoofdlijnen, dat er slechts sprake was van één lijn, namelijk een vlakke. Dat is jammer en voor een deel een gemiste kans. Want ik denk dat wij op zichzelf in het jaar 1994 allemaal wel willen laten zien dat de provincie Noord-Holland een factor van betekenis is.

Midden in de discussies over het binnenlands bestuur, na de discussie over de strategie voor de komende jaren, zijn wij op zoek naar een nieuw elan. En alhoewel ik toch niet met de meest sombere kijk door het leven ga, kan ik bij deze begroting dat enthousiasme niet echt ontdekken.

In mijn algemene beschouwingen heb ik gewezen op een aantal maatschappelijke tendensen. Ik heb op een aantal punten zorg uitgesproken. Ik heb erop gewezen dat de overheid zijn nek moet durven uitsteken. Ik heb het een en ander gesteld over normen en waarden. Maar geen woord over dit alles van de zijde van het college! Begrijpt u mij goed: het gaat er mij niet in de eerste plaats om dat ik meteen een reactie moet hebben; op onderdelen is die er best wel eens (waarvoor hartelijk dank), maar het lijkt erop dat dit soort zaken buiten de orde moet blijven, door daarover te zwijgen. Ik ben van mening dat de overheid op die manier behoorlijk kleurloos wordt. Bij de behandeling van de Strategienota heb ik hier al op gewezen en helaas lijkt het alleen maar sterker te worden. Ik mis een visie - een visie die gevoed wordt door motieven, idealen of wat dan ook. Als ik dan tegen de hiervoor geschetste achtergrond spreek over "consistente matheid", mijnheer Tielrooij, dan bedoel ik daarmee dat ik zo'n insteek dit jaar niet voor de eerste keer mis. Er treedt een verzakelijking op die ik niet echt positief vindt.

Ik keer terug naar de andere zaken die ik in mijn algemene beschouwingen heb aangeroerd.

Het college heeft mij niet goed begrepen, als het in mijn richting opmerkt dat wij na de Strategienota niet een omschakeling van de ene op de andere dag kunnen verwachten. Erger nog, het college heeft dan niet goed geluisterd of gelezen. Ik citeer letterlijk uit mijn algemene beschouwingen: *"Ik heb echt niet de verwachting dat er nu een complete begroting met een nieuwe insteek ligt, maar de wijze waarop wij inzetten, is naar mijn mening niet de juiste"*.

Het college vindt dat ik te kort doe aan de begroting; de strategieprojecten zijn een eerste aanzet, zo stelt de gedeputeerde. Neen, dan haalt hij de zaken door elkaar. Mijn opmerking over de matheid slaat op het totale beleidsplan. En natuurlijk kan de strategiediscussie daar nog niet in verwerkt zijn; er is nog niet eens een plan van aanpak. Maar de pretentie van een eerste aanzet gaat mij dan ook al te ver. Eén van de collegepartijen heeft ter zake m.i. terecht opgemerkt dat het college best met aardige projecten komt, maar dat die met de strategieprojecten niets van doen hebben. In andere woorden heb ik dat eveneens gezegd. Op zichzelf hoeft dat ook niet eens erg te zijn, maar dan moet men ook niet doen alsof.

Als het college zegt dat het hier een eerste aanzet betreft, dan wil ik des te meer een antwoord op mijn vraag of dit de manier is waarop het college de zaken voor de jaren negentig wil aanpakken.

Ook wil ik meer concreet een antwoord op mijn vraag of het door het college toegevoegde vijfde criterium eenmalig is of niet.

Mevrouw Klijn (VVD): Diezelfde vraag was ook door de VVD gesteld, maar nog niet beantwoord.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Dank u wel.

Voorzitter! Ik heb gewezen op de tijd van recessie. Het ging mij daarbij niet om het houden van een doemdenkerig verhaal; de intentie was aan de orde te stellen of het gegeven van die recessie geen aanleiding zou moeten zijn aan het kernthema "duurzame concurrentiepositie" in de komende tijd extra aandacht te geven. Ten slotte merk ik op dat ik graag een concreter antwoord zou willen hebben op mijn verzoek op korte termijn een visie te ontwikkelen op wat er met het restant van Noord-Holland moet gebeuren als de Kaderwet werkelijkheid wordt. Komt dat bij de evaluatie aan de orde, of gaan wij daar op een andere manier mee aan de gang?

Samengevat wil ik de volgende vragen stellen.

1. Hoe zit het met de visie van het college? Hierbij refereer ik aan mijn algemene beschouwingen.
2. Met betrekking tot de strategieprojecten is mijn vraag: is dit de insteek voor de toekomst? En hoe zit het met het vijfde criterium?
3. Is extra aandacht voor de duurzame concurrentiepositie volgens het college op z'n plaats?
4. Wat zijn de gevolgen van de Kaderwet?

De heer Theunisz (Groenen): Mijnheer de voorzitter! Hoewel ik voorlopig met het antwoord van de heer De Lange tevreden ben, hoop ik toch in de toekomst nog regelmatig met de gedeputeerde van gedachten te mogen wisselen over het onderwerp "Noord-Holland en Europa". Ik neem aan dat dit ook gebeuren zal, aangezien het comité van regio's werkelijk van start kan gaan, nu het Verdrag van Maastricht per 1 november jl. effectief geworden is.

In de antwoorden van de overige leden van het college, voor zover die antwoorden al betrekking hadden op hetgeen ik in eerste termijn gezegd heb, vind ik geen aanleiding voor een weerwoord.

Het verheugde mij dat de heer Verburg vanmorgen mijn woorden van maandag jl. over de relatie tussen de burgers en de politiek nadrukkelijk onderstreepte. Ik ben dan ook benieuwd naar het antwoord dat de fractievoorzitter van het CDA vandaag van het college krijgt.

Wat de heer Stelpstra zojuist "matheid" noemde, heb ik in mijn eerste termijn met "een afwachtende houding" aangeduid. Maar wellicht verandert die houding nu, omdat nu het college weer aan bod is.

Vervolgens schorst de voorzitter de algemene beschouwingen omtrent de begroting en het Beleidsplan 1994.

III. Financiële beschouwingen omtrent de begroting en het Beleidsplan 1994 alsmede het Najaarsbericht 1993 met de daarbij behorende 7^e begrotingswijziging, dienstjaar 1993 (vervolg)

Wordt voortgegaan met de financiële beschouwingen omtrent de begroting en het Beleidsplan 1994 alsmede de beraadslaging inzake de voordracht van gedeputeerde staten tot vaststelling van het Najaarsbericht 1993 met de daarbij behorende 7^e begrotingswijziging, dienstjaar 1993 (zie bijlage 69).

Mevrouw Koopman-Krijt (PvdA): Voorzitter! Ik dank het college voor de beantwoording in eerste termijn. Toch zijn er wat ons betreft nog enkele puntjes blijven liggen.

Allereerst de kwestie van het instrumentenfonds. Op dat punt kunnen wij elkaar blijkbaar niet overtuigen. De stemming over ons amendement 4 moet dan maar uitmaken wat er moet gebeuren. Maar wij zijn toch wel nieuwsgierig naar de positie van het CDA, gelet op de uitspraken die het CDA vorig jaar gedaan heeft.

De heer Lagrand heeft ons gerustgesteld ten aanzien van de kinderopvang, maar nog niet wat betreft de positieve actie ten aanzien van de allochtonen. Wij hebben opgemerkt dat ook op dat terrein met streefcijfers gewerkt moet worden. Dat heeft heel goed gewerkt bij de vrouwen; wij verwachten dat dit ook een belangrijke rol zal spelen bij de verbetering van de positie van de allochtonen.

Als laatste punt noem ik het stimuleringsfonds ten behoeve van de ouderhuisvesting. Mijn fractie is van mening dat het nog niet vaststaat dat voor die zaak drie jaar wel voldoende is. Daarom vinden wij een tijdige

evaluatie wel op z'n plaats. Op dit moment zijn wij echter niet van mening dat de meerjarenraming bijgesteld hoeft te worden; dat kan alsnog gedaan worden, als dat nodig is.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! Ik heb begrepen dat hetgeen mevrouw Koopman nu vraagt, door het college reeds is toegezegd.

Mevrouw Koopman-Krijt (PvdA): Maandag was het een vermoeiende dag; waarschijnlijk is mij dat dus ontgaan!

Mevrouw Klijn (VVD): Mijnheer de voorzitter! Mijn fractie wil graag dank zeggen voor de beantwoording van de vragen die gesteld zijn in het kader van de financiële beschouwingen.

Wij hebben goede nota genomen van de toezegging van de gedeputeerde dat er, met het oog op de bepaling van de hoogte van de leges, nieuwe modules komen voor het tijdschrijven, met name op het vlak van milieu, en dat de voortgang van deze zaak in de Commissie Financiën en Beleidsplanning aan de orde zal komen.

Desondanks blijven de legeskosten voor onze fractie een bron van zorg, ook gezien de aangekondigde jaarlijkse verhogingen van de leges met maximaal 50%. De gedeputeerde heeft gezegd dat de legeskosten thans nog onder het landelijk gemiddelde liggen, maar ik vraag mij af hoe lang dit nog het geval zal zijn, als die verhogingen hun beslag krijgen.

Ook onze fractie streeft naar kostendekkendheid. Maar de vraag is: hoe wordt de kostendekkendheid van de leges bepaald? Dat is voor ons het probleem. Afgezien van de kwestie van het tijdschrijven is het ook nog de vraag welke kosten worden doorberekend. Je kunt je afvragen of bijvoorbeeld ook de kosten van de jarenlange planvoorbereiding moeten worden doorberekend.

Kortom: de voorgaande zaken, gevoegd bij de door de Rekeningcommissie gesignaleerde problemen bij de Dienst Milieu en Water, zullen ervoor zorgen dat wij de legesproblematiek met name op het gebied van milieu zeer nauwlettend zullen bewaken.

De gedeputeerde heeft gezegd dat het wat betreft de produktbegroting moeilijk is om goede output-gegevens te produceren. Volgens het blad van het IPO gebeurt dit in ieder geval al in Overijssel. Misschien is het nuttig om eens in IPO-verband naar zo'n output-begroting te kijken.

Nu ik het heb over het IPO, wil ik ook nog even spreken over de verdeling van de provinciefonds-gelden. Mijn fractievoorzitter heeft bij de algemene beschouwingen gezegd dat wat de VVD betreft het IPO zijn bestaansrecht heeft bewezen, maar dat wij het IPO kritisch blijven volgen - en dat geldt zeker voor de financiële mensen in onze fractie. Als men er met betrekking tot de verdeling van de provinciefonds-gelden en de DI-bezuinigingen in harmonie uitkomt, dan zal het financiële deel van onze fractie het "kritisch volgen" wellicht kunnen ombuigen tot het "welwillend kritisch volgen".

Dan nog een opmerking over de opcenten motorrijtuigenbelasting. Mijn fractie wil toch kwijt dat ze teleurgesteld is over het feit dat D66 als collegepartij aan het filosoferen is gegaan over het verhogen van de opcenten. In het collegeprogramma zijn wij zeer terughoudend over het verhogen van de opcenten. En toen dat programma werd opgesteld, waren onze financiën veel slechter. Wij hebben dit jaar een flinke meevaller, doordat het autopark autonoom is gegroeid. Wij ontvangen f 15 miljoen aan dividenden. Wij kunnen dan ook geen begrip opbrengen voor een filosofie waarin een verhoging van de opcenten in dit jaar of volgend jaar aan de orde is.

Ten slotte nog een kleine suggestie in de richting van de heer Stelpstra, die een opmerking heeft gemaakt over de matheid in deze staten. Het is vandaag 11 november en het is nu bijna elf minuten over elf. Misschien kan op dat tijdstip het katholieke deel van de CDA-fractie voor enige verlevendiging zorgen!

Mevrouw Van Wagenveld-Drukker (D66): Voorzitter! Naar aanleiding van de opcenten-discussie wil ik het volgende opmerken. Het is duidelijk dat wij - ook in het collegeprogramma - nooit hebben uitgesloten dat de

opcenten omhoog zouden gaan. Wij hebben gezegd dat de opcenten zouden kunnen stijgen indien dit met het oog op de uitvoering van de eigen provinciale taken nodig zou blijken te zijn. En of het inderdaad nodig zal zijn, dat zien wij volgend jaar. Maar uitsluiten doen wij het nooit. Zo staat het ook in het collegeprogramma dat de collegepartners - ook de VVD - hebben onderschreven.

Mevrouw Klijn (VVD): Maar dan gaat het om een wel heel vrijblijvende opmerking van uw kant.

Mevrouw Van Wagenveld-Drukker (D66): Wij waren mede met de uitwerking van de strategische projecten bezig. En ik denk dat wij elkaar de ruimte moeten laten. Dat hangt misschien ook samen met de gesignaleerde matheid.

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Voorzitter! Naar aanleiding van de beantwoording door het college wil ik namens de Groenen en GroenLinks nog een aantal opmerkingen maken.

Ten aanzien van de posterioriteiten heeft de heer Tielrooij gezegd dat dit geen bezuinigingen zijn. Dat snappen wij ook wel; het is duidelijk dat het gaat om ruimte in de begrotingsposten. Maar wij zijn dan wel benieuwd hoe dat zich verhoudt met verbeteringen die kunnen worden doorgevoerd in verband met de doorlichtingsoperatie (de 25%-operatie) waar wij mee bezig zijn. Zijn dat dan de posterioriteiten van het volgend jaar? Onze vraag was: welke systematiek zit erachter? Dat is niet helder geworden in het stuk dat wij ontvangen hebben en ook niet in de beantwoording door het college.

Ik neem aan dat het college met de zinsnede dat de spreiding van de strategieprojecten in 1995 terug moet, bedoelt dat het aantal projecten verminderd moet worden. Met dit laatste zijn wij het geheel eens.

Hoewel wij binnen de provincie het uitgangspunt hanteren dat de decentralisatie zijn beslag moet kunnen krijgen met de middelen die het rijk daarvoor beschikbaar stelt (en daar zijn wij het mee eens), valt daar natuurlijk wel iets op af te dingen. Een mooi voorbeeld daarvan vind ik de telefonische hulpdiensten. Die zijn overgenomen van een andere overheid. Toen zij eenmaal waren overgenomen, bleek dat er eigenlijk meer geld voor de telefonische hulpdiensten nodig was. De keus is toen gemaakt om de telefonische hulpdiensten goed te laten functioneren en dat heeft ertoe geleid dat de telefonische hulpdiensten in een aantal jaren een verhoging van hun budget hebben gekregen. Die verhoging werd dus betaald met provinciaal geld.

Hetzelfde kan naar ons idee straks ook gelden voor jeugdhulpverlening of andere zaken die in het DI-akkoord zitten. Natuurlijk kun je wel zeggen: het moet met het geld dat beschikbaar is. Maar als je dingen goed wilt doen, dan zul je daar soms wat meer geld tegenover moeten stellen. Dit aspect missen wij een beetje in het verhaal dat het college gehouden heeft.

De gedeputeerde stelde afgelopen maandag dat het de f 1,7 miljoen die overblijft in voordracht 55A wil gebruiken voor de negatieve effecten die er zijn voor de subsidie-ontvangers als gevolg van de DI-impuls. Dat lijkt ons een correcte zaak en daar zouden wij dan ook niets aan af willen doen. Maar wij nemen aan dat het college dan voor 1995 wel met een budgetkorting voor de desbetreffende posten komt.

Wij hebben geen principiële bezwaren tegen de overheveling van f 100.000,- binnen het recreatiebudget. Maar onze NLO-mensen waren niet ingelicht, zodat wij de betrokken motie niet hebben medeondertekend.

Ten slotte een opmerking over het begrip "publieke armoede". Gelet op de spreektijd die wij hebben, wil ik daar thans geen uitgebreide verhandeling over houden. Wij constateren dat er behoefte is aan bepaald werk in de collectieve sector. Of het nu gaat om meer handen aan het bed, meer politie op straat, meer conducteurs in de trams of beter openbaar vervoer voor met name de oudere mensen, wij zien een bepaalde armoede in de vorm van een tekort. Dat hebben wij bedoeld aan te geven. Afhankelijk van de rol en de taak die je aan de overheid wilt toedenken en de mate waarin je de maatschappij daarvoor wilt laten meebetalen, kunnen er dingen wel of niet gebeuren. GroenLinks en de Groenen vinden de hele discussie over de zogenaamde collectieve lastendruk dan ook erg rigide. Van ons mag het best een beetje meer zijn.

Vervolgens schorst de voorzitter de financiële beschouwingen omtrent de begroting en het Beleidsplan 1994 alsmede de beraadslaging inzake de voordracht van gedeputeerde staten tot vaststelling van het Najaarsbericht 1993 met de daarbij behorende 7^e begrotingswijziging, dienstjaar 1993.

IV. Van de orde

De voorzitter: Dames en heren! Ik stel voor dat gedeputeerde staten na de middagpauze in tweede termijn reageren op de opmerkingen en vragen in het kader van de algemene en financiële beschouwingen. In dat geval kunnen de reacties op de moties en amendementen meteen meegenomen worden. Dit lijkt mij in het kader van een flitsender beantwoording zinvol. Dit houdt in dat wij thans doorgaan met de hoofdstukgewijze behandeling. Ik stel vast dat de staten zich hierin kunnen vinden.

V. Hoofdstuk 1

Aan de orde wordt gesteld hoofdstuk 1 (algemeen bestuur) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

De heer Elsthout (Centrumdemocraten): Voorzitter! Tijdens de algemene beschouwingen hebben wij onze bezwaren tegen de bestuurlijke vernieuwing al naar voren gebracht.

Een zorgelijk punt bij de overheveling van provinciale taken naar het ROA is de positie van het ambtelijk apparaat. Vanuit het ROA is al naar voren gebracht dat niet alle ambtenaren automatisch overgenomen worden. Er is dan ook onzekerheid over de toekomst van deze ambtenaren. Mijn vraag aan het college is of het wil aangeven hoeveel ambtenaren hun baan verliezen en wat de toekomstperspectieven voor hen zijn.

De heer Poelmann (D66): Bent u bekend met de motie over dit onderwerp die de staten op 10 mei jl. hebben aangenomen?

De heer Elsthout (Centrumdemocraten): Helaas was ik op 10 mei ziek.

De heer Poelmann (D66): Wij hebben toen heel duidelijk bepaald dat als het tot splitsing van provincies komt, een systeem van "mens volgt functie" zal worden gevolgd. De staten hebben zich dus heel duidelijk uitgesproken over de toekomst van het personeel, voor zover dat op dat moment mogelijk was.

De voorzitter: Om misverstanden te voorkomen: er is op 10 mei jl. geen motie aangenomen waarin gesproken wordt over "mens volgt functie". Er is een motie aangenomen die spreekt over een gelijkwaardige verdeling.

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! U heeft helemaal gelijk.

De heer Elsthout (Centrumdemocraten): Voorzitter! De CD heeft geen behoefte aan een emancipatie-effectrapportage. Ik zou dan ook het college willen vragen het geld voor die rapportage ter beschikking te stellen van de ouderenzorg. Dit geldt ook voor het totale budget voor emancipatieprojecten van f 270.000,--. Ook de f 75.000,-- om de kiezer naar de stembus te lokken en de f 25.000,-- voor de ROA-communicatiebijeenkomsten, alsmede de f 103.000,-- voor ontwikkelingsbijdragen (te zamen bijna f 0,5 miljoen), willen wij inzetten ten behoeve van de ouderen. Als het college daar niet mee kan instemmen, dan zal de CD-fractie geen goedkeuring aan dit hoofdstuk geven.

De laatste tijd zijn wij nogal eens opgeschrikt door berichten over corruptie, gepleegd door politici en

ambtenaren. Wil de politiek haar aanzien behouden bij de burgers, dan zal ze verschrikkelijk voorzichtig moeten manoeuvreren ten aanzien van het aanvaarden van geschenken, in welke vorm dan ook. De CD was dan ook niet erg blij met het bericht dat sommige politici en ambtenaren op kosten van een groot bouwbedrijf naar de "The Phantom of the Opera" geweest zijn. Gedeputeerde De Zeeuw vindt dit een schoolvoorbeeld van iets dat juist wél kan. Maar de CD is het met advocaat-generaal Van der Lugt van het Amsterdams gerechtshof eens dat bestuurders elke schijn moeten vermijden dat zij gevoelig zijn voor het aannemen van geschenken. Bovendien zal het bouwbedrijf de kosten van de avond doorberekenen in de prijzen voor bouwprojecten, dus de kosten van de avond komen uiteindelijk ten laste van de belastingbetaler. De CD vindt dat dit niet door de beugel kan. Wij dringen er dan ook op aan een gedragscode voor politici en ambtenaren in het leven te roepen, zodat voor een ieder duidelijk is wat wel en wat niet kan.

De heer Le Belle (D66): Voorzitter! Ik ben naar het spreekgestoelte gekomen om de staten te vragen als provinciebestuur het goede voorbeeld te geven. Binnen een minuut ben ik weer weg.

Het gaat om een voorbeeld in het kader van de bedrijfsinterne milieuzorg binnen dit huis en het Klimaatverbond.

Wij kunnen natuurlijk via ons preventieteam, via energie- en milieuteams en het PAF-fonds wel proberen om gemeenten, bedrijven en instellingen ertoe aan te zetten zo veel mogelijk duurzaam te doen aan het zuiveren van lucht, bodem, water en geluidsniveau. Wij kunnen gemeenten vragen mee te werken aan locaties voor windparken. Maar waar blijven wij als men ons vraagt: wat doen jullie zelf? En wat geeft ons het recht te verlangen dat er in Noord-Holland geen kolen- en kerncentrales worden neergezet?

Daarom willen wij, mede namens GroenLinks, PvdA en RPF/GPV/SGP, een motie indienen die geheel in de lijn ligt van de ideeën van de bevrogen provincie-ambtenaar Ed Sjoerdsma - de man van de zonnewoning in Castricum; de man ook die de kilowattuur-sleutel heeft uitgedacht.

Windenergie past in alle strategieprojecten die technologische vernieuwing, kennisinfrastructuur en werkgelegenheid in Noord-Holland willen bevorderen. Ik verwijs in dit verband naar het onderzoek, het testen en het certificeren bij het ECN, naar de sterk groeiende wiekenfabriek in Heerhugowaard en naar de toeleverende bedrijven.

Daarom vragen wij middels onze motie aan onszelf in eigen huis ook iets aan windenergie te doen, door een bijdrage te leveren aan het produceren en benutten van schone stroom. Wij nodigen gedeputeerde staten uit zelf te bepalen welk budgettair neutraal aandeel het provinciebestuur wil nemen in schone, duurzame energie-opwekking.

Hoeveel gemeenten, bedrijven en instellingen ons al zijn voorgegaan, is in een toelichting vermeld.

Ten slotte de volgende vraag: hoeveel spaarlampen verlichten nu eigenlijk dit provinciehuis?

De voorzitter deelt mede, dat is ingekomen een motie van het lid G.J.M.A. Le Belle c.s., luidende als volgt:

Motie 5

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 en 11 november 1993;

overwegende,

dat de provincie Noord-Holland op voorstel van gedeputeerde staten het Klimaatverbond heeft ondertekend;

van mening,

dat het ontwikkelen en benutten van schone, onuitputtelijke en duurzame energiebronnen, verwoord in het

collegeprogramma en de Strategienota, moet worden bevorderd;

dat het gebruik van "schone" stroom in het provinciehuis in het kader van de bedrijfsinterne milieuzorg een goed voorbeeld (tot goed volgen) is ter ondersteuning daarvan;

nodigen gedeputeerde staten uit

voor de eigen stroombehoefte in het provinciehuis schone stroom te kopen bij een windmolencoöperatie;

en gaan over tot de orde van de dag.

(get.) G.J.M.A. Le Belle

(get.) H.W. Berkhout

(get.) D. Reitsma

(get.) E.J. Theunisz

(get.) J.A. Schoondergang-Horikx

(get.) T. Stelpstra

(get.) T.A. Molenaar-Langeveld

Deze motie, die door een genoegzaam aantal leden is ondertekend, maakt mitsdien onderwerp van beraadslaging uit.

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! In feite zijn er geen vragen gesteld.

Op de vraag over de spaarlampen kan ik het antwoord niet geven.

Over de ingediende motie wil ik eerst even overleg hebben in het college.

Vervolgens schorst de voorzitter de beraadslaging over hoofdstuk 1 (algemeen bestuur) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

VI. Hoofdstuk 4

Aan de orde wordt gesteld hoofdstuk 4 (waterhuishouding) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Voorzitter! Omdat blijkt dat er nogal brede steun is voor uitvoering van de motie die aangenomen is bij de behandeling van het voorstel inzake de implementatie van de Waterschapswet, welke motie handelde over directe verkiezingen voor de ingezetenen, wil ik het voorstel doen deze directe verkiezingen te houden in het Waterschap Groot-Haarlemmermeer en het Waterschap Het Lange Rond. Daarvoor hebben wij als argumentatie dat het hier gaat om twee verschillende soorten waterschappen. Daarnaast geldt voor Groot-Haarlemmermeer nog dat het Hoogheemraadschap van Rijnland schriftelijke verkiezingen houdt voor gebouwd en ongebouwd - en Rijnland ligt voor een deel in de Haarlemmermeer. Het voorgaande houdt in dat men deels gezamenlijk publiciteit kan voeren en ook deels gezamenlijk kan bezien wat het verschil is in effect tussen het Lange Rond en Groot-Haarlemmermeer. Ik ben benieuwd of gedeputeerde staten dit voorstel willen overnemen.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! In principe zijn wij voor die rechtstreekse verkiezing; er kan geen verschil van mening zijn over de principiële instemming met hetgeen gevraagd wordt.

Het voorstel van mevrouw Wiebosch zal echter op zijn tactische uitvoerbaarheid moeten worden bezien. Wij willen daar uiteraard met prioriteit en intensief mee aan de slag gaan. Ik stel voor in de komende commissievergadering nader in te gaan op de praktische uitvoerbaarheid van het voorstel en daar duidelijkheid te geven over wat wel en wat niet kan. In die zin zou ik positief op het voorstel van mevrouw Wiebosch willen reageren.

Vervolgens schorst de voorzitter de beraadslaging over hoofdstuk 4 (waterhuishouding) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

VII. Hoofdstuk 6

Aan de orde wordt gesteld hoofdstuk 6 (natuur, landschap en openluchtrecreatie) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

Mevrouw Abbas (D66): Voorzitter! Vorig jaar hebben wij tijdens de algemene beschouwingen aandacht bepleit voor de bossen - aandacht in de vorm van een plan van aanpak, een stukje coördinatie en kennisbundeling in Randstad-, dan wel in interprovinciaal verband. Aanleiding hiervoor was de schokkende achteruitgang van de bossen; 1992 zal de Nederlandse bosgeschiedschrijving ingaan als "rampjaar".

Gedurende het afgelopen jaar is er bij het college niet van gekomen aan ons verzoek te voldoen. *"Afdeling landelijk gebied bestudeert deze kwestie"* staat in het overzicht van afspraken en toezeggingen dat het college ons verstrekt heeft. En: *"Nog geen uitspraak te doen over de termijn van afhandeling"*. Wij beginnen dus gewoon weer bij af en vertrouwen erop dat wij toch al een aardig stuk opgeschoven zullen zijn op de lange wachtlijst van het college.

Het jaarlijks systematisch opmeten van de bosvitaliteit is tien jaar geleden op landelijk niveau gestart. Sindsdien is er sprake van een gestage achteruitgang. Dat het dit jaar allemaal wat "meeviel", moet dan ook - helaas - sterk gerelativeerd worden. Het viel slechts mee in het licht van het rampjaar 1992, want over de gehele linie is het niveau van 1991 niet gehaald en staat de Noordhollandse bebossing er naar verhouding nog slechter voor dan het landelijk gemiddelde.

Overigens hebben wij in Noord-Holland een groot tekort aan meetpunten, vergeleken met bosrijke provincies. Alsof het er in een provincie met weinig bos eigenlijk niet zo veel toe doet hoe dat weinige bos ervoor staat! Dit is een achterliggende gedachte die je wellicht zou kunnen krijgen.

Over de oorzaken van de teloorgang tasten wij beslist niet geheel in het duister: mobiliteit, intensieve veeteelt, klimatologische invloeden - dit zijn slechts enkele van de te noemen oorzaken.

Maar er zijn nog meer factoren. In het verleden zijn plaatselijk verkeerde beslissingen genomen ten aanzien van aanplant en inrichting van bossen. Eentonige soortensamenstelling ten behoeve van de produktiviteit maakt een bos extra vatbaar voor ziekten. Het weghalen van oude en kwijnende bomen, geheel conform de oer-Hollandse opruimdrijf, leidt op den duur tot een gelijkschakeling in leeftijdsopbouw waar flora noch fauna beter van worden. Uitheemse bomen op de verkeerde plaatsen: wat het oog streelt is op den duur niet altijd levensvatbaar, zo nu blijkt. En dit is nog maar een kleine greep uit de verzameling oorzaken die met name in onderlinge combinatie verwoestende gevolgen kunnen hebben voor de vitaliteit en de weerstand van het bos.

De fysieke leefomgeving is een hot item voor de provincie geworden; daar hebben wij kortgeleden in de Strategienota voor gekozen. Voor wat betreft het bosbeleid staan wij voor een uitdagende nieuwe aanzet. Het concept-bosbeleidsplan dat in de nazomer de publiciteit binnendrong, ademt een duidelijke decentralisatiesfeer met sturing op grote lijnen binnen een kader van bovenregionale doelstellingen. Er wordt gezocht naar manieren om productie-, natuur- en recreatiedoelstellingen met elkaar te verzoenen.

Aan het eind van het bedoelde beleidsdocument worden dertig activiteiten opgesomd waarvan er maar liefst dertien - dus bijna de helft - mede ingevuld moeten worden door de provincie. Dat zijn voor het grootste deel

projecten die betrekking hebben op de factor duurzaamheid: integrale planning in het kader van het algehele milieubeleid, diverse vitaliteitsonderzoeken, herintroductie van inheemse soorten in nationale parken, Randstadoverleg en -coördinatie en stimuleren van een overlegplatform overheid/bedrijfsleven, mede met het oog op de financiering van een en ander.

Wij voegen daar aan toe: stroomlijnen en afstemmen van de diverse beleidsterreinen die fysiek van invloed zijn op het bos, zoals bijvoorbeeld infrastructurele werken.

Wat rest ons nog dan gewoon ons verzoek van vorig jaar nog een keer aan het college voor te leggen. Een masterplan. Een plan van aanpak bossen. Coördinatie - bijvoorbeeld door het instellen van een al dan niet tijdelijk overlegplatform, waarin de in de maatschappij aanwezige "bosdeskundigheid", naast de ambtelijke en in de politieke gelederen aanwezige deskundigheid, optimaal tot uiting komt. Wij denken dus aan een breed samengestelde projectgroep, bijvoorbeeld bestaande uit VNLB, Noordhollands Landschap, Staatsbosbeheer en andere instellingen, met een duidelijke taakomschrijving. Een dergelijke projectgroep voor het bosbeleid wordt ook aangetroffen in Zuid-Holland. De beoogde projectgroep zou op korte termijn moeten beginnen met een inventarisatie onder de potentiële deelnemers aan een dergelijk platform naar de mate waarin zij op korte termijn in staat zullen zijn hun medewerking aan een dergelijk project te verlenen.

Er moet nu wel iets gebeuren. De provinciale taakstellingen in de nabije toekomst liegen er niet om.

Voor de achtergrond van onze nieuwe provinciale uitdagingen kijken wij uit naar het antwoord van het college.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Mevrouw Abbas zegt: er moet nu wel iets gebeuren. Dit zou de suggestie bij de burger en anderen kunnen wekken dat er momenteel niets gebeurt. Niets is echter minder waar. Als ik, goed op de hoogte van de decentralisatie van het bosbeleid in de richting van een krachtig meso-bestuur - dus de provincie Noord-Holland -, moet ik zeggen dat op talrijke terreinen niet wordt gewerkt aan een plan van aanpak of een overlegplatform, maar daadwerkelijk in het veld. Vooruitlopend op hetgeen van de zijde van de rijksoverheid in het structuurschema groene ruimte is kenbaar gemaakt, wordt door de provincie Noord-Holland, in casu vanuit de portefeuille NLO, samen met de portefeuille land- en tuinbouw, gewerkt aan een aantal projecten die gericht zijn op bosaanleg. Ik noem het HAL-gebied, waar honderden hectaren bos op dit moment planologisch dienen te worden verwerkt in het streekplan Noord-Holland-Noord en waar het Groenontwikkelingsplan gisteren door de bestuurders in de regio is geaccordeerd. Dit plan zal nu verder worden doorgeleid naar de colleges van burgemeester en wethouders en aan de staten.

Ik wijs voorts op de ontwikkelingen in Gooi en Vechtstreek, waar honderden hectaren bos op dit moment door middel van het instrument van de landinrichting op de rol staan om een plek te krijgen, in overleg met de agrarische wereld.

Tevens wijs ik op een zeer omvangrijk proces waarvan de commissies nog dit jaar of anders begin volgend jaar op de hoogte zullen worden gesteld. Het betreft dan de ontwikkelingen rond Schiphol. In de loop van december zal de PKB door het kabinet worden vastgesteld. In samenhang met de ontwikkelingen rond Schiphol en de woningbouwlocaties in de Haarlemmermeer wordt er momenteel gewerkt aan een omvangrijk plan van groene herinrichting ten bedrage van ongeveer f600 miljoen, waar ettelijke hectaren bos onderdeel van zullen uitmaken. Ik snap best dat een en ander op dit moment niet in een plan is verwerkt. Maar ik ben het met mevrouw Abbas eens dat er, gelet op de toenemende infrastructuur en de toenemende woningbouw- en bedrijventerreinlocaties - kortom: gelet op een aantal aanslagen op het open gebied -, een stevige positie voor de bosontwikkeling dient te worden gerealiseerd. Maar ik zeg daar ook bij dat een dergelijke ontwikkeling - en dat gevoel is in de staten breed aanwezig - plaats dient te vinden in overleg met de huidige grondgebruikers en met de lokale politiek. Die ontwikkeling hebben wij ingezet.

Nogmaals: mevrouw Abbas zegt dat er nu eindelijk eens iets dient te gebeuren, maar er gebeurt in deze dichtbevolkte provincie, waarin allerlei invloeden op natuur en landschap aanwezig zijn, al ontzettend veel. Desalniettemin - want niets is ons te veel - wil ik graag in een van de komende vergaderingen van de commissie NLO met de commissie nadenken over de wijze waarop wij gestalte kunnen geven aan een integratie van

boseigenaren en mensen die vanuit diverse invalshoeken in de richting van bosaanleg kijken.

Ik wil overigens tussen de regels door even opmerken dat de provincie Noord-Holland altijd ijvert voor een natuurlijke bosaanleg en veel minder voor productiebos. Maar ik moet daar tevens bij zeggen dat de hectarevergoedingen die beschikbaar worden gesteld vanuit de rijksbegroting voor het grootste gedeelte geënt zijn op productiebos. Een natuurlijk bos is een veel duurder bos, zowel in aanleg als in beheer. Dat is een probleem waar wij gewoon mee zitten.

De concrete suggestie van mevrouw Abbas om een platform tot stand te brengen, pak ik op.

Ik denk dat het geïntroduceerde begrip "duurzaamheid" wel degelijk van toepassing is op de door mevrouw Abbas beoogde ontwikkeling. Wel moet ik er bij zeggen dat het Noordhollands landschap natuurlijk hoofdzakelijk gekenmerkt wordt door veenweidegebieden en graslanden. Wij zullen dus de inpassing van bos moeten laten geschieden overeenkomstig het natuurlijke patroon van de provincie Noord-Holland.

Overigens ben ik bijzonder blij dat mevrouw Abbas voor het onderhavige aspect nog eens apart aandacht vraagt in deze algemene beschouwingen; dat geeft mij de gelegenheid daar ook wat uitvoeriger op in te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Abbas, ik denk dat u graag op de woorden van de heer Tielrooij wilt reageren, maar even de gelegenheid wilt hebben een antwoord te formuleren. Ik zal u later nog de gelegenheid geven voor een reactie op het betoog van de heer Tielrooij.

Vervolgens schorst de voorzitter de beraadslaging over hoofdstuk 6 (natuur, landschap en openluchtrecreatie) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

VIII. Hoofdstuk 7

Aan de orde wordt gesteld hoofdstuk 7 (economie, energie en agrarische zaken) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

Mevrouw Hommes (D66): Voorzitter! Ik sprak zoëven een statenlid die zei zich niets te kunnen voorstellen bij het begrip "kennisinfrastructuur". Misschien is de nu volgende verhandeling voor meer mensen die zich bij dat begrip niets kunnen voorstellen nuttig.

De Van Dale zegt over infrastructuur: "alle duurzame onroerende voorzieningen van een organisatie of staat".

Onroerend en duurzaam; kun je dan wel spreken van een kennisinfrastructuur? Hoe onroerend is kennis?

"Kennis" is een abstract begrip: er bestaat geen kennisfabriek en ik zou niet willen dat wij onderwijsinstituten zo zouden beschouwen. Toch leidt spreiding, clustering en samenwerking van instellingen wel degelijk tot een infrastructuur van kennis en kennisoverdracht - voor het grootste gedeelte door onze voorouders vanuit hun optiek opgezet, zoals elke andere infrastructuur.

Destijds ging Joop den Uyl de verkiezingen in met de belofte kennis, macht en inkomen te spreiden. Bij het spreiden van inkomen, desnoods bij het spreiden van macht, kan ik mij wel iets voorstellen; je kunt het de één afnemen en het de ander geven. Maar het spreiden van kennis? Kennis is duurzamer dan wat dan ook. Kennis is alleen te geven; kennis kun je nooit offe nimmer van iemand afnemen, in die zin dat die persoon die kennis dan kwijt is.

"Kennis is macht", zei Francis Bacon, en macht vertaalt zich vervolgens vaak weer in inkomen.

De duurzame internationale concurrentiepositie (kernthema van ons beleid) van ons als land, maar ook als provincie en zelfs als Europa als geheel, hangt meer dan ooit af van kennis, van technologie, van een regelrechte voorsprong op dat gebied, nu de hele wereld met de hele wereld concurreert.

Knelpunten in de kennisinfrastructuur moeten met spoed worden weggewerkt; nieuwe initiatieven moeten van de grond komen als wij dit kernthema serieus willen nemen. En willen is niet eens meer genoeg; wij zullen wel moeten.

Waar liggen de knelpunten en de kansen? Ons onderwijs als geheel staat nog altijd aan de top van Europa en de wereld. In de VS blijken leerlingen het hoogst te scoren wat betreft het zelfvertrouwen over hun beheersing van de wiskunde, maar het laagst wat betreft hun beheersing van de wiskunde zelf. In ons land is dat precies omgekeerd - misschien is dat ook niet helemaal goed, maar het is toch een prettiger uitgangspunt.

Als erfenis uit het verleden zijn wij opgezadeld met een wantrouwen tussen met name het hoger onderwijs en het bedrijfsleven, tussen de zogenaamde waardevrije wetenschap van de universiteiten en de toegepaste kennis in de bedrijven. Het is nog niet zo lang geleden dat hoogleraren zich meenden te moeten verontschuldigen als zij in dienst traden van een bedrijf. Ook het bedrijfsleven heeft steken laten vallen en kansen laten liggen en zich vaak te schamper uitgelaten over agogen en mensen met twee linkerhanden.

De infrastructuur vertoont vooral in die brugfunctie zwakke plekken en in de afgelopen tien jaar zijn wij met herstelwerkzaamheden begonnen. De Universiteit van Amsterdam heeft zogenaamde transferpunten opgezet om overdracht van kennis en know-how van wetenschap naar bedrijven en omgekeerd tot stand te brengen. Onlangs werd ook een "kenniskring" gestart, omdat de transferpunten op zichzelf niet helemaal optimaal functioneerden. Een prima initiatief.

Er zijn innovatiecentra opgericht om het midden- en kleinbedrijf een zetje in de richting van vernieuwing in technologie te geven. Dit is fantastisch, maar het gaat hier wel om een moeizaam proces, omdat juist in die sector veel huiver bestaat ten aanzien van wat men als betweterigheid en geleerdigheid beschouwt.

Ook de dienstensector en de distributiecentra, zo belangrijk voor de economie van ons land en onze provincie, zullen niet overleven als men qua know-how en techniek niet aan de top staat. Alle andere factoren zijn daaraan ondergeschikt geworden.

De uitstraling van de factor "kennis", in de vorm van een kwalitatief hoog scholingsaanbod en een evenredig hooggeschoold arbeidsaanbod, is groot en scoort buitengewoon goed op de schaal van overwegingen die internationale bedrijven hanteren bij het zoeken naar een vestigingsplaats. Uit de economische effectrapportage van Schiphol blijkt ons dat managers van zulke bedrijven zelfs persoonlijk de vrije hand krijgen om naar die plaatsen uit te kijken. Die hebben daar dus een goede hand in. Zij kijken naar leefklimaat, woonomgeving, onderwijs en geschoold arbeidsaanbod.

Het zuiden van onze provincie ligt in de gratie wat onderwijs en geschoold arbeidsaanbod betreft. Wat woon- en leefklimaat betreft, blijkt men zeer gesteld op het Noorden. Waar het ook de prioriteit van de staten is om juist het Noorden meer kansen te geven, in een soort van positieve-actiebeleid - en niet te vergeten het terugdringen van de mobiliteit - verdient het dus aanbeveling de aandacht te richten op de kennisinfrastructuur in het Noorden, om de aantrekkingskracht ook op dat gebied te vergroten.

Er zit veel in ons Noorden: er zit een Hogeschool in Alkmaar; er zit een wereldnaam op het gebied van energie-onderzoek, het ECN te Petten; er is op maritiem en offshore-gebied internationaal goed aangeschreven kennis en ervaring in huis in Den Helder; er is veel know-how in milieutechnologie bij de agribusiness in West-Friesland - de landbouwsector is sowieso een prima voorbeeld van hoogwaardige productie, waarvan internationaal veel te leren valt.

Het gaat nu om de dwarsverbanden, de bruggen. Het Regionaal Technologisch Centrum in Alkmaar is zo'n brug - een samenwerking van Hogeschool, ECN en bedrijfsleven.

Maar één zo'n bruggehoofd heeft weinig effect, vrees ik, als de zo zorgvuldig uitgezette bedrijfjes wegens het klimaat in het Noorden niet kunnen aarden en na korte tijd toch weer naar het Zuiden trekken. Het is dat klimaat wat "om" moet.

Wat voor invloed heeft de provincie op dat klimaat?

Het energie-onderzoek bij het ECN moet een hogere status krijgen, met de internationale allure die het toekomt. Datzelfde moet gebeuren met de milieutechnologie en de agrarische know-how, waarin onze regio vooroploopt en waaraan wereldwijd grote behoefte is - kennis is ook een verhandelbaar produkt.

De biovergassingsinstallatie, zo hoorde ik pas nog op radio Noord-Holland trots aangekondigd door gedeputeerde De Boer, is zo'n voorbeeld van geavanceerde technologie, waarvoor tot in India interesse blijkt te

bestaan. Maar er zijn veel meer potenties op kennisgebied in ons Noorden aanwezig. Wat voor structuur je dat wilt geven, dient te worden gezien. Landelijk wordt vanuit EZ gekozen voor "centers of excellence" en ik denk dat ook wij in die richting zullen moeten denken.

Dit schept het klimaat waaraan initiatieven als het Regionaal Technologisch Centrum behoefte hebben, ten einde te kunnen aarden en floreren; laten wij zeggen een soort "kennisfloriade", waarvan wij u, mijnheer de voorzitter, graag beschermheer maken!

Over matheid gesproken. Gedeputeerde Lagrand hield vorige week bij het ECN een gloedvol betoog in deze richting - niets geen matheid dus! - en ook de economische-structuurnota straalt dit streven uit. Wij weten en willen het allemaal; de intentie is prima. De vertaling naar concrete projecten echter hebben wij helaas niet aangetroffen in de begroting. Wij hebben daarom een amendement ter zake (amendement 3) ingediend, compleet met een dekkingsvoorstel.

Ik ben het eens met de moeder van de heer Lagrand dat je apen niet hoeft te leren klimmen. Je kunt ze echter wel op wat hogere bomen met een wat ruimer perspectief wijzen.

Suggesties van onze kant, pragmatisch als wij zijn, willen wij het college graag meegeven. Bijvoorbeeld:

- Het opzetten van een hoogwaardige kenniskring in het Noorden, rond de Hogeschool Alkmaar, waar alle eerder door mij genoemde kennisaspecten in de regio een rol krijgen toebedeeld.
- Ik wijs op de projecten zoals in het blad van het NCW beschreven: "bedrijfsopa's" die op basisscholen over hun (vroegere) bedrijven komen vertellen, om de belangstelling voor technologie en bedrijfsleven bij jeugdige scholieren te wekken.
- Ik vermeld de suggestie om in de raad van bestuur van bedrijven een hoogleraar of technisch docent te benoemen.
- In Bergen bevindt zich een internationale school; misschien verdient het aanbeveling aan de Hogeschool te Alkmaar een internationale poot te verbinden, zodat leerlingen niet na hun schooltijd te Bergen alsnog naar Amsterdam moeten verdwijnen, met inbegrip van het internationale werknemerspotentieel.
- Samenwerkingsprojecten van beroepsonderwijs en bedrijfsleven, zoals in de Haarlemmermeer tussen MTS en Fokker, kunnen ook in het Noorden worden geïnitieerd.

Ik kan nog honderd meer van dit soort projecten noemen. Ik denk dat er veel projecten zijn waarbij de provincie het voortouw kan nemen. Die projecten hadden wij graag teruggezien in de stukken.

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik wil in dit kader eveneens antwoorden op enkele punten die ik afgelopen maandag heb laten liggen.

Ik ben het in grote lijnen volledig eens met de opmerking van mevrouw Hommes - welke opmerking ook afgelopen maandag al naar voren is gebracht - over het toenemend belang van een goede kennisinfrastructuur voor een gezonde sociaal-economische ontwikkeling van onze provincie. Dit staat ook aangegeven in de economische-structuurnota. Tijdens de vaststelling van die nota is dit punt ook door D66 en andere fracties in sterke mate benadrukt.

Tevens zijn wij het eens met mevrouw Hommes waar zij spreekt over de prioriteit die de staten moeten geven aan het geven van meer kansen aan juist het Noorden van de provincie. Er zit veel kennis bij de Hogeschool Alkmaar, het ECN, de marine, de offshore, de landbouwsector enz. Ik ben het met mevrouw Hommes eens dat wij van de bij de onderwijs- en onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven aanwezige kennis veel meer gebruik moeten maken.

Ik ben het niet met mevrouw Hommes eens als zij stelt dat er alleen door het Regionaal Technologisch Centrum in Alkmaar gewerkt wordt aan het leggen van dwarsverbanden (overigens komen er van het RTC ook vestigingen in de IJmond en Den Helder). Ik zal thans een aantal voorbeelden geven van zaken waarmee wij eveneens dwarsverbanden proberen te leggen.

Zoals bekend hebben wij alles in het werk gesteld om de bollenteelt in het Noorden te versterken, onder meer door het Laboratorium voor Bloembollenonderzoek (LBO) naar het Noorden te halen. Helaas is dit niet gelukt.

Maar een onderdeel van het binnenduinrandproject - één van de projecten uit de Strategienota - wordt gevormd door de bevordering van de milieutechnologie in de bloembollensector.

Met het ECN zijn wij voortdurend in overleg over projecten en acties die het benutten van kennis vergroten. Dit betreft bijvoorbeeld het al genoemde biogasproject, maar ook de kennisoverdracht vanuit het ECN en de samenwerking met de verschillende kennisinstituten binnen het bedrijfsleven.

Er wordt gewerkt aan de mogelijkheden om de aanwezige technologische kennis bij de marinewerf in Den Helder, welke kennis voorheen altijd binnen de muren bleef, ook ten goede te laten komen aan het bedrijfsleven in de Kop van Noord-Holland.

De gemeente Texel laat op dit moment een onderzoek verrichten naar de mogelijkheden van spin-off van de kennisinfrastructuur door het NIOZ en Ecomare.

Afgelopen donderdag hebben wij juist in het Noorden - bij het ECN in Petten - een regionale manifestatie inzake technologie georganiseerd. Mevrouw Hommes sprak zelf al van een succesvolle bijeenkomst. Er waren daar 160 mensen aanwezig, afkomstig uit de overheid, uit het onderwijs en - helaas nog te weinig - uit het bedrijfsleven.

Tijdens die bijeenkomst zijn diverse zaken aan de orde geweest die ook vanmiddag genoemd zijn.

Voorts wil ik nog het Teleservicecentrum in de Noordkop noemen.

Ten slotte noem ik nog het structureel overleg dat wij hebben met de Hogescholen in Noord-Holland. Concrete samenwerkingsprojecten met die scholen moeten een platform gaan opleveren, opdat wij geen werk dubbel doen en iedereen weet waar anderen mee bezig zijn. Wij geven de scholen de mogelijkheden; de scholen moeten de zaak verder uitwerken.

Kortom: men ziet dat wij in de hele provincie enorm druk bezig zijn met de uitbreiding van de kennisinfrastructuur, zoals wij beloofd hebben in de economische-structuurnota.

Ik merk nog op dat ik op korte termijn aan gedeputeerde staten zal voorstellen dat de provincie lid wordt van het bestuur van de kenniskring Amsterdam. Het lijkt mij een goede zaak dat de mogelijkheden van die kenniskring, die zich vooral richt op de netwerkvorming tussen kennis en bedrijfsleven, meer uit te buiten.

Tevens zijn wij betrokken bij een onderzoek in opdracht van de Ministeries van Onderwijs en Wetenschappen en Economische Zaken naar de kennisinfrastructuur rond Schiphol. Dat rapport is een paar dagen geleden uitgekomen. Op korte termijn zal er door het rijk een besluit worden genomen over de besteding van gelden uit de aardgasbaten in dit kader. (De provincie heeft dus wel qua menskracht aan dit onderzoek meegewerkt, maar voor haar vloeien daar geen financiële gevolgen uit voort.)

Wat de suggestie over bedrijfsopa's betreft: ik moet eerst de opa's vinden en dan de kinderen. En dan moeten het wel kinderen zijn die graag bij die opa's willen zitten! Deze suggestie heb ik voor kennisgeving aangenomen. Ik wijs erop dat niet zozeer de oudere ondernemers, maar vooral de mensen moeten worden geholpen die starten als ondernemer. Maar ik zie wel wat er van dit project terechtkomt.

Mevrouw Hommes (D66): Voorzitter! Die bedrijfsopa's heb ik naar voren gebracht omdat ik vermoedde dat daar wel een reactie op zou komen. En dit punt blijkt dan ook goed te scoren. Maar het is slechts één van de projecten die ik aangedragen heb.

Zo'n Telewerkantoor is natuurlijk een prachtig initiatief, maar niet direct wat ik bedoel; dat project zorgt niet voor de allure, de uitstraling die ik zo graag zie - een uitstraling op basis waarvan de ondernemers zeggen: hier willen wij ons vestigen. Ik zoek naar grootschalige, hoogstaande "centres of excellence". Dat is eigenlijk de lijn in mijn betoog.

Met het voorgaande wil ik uiteraard niets ten nadele zeggen van alle andere projecten die gestart zijn. Maar ik zou zo graag een kenniskring in het Noorden zien. Ik geloof best dat de zaak rond Amsterdam, Schiphol en ook de IJmond wel in orde is. Maar juist dat beetje extra voor het Noorden, wat meer projecten in de allure-sfeer, dat zou ik zo graag verwezenlijkt zien.

Vervolgens schorst de voorzitter de beraadslaging over hoofdstuk 7 (economie, energie en agrarische zaken)

alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

IX. Hoofdstuk 6 (vervolg)

Wordt voortgegaan met de beraadslaging over hoofdstuk 6 (natuur, landschap en openluchtrecreatie) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

Mevrouw Abbas (D66): Voorzitter! Om enige wrevel te smoren, dan wel in de kiem te voorkomen, merk ik op dat de opmerking "er moet iets gebeuren" door ons bedoeld is in tweeërlei betekenis.

Ten eerste: onze aanzet van verleden jaar verdient het niet te blijven liggen. Wij wilden het college met kracht vragen daar alsnog aandacht aan te besteden.

Ten tweede: de ontwikkelingen met betrekking tot de landschapsinrichting, waar kwalitatieve en (zoals de gedeputeerde terecht zegt) ook kwantitatieve aspecten van bosaanleg en -behoud een belangrijke rol spelen, verdienen een gerichte visie, mede om de door de gedeputeerde correct geschetste veelheid van ontwikkelingen in een breder onderling verband te plaatsen.

Wij zijn er dan ook zeer verheugd over dat het college zo enthousiast bereid is de door ons gesuggereerde stappen naar een dergelijke samenhangende visie te nemen.

Vervolgens schorst de voorzitter de beraadslaging over hoofdstuk 6 (natuur, landschap en openluchtrecreatie) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

X. Hoofdstuk 8

Aan de orde wordt gesteld hoofdstuk 8 (welzijn) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wij leven in een merkwaardige tijd. Mensen willen graag oud worden, maar mensen willen niet graag oud zijn. De gemiddelde leeftijdsverwachting voor mannen is momenteel 74 en voor vrouwen 80 jaar.

Er is zojuist een rapport verschenen (dat stond eergisteren in de krant) waarin één van de conclusies luidt dat de Nederlander in de toekomst langer ziek zal zijn. En daar gaat het vanmorgen over. Want met name die Nederlander zal zorg nodig hebben. En die zorg is van groot belang.

Het zal u niet ontgaan zijn dat met name de VVD de laatste tijd op argumenten gebaseerde kritiek heeft geleverd op met name het ouderenbeleid dat door gedeputeerde staten is voorgesteld. Die met argumenten omklede kritiek komt voort uit een constructieve visie. Die visie zou ik vanmorgen even met de staten willen doornemen.

Wij willen graag aangeven hoe het anders zou moeten en hoe het anders zou kunnen, op alle gebieden. Maar vanmorgen beperken wij ons tot de ouderen.

Onze visie op de zorgvernieuwing is de volgende. Voor de VVD is de kern op dit gebied van de samenleving dat de mens centraal staat. De zorg wordt bij de mens gebracht en niet andersom. Naar de mening van de VVD moet er in de toekomst een zorgketen komen waarin geen gaten vallen. Die zorgketen bestaat globaal uit vier delen.

Het eerste deel bestaat uit zorg op maat. (Zorg op maat is eigenlijk de kern van alle vier de onderdelen.) Die zorg op maat wordt gegeven aan ouderen die zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Ouderen moeten de keuze kunnen maken om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen vanuit een eigen vrijheid, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid - die waarden zijn voor het individu immers van fundamenteel belang, althans volgens de liberale uitgangspunten.

Aan het voorgaande kan uitvoering gegeven worden via het realiseren van woningen die geschikt zijn gemaakt

voor ouderen. De provincie gaat daar straks een aanzet voor geven via de stimuleringsregeling (maar daar komen wij nog op terug).

Het tweede onderdeel van de zorgketen is dat de zorg op maat wordt gegeven in aanleunwoningen en in woonzorgcomplexen, ofte wel "wozoco's". Terzijde merk ik op dat het goed zou zijn als de term "wozoco" vervangen wordt door een betere, want de reactie van mijn jongste op het woord "wozoco" was: het lijkt wel de nieuwste ijslollie van Iglo.

Het derde onderdeel van de zorgketen is de zorg op maat die wordt verricht in een verzorgingshuis-nieuwe-stijl. De ouderen die niet meer zelfstandig kunnen blijven wonen, niet meer voor zichzelf kunnen zorgen en zelfs de greep op het dagelijks leven beginnen te verliezen, moeten terecht kunnen in een verzorgingshuis-nieuwe-stijl. Waarom hechten wij daaraan? Welnu, in het verzorgingshuis-nieuwe-stijl zoals wij dat kennen (wij kennen een aantal zeer goede verzorgingshuizen-nieuwe-stijl), blijkt dat de zorg die daar gegeven wordt gemiddeld f 110,-- per dag kost. Als een oudere uiteindelijk niet meer terecht kan in het verzorgingshuis en in het verpleeghuis terechtkomt, dan kost dat gemiddeld twee keer zo veel (gemiddeld f 220,-- per dag). En zelfs bij de zo gewenste thuiszorg, waar de zorg verleend wordt bij de mensen thuis, ligt het omslagpunt bij 14 uur zorg per week: bij meer dan 14 uur per week zorg-aan-huis wordt deze vorm van zorg veel duurder dan opname in een verzorgingshuis.

Wat moet dat verzorgingshuis-nieuwe-stijl in onze visie inhouden? Met name meer privacy, meer mogelijkheden in ruimte en ook meer zorg op maat. Laat de oudere in het verzorgingshuis maar zo veel mogelijk zelfdoen wat hij of zij zelf kan.

Dit laatste is voor ons een essentieel uitgangspunt. Wij verzetten ons dan ook grondig tegen het feit dat op dit moment functionele en bouwkundig goede verzorgingshuizen gesloten worden.

Als vierde en laatste onderdeel in onze zorgketen is er een moment waarop mensen opgenomen zullen moeten worden in een verpleeghuis. Ook dat verpleeghuis moet een verpleeghuis-nieuwe-stijl worden, met meer privacy. Als men bedenkt dat er in een verpleeghuis momenteel vier tot zes mensen op één kamer verblijven, dan betekent dit een grote inbreuk op de privacy.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! Heeft mevrouw Voûte de indruk dat zij met de door haar genoemde vier punten iets nieuws naar voren brengt? Verschillen de uitgangspunten van de VVD-fractie volgens haar wezenlijk van bijvoorbeeld die van de CDA-fractie? Misschien hebben wij verschil van mening over de uitwerking van een aantal zaken. Maar zijn onze uitgangspunten nu zo verschillend?

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Het verzorgingshuis-nieuwe-stijl als zodanig is wel nieuw in deze tijd, waarin vanuit het ministerie gesuggereerd wordt dat de verzorgingshuizen binnen vijftien jaar zullen verdwijnen. Wij zijn het daar niet mee eens. Wij zien de verzorgingshuizen als een zeer goede, efficiënte en doelmatige tussenvoorziening, waarin met name groepen ouderen heel goed verzorgd kunnen worden. Daarin verschillen wij echt fundamenteel van mening. Voor ons blijft het verzorgingshuis-nieuwe-stijl een essentieel onderdeel uitmaken van de zorgketen.

De heer Poelmann (D66): Wie verschilt nu precies met wie van mening?

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Dat moet u aan de heer Verburg vragen. Want mijnheer Verburg meent dat hij een andere mening heeft.

De heer Poelmann (D66): U zegt dat.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Neen, ik zeg dat onze kritiek, zoals ik die geleverd heb in de afgelopen tijd, gefundeerd was door een aantal fundamentele argumenten. In de commissievergadering heb ik tien argumenten

genoemd. Daar zal ik vandaag niet op ingaan, want ik heb nog maar een paar minuten spreektijd en ik wil nog meer zeggen. Maar als men onze argumenten nog eens wil horen, dan wil ik die op een ander moment graag nog eens geven.

Voorzitter! Ik heb nog een drietal andere punten.

In deze tijd zijn de taken van de provincie op het vlak van de zorgsector nog steeds heel fundamenteel (aan provinciale middelen gaat er zo'n f 330 miljoen om). Onderdeel van de zorg is met name het patiënten-/consumentenbeleid. De provincie voert op dit punt een zeer vooruitstrevend beleid. In de commissie is vrij algemeen aan de orde gesteld dat met name de ondersteuning van de Noordhollandse patiënten-/consumentenplatforms gehandhaafd moet blijven zoals die was, in ieder geval gedurende twee jaar - dus 32 uur ondersteuning. Ik ben erg benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde. Mocht het antwoord van de gedeputeerde daartoe aanleiding geven, dan dien ik graag een motie in over deze aangelegenheid.

Wij zijn verheugd over de manier waarop de huisvesting van de samenwerkende ouderenbonden gefinancierd wordt (de heer Verburg heeft er al over gesproken). De commissie heeft hard aan deze zaak getrokken en de gedeputeerde heeft uiteindelijk toegegeven aan hetgeen leefde bij de commissie - en zo hoort het m.i. ook. Dan een opmerking over de regiowerkgroepen. Deze werkgroepen moeten een belangrijke rol blijven vervullen in de uitvoering van het uitvoeringsplan Kaderplan voorzieningen voor ouderen. Ik was van plan over deze zaak een motie in te dienen, maar uit de beantwoording van de gedeputeerde heb ik begrepen dat het mogelijk is dat de regiowerkgroepen ondersteund blijven worden, met name vanuit het IMCO en het Participatie-Instituut. Per 1 december - dus over twee weken - stopt de huidige ondersteuning. Mijn vraag in dat verband is: kunnen de regiogroepen dan ondersteund blijven worden, indien dit gevraagd wordt?

Ten slotte het volgende. Wij blijven in deze merkwaardige tijd wonen en leven. Wij zullen hopelijk ooit tot het leger van de ouderen toetreden. De VVD hoopt dat wij op dat moment voor onze kleinkinderen iets bewaard hebben, als goede zaakwaarnemers, en dat er voor alle ouderen zorgvoorzieningen bestaan waar zij zich goed bij voelen.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! Ik stel het erg op prijs dat mevrouw Voûte een aantal punten uit onze algemene beschouwingen meteen al verwerkt heeft in haar bijdrage. Maar ik vind haar verhaal over het vier-puntenbeleid van de VVD wat magertjes. Ik constateer dat het zeven-puntenbeleid van het CDA aansluit bij het vier-puntenbeleid van de VVD - en niet alleen dat: het CDA gaat verder in de detaillering en de mate waarin het ouderenbeleid vormgegeven moet worden.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Ik dank de heer Verburg voor de consensus die hij mij aanbiedt, want dat belooft eventueel iets voor de toekomst.

Overigens had ik mijn verhaal al geschreven voordat hij zijn algemene beschouwingen uitsprak. De heer Verburg heeft ook onze kritiek kunnen vernemen tijdens de behandeling van het zorgplan ouderen.

De heer Ernsting (GroenLinks): Voorzitter! Ik vind het eerlijk gezegd wel verontrustend dat een coalitie tussen CDA en VVD blijkt uit te monden in de stelling dat vier hetzelfde is als zeven.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Dat is goochelen met cijfers; daar heeft u gelijk in.

Mevrouw Berman (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Het moet mij van het hart dat de beschrijving die mevrouw Voûte geeft van het hier geïntroduceerde verzorgingshuis-nieuwe-stijl (meer privacy, meer ruimte, meer zelfstandigheid, zorg op maat) mij ontzettend veel aan een wozoco doet denken. Als mevrouw Voûte zou doelen op de modernisering van de intramurale voorziening ten behoeve van de mensen die niet meer zelfstandig kunnen worden, dan merk ik op dat de realiteit zo is, dat de mensen die daar wonen in toenemende mate zorg nodig hebben. Maar dan praten wij dus eerder over een verpleeghuis-nieuwe-stijl dan over een verzorgingshuis-

nieuwe-stijl.

Wellicht kunnen wij daar aanstonds nog nader over discussiëren.

Ik wil nadrukkelijk afstand nemen van de suggestie van mevrouw Voûte dat wij op basis van het uitvoeringsplan goede verzorgingshuizen sluiten. Wij doen voorstellen aangaande de sluiting van huizen die daar vanwege de bouwkundige staat of vanwege hun functionaliteit aanleiding toe geven. Voorts doen wij voorstellen tot herbestemming van verzorgingshuizen of delen daarvan in verband met de overcapaciteit ten aanzien van de 14%-norm. Dat is de realiteit van het uitvoeringsplan.

Wat betreft het patiënten-/consumentenbeleid heeft mevrouw Voûte gevraagd naar het handhaven van het niveau van de oorspronkelijke ondersteuning van de platforms. Dan gaat het dus met name over het project NHPP zoals wij dat kennen tot 1 januari 1994. Wij hebben in onze nota over het patiënten-/consumentenbeleid uitgesproken dat de samenwerking tussen de regionale platforms een aangelegenheid is waarover de regionale platforms zelf moeten besluiten.

Het Noordhollands platform hebben wij gezien als een voorloper van de regionale platforms. Het Noordhollands platform heeft ook een functie gehad bij het opzetten van de regionale platforms. Omdat de decentralisatie van de RPCP's per 1 januari 1994 wordt geëffectueerd, hebben wij per die datum ook een eind gemaakt aan het provinciale project met het Noordhollands platform. In onze beleidsnota hebben wij daarbij uitgesproken dat de regionale platforms zelf moeten aangeven of zij behoefte hebben aan samenwerking en zo ja, in welke mate. Die vraag hebben wij de regionale platforms in de loop van dit jaar gesteld. Van de regionale platforms hebben wij het antwoord gekregen dat ze hechten aan samenwerking en dat ze graag zien dat de provincie daar uitvoering aan geeft in het kader van de projecten patiëntenbeleid. Daartoe hebben wij een voorstel gedaan - mevrouw Voûte heeft dat zoëven gememoreerd.

In een recent overleg heeft het NHPP, sprekend namens de vier platforms, uitgesproken dat het bedrag dat wij voor het NHPP in de projectenpot reserveren onvoldoende lijkt. Wij hebben nu afgesproken dat heel binnenkort van de zijde van de platforms een nieuw voorstel komt ter zake van de besteding van de voor projecten beschikbare middelen. Heel concreet zal dit m.i. betekenen dat men zal aangeven dat men ten behoeve van de samenwerking wat meer middelen nodig zal hebben.

Over de verdeling van de gelden voor projecten in het kader van het patiëntenbeleid zal dus een nader advies worden uitgebracht door de platforms zelf, op grond van het voorstel dat wij hebben gedaan.

Voorts heeft mevrouw Voûte gevraagd of ook na 1 december a.s. nog ondersteuning mogelijk is voor de regiowerkgroepen, met name via de bestaande organisaties als IMCO en Participatie-Instituut. Die ondersteuning is inderdaad mogelijk. Mocht er bij de regiogroepen behoefte aan professionele ondersteuning bestaan, dan kan daartoe een verzoek bij het IMCO neergelegd worden. Dit instituut zal de aanvraag dan op de reguliere manier beoordelen.

Overigens heb ik in eerste termijn gezegd dat wij in het kader van het uitvoeringsplan in de commissie nog nader zullen bepalen welke de activiteiten van de regiowerkgroepen zullen worden.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Voorzitter! De gedeputeerde heeft heel duidelijk gezegd dat zij niet de verzorgingshuizen zal sluiten die in bouwkundig en functioneel goede staat verkeren. Dat klopt ook, want dat is ook het criterium in het Kaderplan. Toch zullen wij elkaar straks ontmoeten bij de verzorgingshuizen - waarvan ik er in ieder geval één ken - die wel in bouwkundige en functioneel goede staat verkeren, maar die het college wél wil sluiten.

Ik moet herhalen dat wij met name het tempo van sluiting van verzorgingshuizen te hoog vinden - 3097 plaatsen in 2,5 jaar, dat vinden wij 1000 plaatsen te veel. Een oudhollands gezegde zegt: alles wat "te" is, is niet goed. Overigens bestaat daar ook een Engels grapje over. Er was eens een mevrouw op de Titanic. Op een gegeven moment bevond zij zich tussen de ijsrotsen. Toen zei zij: *"I asked for ice, but this is too much!"*.

Mevrouw Van Maastricht-Thijssen (D66): Voorzitter! Ik wil even ingaan op het woordje "te". Herhaaldelijk is

door de gedeputeerde welzijn gesteld dat als er geen vervangende plaatsen zouden zijn, de tehuizen dan niet in zo'n snel tempo gesloten worden. Alleen als er alternatieven zijn, zal een tehuis gesloten kunnen worden. Dus dat "te" moeten wij echt tussen haakjes zetten.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Maar juist dat "te" is voor ons fundamenteel, omdat wij gezien de realiteit - en wij zijn een reële partij - menen dat er te veel, te snel en in een te korte tijd wordt gesloten. De zorgvernieuwing dreigt daarmee te verworden tot zorgverarming.

Mevrouw Van Maastricht-Thijssen (D66): Ik denk dat de tijd dit zal leren, mevrouw Voûte. Ik hoop dat wij elkaar dan tegenkomen op een heel zorgvuldige manier.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Heel graag in een goede discussie.

Mevrouw Op de Weegh (CDA): Voorzitter! Gelet op de conclusie die mevrouw Voûte trekt met betrekking tot de eventuele sluiting van een huis in verband met de bouwkundige of functionele staat, wil ik de gedeputeerde vragen of zij niet het idee heeft dat mevrouw Voûte de zaak precies omdraait. Want de gedeputeerde heeft o.i. gezegd dat een sluiting plaatsvindt op basis van de bouwkundige staat en de functionele staat. Het is geen toezegging met betrekking tot hetgeen mevrouw Voûte verlangt.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Voorzitter! Tijdens de uitgebreide commissievergadering heb ik de gedeputeerde tien fundamentele vragen gesteld. Op vrijwel alle vragen kreeg ik van de gedeputeerde antwoorden als: "dat is nog niet zeker", "op dat punt zijn er nog veel onzekerheden". Onze mening is dat je geen beleid moet voeren als er zo veel onzekerheden zijn.

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Neen, maar je moet ook niet wachten met het voeren van beleid totdat het fout is gegaan. In het onderhavige beleid zitten inderdaad enkele onzekerheden. Maar daarom is het wel heel goed dat wij met het beleid bezig zijn.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): En juist daarom zeggen wij: laten wij zorgvuldig zijn.

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Ja, maar dat zeggen wij toch allemaal?

Mevrouw Op de Weegh (CDA): Zorgvuldig zijn wij allemaal; de motie-Op de Weegh spreekt wat dat betreft boekdelen.

Mevrouw Voûte-Droste (VVD): Wij zijn ook heel blij met die motie.

Vervolgens schorst de voorzitter de beraadslaging over hoofdstuk 8 (welzijn) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

XI. Hoofdstuk 9

Aan de orde wordt gesteld hoofdstuk 9 (ruimtelijke ordening en volkshuisvesting) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

Mevrouw Sanders-ten Holte (VVD): Mijnheer de voorzitter! Elke morgen als ik naar mijn werk op het bedrijventerrein Amsterdam- Zuidoost rijd, hoor ik op Radio Noord-Holland de fileberichten. Soms schud ik

dan wel eens mijn hoofd en denk ik: er worden mooie theorieën gemaakt en fraaie plannen opgesteld, maar in de praktijk komt daar over het algemeen heel weinig van terecht.

Je vraagt je af hoe komt dat nu? Want niemand twijfelt aan het belang van de Randstad voor de nationale economie en ook niet aan het belang van Noord-Holland, met zijn mainport en zijn omvangrijke bevolkingsconcentraties, voor die nationale economie. Toch komen er allerlei problemen om de hoek kijken die roet in het eten gooien: het rijk voert een zwalkend beleid; de mobiliteit wordt steeds groter, de woningbouw en de wegenbouw stagneren en de bedrijven vestigen zich inmiddels liever elders.

Mijn fractie is zeer verontrust over de voortdurende stagnatie van woningbouw en nieuwe werkgelegenheidsontwikkelingen in onze provincie. Wij menen dat de provincie juist op het terrein van de ruimtelijke ordening een herkenbaar en geloofwaardig beleid moet en kan voeren. Dit betekent dat je keuzes moet maken en beslissingen moet durven nemen. Want alleen dan ben je manifèst aanwezig.

Het voorgaande betekent ook dat wij moeten waken voor plannenmakerij zoals de VINEX, die niet uitvoerbaar is of - erger nog - ontwikkelingen frustreert.

In de commissievergadering zijn wij uitvoerig ingegaan op het verslag van het door gedeputeerde staten gevoerde beleid ten aanzien van de ruimtelijke ordening. Wij hebben dat verslag voor kennisgeving aangenomen, maar er onze goedkeuring aan onthouden, omdat wij het op dat moment niet eens waren met een aantal zaken, vooral niet met de teneur van de zogenaamde "specials" waarmee het verslag was verluchtigd. Gelukkig hebben wij kunnen constateren dat het verslag is aangepast op de door ons gevraagde wijze. Wij kunnen er nu dan ook mee instemmen. Maar dat zal ons er niet van weerhouden een aantal opmerkingen te maken.

Als het college spreekt over de duurzame internationale concurrentiepositie van de Randstad, dan ligt er natuurlijk een taak op het gebied van de ruimtelijke ordening. Om die concurrentiepositie te verstevigen, zijn er volgens mijn fractie in de eerste plaats de volgende zaken nodig:

- Voldoende, goed ontsloten bedrijfsterrinen.
- Een locatiebeleid dat niet remmend werkt.
- Een goede infrastructuur - ook voor het autoverkeer.
- Een goed functionerende arbeidsmarkt.
- Het aantrekken van bedrijven die op die arbeidsmarkt aansluiten.

Op dat laatste punt heeft de provincie ook mogelijkheden: ten eerste door de belangen van het bedrijfsleven goed te behartigen - en dat zal de heer Lagrand zeer aanspreken - en ten tweede ook door zelf actief te zijn wat betreft het aantrekken van bedrijven.

Wat las ik nu in het verslag? Slechts welzijnsaspecten komen aan de orde. Wat moet ik bijvoorbeeld denken van het gestelde over de internationale concurrentiepositie, waarbij als belangrijkste streven wordt genoemd dat er werk is voor iedereen die wil werken? Maar hoe zit het dan met degenen die wel kunnen werken?

Even verder las ik dat de welzijnsaspecten tegenwoordig als de voornaamste vestigingsvoorwaarde voor bedrijven genoemd worden en dat op dit punt een integrale visie nodig is. Vindt men dat er voor de overbekende punten die ik zoëven heb opgesomd nog een integrale visie nodig is? Leidt dat niet tot nog meer plannen? En zoals bekend heeft de VVD al moeite genoeg met de huidige lijst van 150 plannen. De zaak is al ondoorzichtig genoeg voor de burgers en de gemeenten. Het is hoog tijd daar eens mee te stoppen en gewoon de mouwen op te stropen. Het lijkt wel of wij alleen maar druk zijn met het schrijven van nota's. Maar als wij niet oppassen, dan zien wij het bedrijfsleven aan ons voorbij trekken naar elders. De echte knelpunten worden niet opgepakt.

Eén van de knelpunten is voor ons het locatiebeleid. Het college doet daar steeds zeer positief over. Natuurlijk zitten daar goede elementen in, maar ook werkgevers zijn er lang niet altijd positief over. Want er zijn praktisch geen A-locaties. En A-locaties, zoals in Heerhugowaard, worden niet altijd gewenst.

Er zijn praktisch geen A-locaties, gewoon omdat er geen financiële middelen van het rijk zijn om het openbaar vervoer uit te breiden, laat staan om de kwaliteitssprong te maken die nodig is om meer mensen gebruik te laten

maken van het openbaar vervoer.

Werkgevers willen juist locaties die goed met de auto bereikbaar zijn. Er is een tendens dat zij zich juist buiten de Randstad gaan vestigen. En dat brengt grotere mobiliteit met zich mee. Dat heb ik niet zelf bedacht, maar dat staat te lezen in het rapport dat professor Priemus heeft uitgebracht aan zijn partijgenoot de heer Alders. En wie kan dat nu beter aan de heer Alders overbrengen dan professor Priemus?

Er gaan dan ook stemmen op om de B-locaties - de locaties die zowel bereikbaar zijn met het openbaar vervoer als met de auto - een A-status te geven, omdat dit meer in overeenstemming is met de werkelijkheid. Ik vraag mij af is het college bereid om aan die ontwikkeling mee te werken? Want zegt u nu zelf hoeveel arbeidsplaatsen heeft het locatiebeleid opgeleverd? Kan het college mij goede voorbeelden geven van plaatsen waar het wel lukt; waar wel voldoende geld aanwezig is. Op VINEX-locaties misschien?

Dat brengt mij op het VINEX-beleid. Mijn fractie moet tot haar spijt constateren dat de uitvoering van het VINEX-beleid overal spaak dreigt te lopen, of het nu gaat om de woningbouw, waar de druk van woningzoekenden toeneemt en het bouwen afneemt, om de werkgelegenheid, die ernstig onder druk staat, of om de bereikbaarheid, die zeker in de afgelopen twee jaar zienderogen is verslechterd. Het wordt tijd dat gedeputeerde staten zich krachtig opstellen en een aantal acties ondernemen richting het rijk. Een goed Hollands gezegde luidt niet voor niets: Wie wil betalen, moet ook bepalen. En als het rijk wil dat er gebouwd wordt, dan moeten daarvoor ook de middelen op tafel komen.

Wij hebben in elk geval ons huiswerk gedaan. Noord-Holland heeft uitstekende locaties beschikbaar. Maar de middelen ontbreken vooralsnog om tot uitvoering over te gaan.

Ten aanzien van de HAL-locaties laat het rijk grote onzekerheden bestaan over het groen en haakt de NS af. Ten aanzien van Nieuw-Oost zijn er mistige situaties over de financiering van de grond. En in de Haarlemmermeer zijn de gevechten over de Zuidtangent, de N22 en de bouwlocaties nog steeds in volle gang.

De VVD-fractie heeft dan ook waardering voor de actieve opstelling van gedeputeerde staten om de coördinatie van de Zuidtangent op zich te nemen, waar zo veel betrokkenen, zowel de gemeenten als de vervoerregio's, op één lijn moeten komen. Hier ligt duidelijk een stimulerende rol voor de provincie.

Denken gedeputeerde staten dat het mogelijk is op zeer korte termijn de plannen rond te krijgen? En hoe schatten zij de kansen in om de Zuidtangent als eerste op de lijst van reserve-investeringsimpuls-projecten te krijgen, zodat in het geval plannen elders niet tijdig gereed komen, de uitvoering van de Zuidtangent naar voren kan worden gehaald? In elk geval heeft de Kamer eergisteren de minister duidelijk teruggeroepen voor wat betreft de 80-20-regeling, dus het lijkt mij zaak snel te handelen. En voor de N22 geldt hetzelfde: een snelle actie is geboden om de plannen gereed te krijgen.

Een volgend punt. Een van de meest ingrijpende zaken die wij dit jaar nog op ons afzien komen, zijn de plannen voor Schiphol. Ik denk niet dat het thans het moment is om uitvoerig discussie over Schiphol te voeren. Maar gezien allerlei berichten in de pers (deze en gene heeft al zijn mening geuit over de IMER en de PKB, terwijl de plannen nog niet eens officieel beschikbaar zijn), maakt de VVD-fractie zich ernstige zorgen. Het economisch belang van de luchthaven voor de Nederlandse economie is voor mijn fractie een belangrijk toetsingskader. De bereikbaarheid (N22, Zuidtangent en A9) speelt daarbij een belangrijke rol. Maar zoals gezegd: wij komen daar in december uitvoeriger op terug.

Voorts een opmerking over de beëindiging van het stimuleringsfonds stads- en dorpsvernieuwing. Ook hierover hebben wij in de commissie uitvoerig gediscussieerd. Wij vinden dit juist zo'n aardig fonds, zoals wij in de loop der jaren ook steeds benadrukt hebben. Wij hebben in de commissie gesteld dat het stimuleringsfonds in een grote behoefte voorziet. Recent is het beleid erop toegesneden dat het fonds vooral ook aan de kleine gemeenten ten goede komt. Via het fonds worden projecten over de streep getrokken die een uitstraling op de omgeving hebben en daarmee een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de gebouwde omgeving.

Wij zijn er dan ook geen voorstander van om nu al vast te stellen dat het fonds in 1996 moet worden beëindigd. Wij laten dat graag over aan de volgende staten.

Wij hebben eveneens vraagtekens gezet bij het voorstel van het college om het fonds te halveren. Aan de ene

kant wordt het bedrag dat dan ter beschikking komt wel erg klein - het wordt dan een druppel op de gloeiende plaat -, maar aan de andere kant is belangrijker voor ons: wat denkt men met die drie maal 8 ton per jaar te kunnen stimuleren op het vlak van ouderenhuisvesting, zeker gelet op de brede voorstellen, waaronder de ombouw van verzorgingstehuizen moet worden gerekend? Het lijkt ons realistischer ook hier de tering naar de nering te zetten en de doelstelling van het stimuleringsfonds voor ouderenhuisvesting beter te definiëren en bijvoorbeeld toe te spitsen op de woonomgeving.

Ten slotte nog een opmerking over het kleine-kernenbeleid. Gehoord de discussie, zal dit onderwerp zeker weer aan de orde komen bij de vaststelling van het streekplan Noord-Holland-Noord. Wij juichen dat toe. De VVD-fractie heeft al vaker gepleit voor enige soepelheid, bijvoorbeeld via het invoeren van de 5%-norm.

Of die soepelheid nu ten opzichte van ouderen of jongeren moet worden betracht, de druk op de woningmarkt is zo groot, dat ook kleine kernen enige mogelijkheid moet worden geboden om tot uitbreiding over te gaan.

Gemeentebesturen hebben zelf de verantwoordelijkheid en zijn ook verantwoordelijk genoeg om hieraan vorm en inhoud te geven.

Als de heer Van den Broek vindt dat oudere mensen moeten kunnen blijven wonen in de voor hen vertrouwde omgeving, dan zijn wij het daar van harte mee eens. Maar dan moeten er ook mogelijkheden zijn voor jonge mensen, met het oog op het belang van een gevarieerde samenleving.

Tot zover mijn bijdrage. Mijn fractiegenoot de heer Dorrestijn zal straks nog een opmerking maken over een ander punt betreffende de ruimtelijke ordening. Wij wachten de beantwoording van gedeputeerde staten met belangstelling af.

De heer Reitsma (D66): Mijnheer de voorzitter! De fractie van D66 is ingenomen met de Strategienota en die brede steun die hiervoor is. Er is moed voor nodig te erkennen dat de provincie naast de zaken die ze goed doet ook een aantal zaken laat liggen. En met dit laatste bedoel ik met name het opzetten van een duurzame ontwikkelingsstrategie, zoals aangegeven in het zogenaamde Brundtland-rapport en uitgewerkt in het NMP⁺. Op pagina 25 van de Strategienota staat dat het college voornemens is deze zaken thans op te pakken. Dit betekent nogal wat. Het hoofdthema van het rapport is immers: schoonmaken wat vuil is en volledige kringloop van afval, gebruik grondstoffen en energie, zomede het herstellen van een natuurlijk evenwicht. Dit is geen gemakkelijke opgave. Bestaande activiteiten en nieuwe ontwikkelingen moeten getoetst worden aan het begrip duurzaamheid. Hoe, wanneer en op welke wijze denkt het college dit vorm te kunnen geven?

Al eerder is in deze staten gesproken over de ontwikkeling van een duurzaamheidstoets op provinciaal niveau. Bij motie is op 18 februari 1991 verzocht deze toets te ontwikkelen. Dit heeft het college ook gedaan; op 15 april 1993 is de toets door de Commissie Milieu afgedaan, waarbij de toezegging is gedaan deze zaak in de andere commissies te bespreken en erop terug te komen. Tot op heden is daar niets mee gebeurd. In meer of mindere mate geldt dit laatste ook voor de energienota "Beweging overal" van oktober 1986.

In het provinciaal milieubeleidsplan van dit jaar en de concept-nota energiebeleid provincie Noord-Holland van dit jaar staat opnieuw de duurzame ontwikkeling centraal. Het betreft een ambitieus plan, vol goede intenties. Expliciet wordt gesproken over het drastisch beperken van het gebruik van de fossiele voorraden, de kringloop van grondstoffen, mobiliteitsafname, afvalreductie en noem maar op.

In de concept-nota energiebeleid staat echter ook dat de provincie zich niet meer bezighoudt met energiebesparingszaken - die zijn doorgedecentraliseerd naar het PEN - en dat de bijdrage duurzame energie in het jaar 2010 slechts 0,5% van de totale energievraag zal zijn. Deze zaken staan haaks op elkaar. De vraag op welke wijze een duurzame ontwikkeling handen en voeten kan worden gegeven, is nog onbeantwoord.

Voorts een opmerking over de taak van de provincie. In het GS-collegeprogramma 1991-1995 staat vermeld dat de economische activiteiten moeten worden ontplooid met inachtnaam van de effecten daarvan op de mobiliteit e.d. Het Brundtland-rapport spreekt echter over het drastisch terugdringen van de mobiliteit, ander energiegebruik en zuinig omgaan met schaarse ruimte.

In de notitie ruimtelijke ordening van 28 juni van dit jaar staat dat bij de duurzame ontwikkeling het primaat

moet liggen bij hergebruik en herinrichting van bestaand stedelijk gebied en van de bestaande woningvoorraad. Dat onderschrijven wij van harte. Er wordt steeds over geklaagd dat er geen ruimte is voor nieuwbouw. Maar er is wel ruimte voor andere bouw, namelijk het gebruik maken van bestaand stedelijk gebied en braakliggende terreinen. Dat is duurzaamheid.

Het voornoemde beleid moet nog wel worden omgezet in een uitvoering. De provincie heeft met betrekking tot de introductie van duurzaam bouwen en duurzaam energiegebruik een duidelijke taak, met name wat betreft de implementatie van dit beleid in de ruimtelijke ordening, via de streek- en bestemmingsplannen.

In oktober 1986 heeft het college in de nota "Beweging overal" al voorstellen uitgewerkt inzake verlaging van energieverbruik en milieubelasting en toepassing van duurzame energiebronnen.

Met enthousiasme is circa tien jaar geleden door het Provinciaal Bureau Energiebesparing het project "zonnwoning" in de Haarlemmermeer opgestart. Een aantal andere incidenten zijn daaraan toegevoegd, zoals de milieuwoning in Castricum. Bij die incidenten is het echter gebleven. Ook hier de vraag: Wanneer mogen wij een structureel toegesneden beleid op dit punt tegemoetzien?

Tegen de hiervoor geschetste achtergrond wil ik een aantal zaken onder de aandacht van het college brengen.

Afval. Op dit moment wordt er een verbrandingsinstallatie gebouwd en worden er MER's opgesteld voor drie nieuwe stortlocaties en voor uitbreiding van twee bestaande locaties. Volgens het NMP⁺ moet de kringloop van hergebruik en recycling van afval in 2020 gesloten zijn. Verbrandingsovens en stortlocaties zijn dan dus niet meer nodig. Dit betekent het in gang zetten van een proces aan de hand van een bepaalde tijdbalk. Een dergelijke tijdbalk is nog niet opgesteld. (Dat is geen verwijt aan het college, want dat is al heel driftig met allerlei zaken bezig.)

De gewenste situatie kan bijvoorbeeld bereikt worden door toepassing van recyclebare bouwstoffen, door andere vormen van verpakking, productie en consumptie en door stimulering van geavanceerde milieutechnologie. Dit laatste geeft niet alleen een stuk werkgelegenheid, maar zou ook milieutechnisch gezien een grote sprong voorwaarts kunnen betekenen. Wij zien graag voorstellen ter zake van het college tegemoet.

Ruimtelijke ordening. Een duurzame ruimtelijke ordening betekent, naast een integrale benadering, onder meer:

- Een mengvorm van wonen, werken en recreëren.
- Het primaat voor het openbaar vervoer, de fiets en de voetganger.
- Energiezuinig en milieuvriendelijk bouwen. De ruimtelijke vertaling van gesloten afval- en watersystemen en sociale veiligheid.

"Duurzaam" betekent vooral: anticiperen op het ouder worden van de bevolking en het maken van bewuste keuzes voor de verbetering en nieuwbouw van woningen ten behoeve van deze groep in de samenleving, een en ander duidelijk in percentages uitgedrukt. Het is dan ook van eminent belang dat deze elementen in de desbetreffende beleidsvelden worden geïmplementeerd.

Intenties en het streven naar de voornoemde zaken zijn er veelvuldig. Als dit niet of slechts marginaal wordt vertaald, dan is een investering in deze richting zinloos. Wij rekenen op voorstellen van het college.

Terecht stelt het college dat de provincie in deze zaak een trekkersfunctie kan vervullen - en o.i. moet vervullen. Naar ons oordeel betreft het hier een kerntaak, waarbij de provincie een substantieel positieve bijdrage kan leveren aan de leefomgeving waarvoor ze verantwoordelijk is.

De VINEX stelt dat de provincie boven de gemeenten en gewesten coördinerend en integrerend moet optreden. Dit betekent niet de provincie over de gemeenten moet schoolmeesteren en zich met details moet bemoeien, maar dat de provincie moet initiëren en afspraken moet maken over integrale projectplanning, coördinatie en prioriteitsstelling met betrekking tot de duurzame ontwikkeling.

Onze fractie en ook andere fracties hebben aangedrongen op een duurzaamheidstoets. Deze zaak is tot op heden onvoldoende tot ontwikkeling gekomen. Dat is geen verwijt aan het college, want de zaak is in een stroomversnelling geraakt. Het college moet deze opmerking dan ook vooral zien als een prikkel en stimulans. In het begin van mijn betoog heb ik gesteld dat het opstellen van een duurzaamheidstoets geen gemakkelijke opgave is. Het college heeft echter via het aannemen van de Strategienota de uitdaging aangenomen.

Intussen werken wij aan streekplannen, toetsen wij bestemmingsplannen en bouwen wij. Dit geschiedt zonder de toets op duurzaamheid. Onze fractie heeft samen met de meerderheid van de andere fracties en medewerkers van de eigen provincie onderzocht welke mogelijkheden er zijn om te komen tot deze toets en hoe dit beleidsmatig vertaald zou kunnen worden. Hierover hebben wij een notitie gemaakt. De vragen die ik in mijn verhaal heb gesteld, hebben wij in die notitie eigenlijk al beantwoord. Wij maken het het college wat dat betreft heel makkelijk!

Wij bieden het college onze notitie thans aan. Gelet op de ontwikkelingen die nu gaande zijn, kunnen wij niet langer meer wachten. Wij stellen daarom het college voor met spoed een voorlopige duurzaamheidstoets voor de relevante beleidsvelden zoals streekplannen te ontwerpen, waarin in ieder geval de elementen zijn opgenomen die verwoord zijn in het provinciaal milieubeleidsplan, de energienota's, het NMP⁺, het Brundtland-rapport en waarover een redelijke mate van eensgezindheid bestaat.

Ik sluit dan ook af met de vraag of het college hiertoe bereid is.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik had al aangekondigd dat ik bij de behandeling van het onderhavige hoofdstuk nog enkele zaken naar voren wilde halen.

Voor het komende jaar staan ons een aantal belangrijke beslismomenten te wachten. Allereerst zal het eerste grote streekplan moeten worden vastgesteld, alsmede een aantal partiële herzieningen. Wat betreft het streekplan voor Noord-Holland meen ik dat ook hier wel eens gezegd mag worden dat de wijze van aanpak, het samenwerken met anderen, bij mij altijd nog zeer positief overkomt.

Met betrekking tot de partiële herzieningen heb ik een vraag in relatie met het uitvoeringsconvenant. Het college stelt in het beleidsplan: *"als de onderhandelingen slagen..."*. Dat klinkt nog niet erg hoopvol. Is het juist dat deze onderhandelingen zeer stroef verlopen? Daaraan gekoppeld wil ik het college vragen wat de eventuele effecten van het niet doorgaan of later doorgaan zullen zijn voor de streekplanherzieningen.

Het college wijst op de problematiek van de vervuiling van de bodem in verstedelijkingsgebieden. Dat is inderdaad een knelpunt. Daar iets aan doen is dan ook prima op zichzelf; de kwaliteit van de bodem verbetert en aan het verstedelijkingsbeleid kan uitvoering worden gegeven. Dat het college daarvoor extra geld wil inzetten, is dan ook best een positieve bijdrage (het college noemt dat "strategieproject", maar daar gaat het mij nu niet om). Wat ik graag wil weten, is in hoeverre de omvang van de problematiek nog niet in kaart is gebracht. Nu het verstedelijkingsbeleid toch in een behoorlijk tempo zit - althans moet zitten -, lijkt het mij dat wij redelijk snel inzicht in de problematiek van de bodem moeten hebben. Ik heb er niet helemaal goed zicht op. Derhalve wil ik graag van het college weten of wij niet een beetje achter de kar aanhollen. Als dit niet het geval is, dan hoor ik dat graag.

In mijn algemene beschouwingen heb ik al gewezen op het grote zwijgen rond het PMMS-project. (Alhoewel dit voor een deel ook onder het hoofdstuk milieu behoort, zeg ik er hier maar iets over, want wij hebben immers collegiaal bestuur.) Het blijft mij verbazen dat het college over zo'n majeur project in het beleidsplan niets zegt. Op zijn minst had het college kunnen aangeven wat er in de komende periode van onze staten met betrekking tot Schiphol c.a. valt te verwachten in de zin van besluitvorming. Druppelsgewijs komt er zo nu en dan eens iets van Schiphol naar ons toe. Nu eens wordt onze opinie gevraagd, dan weer een voorlopig standpunt, want wij moeten verder. Wij weten echter ook dat er vaak niets zo definitief is als voorlopig. Ik ben dan ook blij dat de IMER nu eindelijk wordt gepresenteerd. Wij kunnen dan controleren of hetgeen de kranten al enkele weken schijnen te weten en schrijven, correct is.

In het kader van de plannen voor Schiphol is het begrip "integriteit" al gevallen. Ook ik heb daar ook een opmerking over gemaakt. Ik hoef niet voor anderen te vertellen wat zij ermee bedoeld hebben, maar ik zal duidelijk proberen te maken wat ik ermee bedoel.

Ondanks het feit dat een aantal voorlopige beslissingen is genomen, blijft voor mij overeind staan dat ons definitieve standpunt pas gevormd kan worden na afweging van alle ter zake doende stukken en onderzoeken. "Voorlopig" is dus voor mij "voorlopig" en ik ga ervan uit dat hetzelfde ook voor het college geldt.

Het voorgaande kan dus betekenen dat wij onze eerdere standpunten ook nadrukkelijk de voorlopigheid geven door erop terug te komen. Ik weet nu nog niet of dat moet, maar ik wil die mogelijkheid wel openhouden. Het kan echter ook zo zijn dat op basis van de gegevens die wij straks krijgen de dubbele doelstelling nog eens tegen het licht moet worden gehouden. Dat kan nuttig zijn. Echter: dat kan niet al te gemakkelijk. Als ik onze minister-president daarover hoor spreken, dan gaat mij dat wat te gladjes. "Met een 8 moet je ook tevreden zijn", zo zegt hij, in een overigens een premier onaardige afelsom. Maar daarmee leg je je iets te simpel bij de zaken neer. Ik kies voor een andere manier van benaderen.

Als ik het heb over integriteit, dan bedoel ik daarmee te zeggen dat wij straks bij onze keuze niet moeten doen alsof. Als de dubbele doelstelling niet haalbaar is - en daar kiezen wij misschien voor; dat weten wij nu nog niet -, laten wij dat dan in ieder geval gewoon zeggen. Let wel: ik geef geen oordeel op dit moment; ik geef slechts aan dat wij in de toekomst met open vizier beslissingen moeten nemen en zo nodig verdedigen. Het college stelt dat er thans geen aanleiding is om af te wijken van de uitgezette lijnen in de structuurvisie Noord-Holland 2015. In de Commissie RO is dit ook aan de orde geweest. Toch blijven de woningbehoeftecijfers momenteel in discussie. Mijn verzoek in de commissie om daarover eens een brainstormsessie te hebben, is positief benaderd. Met inachtneming van het feit dat wij uitspreken dat er nu nog geen reden is om van de structuurvisie af te wijken, meen ik echter wel dat de ruimte daartoe nooit volledig kan worden dichtgeblokt. Ik zeg dat nog maar eens met nadruk, omdat cijfers vaak zo'n eigen leven gaan leiden. Dat is wel gemakkelijk, maar niet goed. Ik hoop dat wij vanuit die optiek de discussie kunnen gaan voeren. Het laatste punt waarover ik iets wil opmerken, betreft het stimuleringsfonds stads- en dorpsvernieuwing. Het college stelt voor de subsidieregeling in 1996 voor het laatst toe te passen. Ik vind dat wat ver gaan. De heer Theunisz heeft in de Commissie RO al gewezen op het verschil in nu al de deur dicht doen of in 1996 beslissen of wij die dicht doen. Ik zou voor dit laatste willen kiezen. Wanneer wij nu besluiten conform het voorstel van het college, dan ligt de zaak vast - al kun je natuurlijk alles terugdraaien. Ik zie echter nog steeds het nut van de regeling in. Het ware mij dan ook sympathieker geweest indien het college had voorgesteld de regeling in ieder geval tot en met 1996 te handhaven en in 1996 in ieder geval een beslismoment in te bouwen. Hoe die beslissing dan uitvalt, is dan aan de staten.

Ik spreek nu over nuances, maar ze zijn wel van belang. Overigens ben ik absoluut niet onder de indruk van de verwijzing naar de strategiediscussie en naar de dingen die in dat kader over de stimuleringsstaken zijn gezegd. Het college is het misschien vergeten, maar toen is aan de orde geweest dat "tijdelijk" een zeer rekbaar begrip is en dat "tijdelijk" ook wel eens lang kan duren. Graag wil ik het oordeel van het college over dit benaderingsverschil vernemen.

De heer Dorrestijn (VVD): Voorzitter! Ik wil nog een enkele opmerking maken.

In 1991 heeft het college een motie overgenomen van provinciale staten waarin werd uitgesproken "*dat ook in de provincie Noord-Holland de duurzaamheidstoets (de toetsing aan de criteria van duurzame ontwikkeling) integrerend onderdeel van provinciale beleidsontwikkeling dient te zijn*".

Als gevolg hiervan is in oktober 1992 de provinciale notitie "Een duurzaamheidstoets op provinciaal niveau" verschenen. Deze notitie is in april 1993 besproken in de Commissie Milieu. Voor deze bespreking waren ook de leden van allerlei andere commissies uitgenodigd, maar ik heb begrepen dat de bespreking uiteindelijk beperkt is gebleven tot de Commissie Milieu.

Tijdens de bespreking van de notitie bleek dat de meningen zeer verdeeld waren. Men sprak over "broddelwerk" (D66) en over "een zeer intelligente poging" (VVD).

De conclusie van de notitie luidde dat vanwege afbakenings- en definiëringsproblemen een duurzaamheidstoets op provinciaal beleid niet goed uitvoerbaar is en dat voorts ten opzichte van sanerend beleid slechts van een geleidelijke verschuiving in de richting van duurzame ontwikkeling sprake zal kunnen zijn.

Het standpunt van de VVD tijdens die bespreking was duidelijk: de conclusie van de notitie vloeyde logisch voort uit de notitie, maar was voor de VVD niet aanvaardbaar. Immers: wij moesten in het beleid toch een

zekere vorm van een duurzaamheidstoets inbouwen.

Vervolgens is het een tijdje stil gebleven. D66 is nu gekomen met een notitie. Een voorstuk ervan is besproken met de statenfracties, voorafgaande aan deze discussie. De VVD waardeert de poging van D66 om een duurzaamheidstoets in te bouwen voor het wonen, werken en bouwen, maar ook voor de inrichting van de openbare ruimte. Wij willen dan ook het verzoek van D66 ondersteunen om de notitie te betrekken bij de aanzet van het college om bij het ontwikkelen en vaststellen van het provinciaal beleid een zekere vorm van een duurzaamheidstoets in te bouwen.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Mevrouw Sanders heeft gewezen op de stagnatie bij de woningbouwplannen. Op de actuele stagnatie van de voortgang van de daadwerkelijke woningbouw kan ik m.i. het beste terugkomen naar aanleiding van een vraag van de heer Verburg. Ik concentreer mij nu even - want de VINEX is in dat kader het meest duidelijk door mevrouw Sanders genoemd - op de woningbouwplannen voor de komende streekplanperiode van tien jaar, een periode die overeenkomt met de periode die geldt voor de VINEX.

Mevrouw Sanders stelt dat de VINEX onuitvoerbaar is. Ik ben het daar volstrekt mee oneens. De VINEX is uitvoerbaar. De plannen die in de VINEX zijn besloten, zijn kwalitatief goed. De locaties die erbij horen, zijn eveneens O.K. Overigens zijn wij het wat betreft de locaties in Noord-Holland ook eens met degenen die de locaties moeten ontwikkelen, te weten de gemeenten. Alleen met de rijksoverheid hebben wij een bijna rituele discussie over een zaak als Nieuw-Vennep - dat wordt langzamerhand folklore. Ik kom straks op onze doorzettingskracht op dat punt terug.

Waar het bij de VINEX op steekt, zijn simpelweg de financiën. In de loop van het overleg over de VINEX, dat zich inderdaad moeizaam voortploegt, is er wel vooruitgang geboekt; op het punt van de infrastructuur is er daadwerkelijk meer geld beschikbaar gekomen. Ook op het punt van bodemsanering ten behoeve van binnenstedelijk bouwen is het ministerie enigszins van zijn dogmatische standpunten afgeraakt en voert het thans een iets meer realistisch koers.

Grootste bottleneck vormt de problematiek rond de kosten van de grond voor nieuwbouw. Op dat punt zijn wij deze week in een heel spannend stadium geraakt. Wij zitten in een onderhandelingsproces, dus het is erg onhandig om daar veel over te zeggen. Maar op dit moment ligt de bal bij het kabinet. Het kabinet moet nu, gezien de stand van zaken - en ik praat dan in het bijzonder over de locaties in het ROA-gebied, ten aanzien waarvan het ROA ook het voortouw heeft - zijn plan trekken. Dus ik verwacht wel dat daar voor het eind van het jaar uitsluitsel over komt. Maar garantie op succes is er dus niet.

Blijft overeind dat de VINEX op zichzelf een goed plan is. En ik voeg daaraan toe: Is er een terugval-optie, is er een alternatief? Kunnen wij anders? Het antwoord luidt "neen". Er is geen alternatief voor de plannen die in het kader van de VINEX ontworpen zijn. En wij willen dat ook niet, als ik de staten goed heb begrepen. Immers: toen wij in het begin van dit jaar hebben gesproken over een aanvullende en mogelijk alternatieve bouwlocatie, is er tegen het college gezegd: neen, niet aan beginnen; wat wij hebben is goed; probeert u een wat groter accent te leggen op het binnenstedelijk bouwen. Dat laatste is nu ook verwerkelijkt, want van het programma voor het ROA-gebied, bestaande uit 100.000 woningen, zijn er nu maar liefst 20.000 gepland in het binnenstedelijk gebied. Wat dat betreft is men dus verder dan aanvankelijk gedacht.

Ik kom dan bij de kleine stadsgewesten - het HAL-gebied, het Haarlem-IJmond-gebied (in de VINEX-terminologie) en Gooi en Vechtstreek. In die gebieden zijn wij momenteel samen met de gemeenten aan het inventariseren waar binnenstedelijk verder gebouwd kan worden, welke uitbreidingslocaties daar reëel zijn te realiseren en welke claim dat richting rijksoverheid oplevert. (Die inventarisatie vindt overigens steeds plaats op uitnodiging van de desbetreffende gemeenten; de staten vonden dat de gemeenten moesten willen dat wij op dit punt actief zouden zijn en een coördinerende rol zouden vervullen.)

Ook op dat punt is er sprake van een onderhandelingsproces. Loopt dat vlot? Neen, dat loopt niet vlot. Ook daar kan gesproken worden van een moeizaam gebeuren.

Ik wil de laatste uitspraak een beetje verzachten. Toen ik op 18 januari hier binnenkwam, werd er gezegd: ruimtelijke ordening, dat betekent visies, groots en meeslepend. Maar nee, ruimtelijke ordening is heden ten dage veel meer ploeteren; ervoor zorgen dat de plannen die wij hebben voor elkaar komen. In zoverre kan ik mevrouw Sanders wel volgen.

Het accent ligt momenteel zoals gezegd op de arbeid die wij samen met de betrokken gemeenten verrichten om onze plannen gerealiseerd te krijgen.

Mevrouw Sanders spreekt over het stukje tekst aangaande de duurzame concurrentiepositie dat was opgenomen in het verslag over het gevoerde beleid op het vlak van de ruimtelijke ordening. Dat stukje hebben wij er - zeker gezien het goede commentaar dat erop geleverd is - met opzet uitgehaald. Dus ik wil op de frases die geciteerd zijn niet meer terugkomen, want die zijn dus geen beleidsinzet meer van het college.

Voorts oefent mevrouw Sanders forse kritiek uit op onderdelen van het locatiebeleid - waarbij locatiebeleid inhoudt: bedrijven een plek geven waar dat het beste kan, ook in verband met openbaar-vervoerverbindingen en wegverkeer. Mevrouw Sanders haalt in dat verband professor Priemus aan - inderdaad een gewaardeerd partijgenoot. Maar ja, professor Priemus is eigenlijk van de volkshuisvesting. Het beleid op dat punt wordt zwaar gedereguleerd, dus ook een professor zoekt weer naar nieuwe horizonten en professor Priemus stort zich dus sinds kort ook op de ruimtelijke ordening. Dit laatste doet hij met wisselend succes, want op hetgeen hij zegt over de A-locaties, valt bepaald iets af te dingen.

In onze nota locatiebeleid hebben wij de A-locaties met zorg aangewezen. Dit is ook in nauw overleg gedaan met de collega's economische zaken en verkeer. In ieder geval zijn wij vrij zuinig geweest met het aanwijzen van A-locaties.

Mevrouw Sanders zegt: in werkgeverskringen voelt men niet zo veel voor die A-locaties. Welnu, het toeval wil dat wij gisteren overleg gehad hebben met de kring van de Noordhollandse Samenwerkende Kamers van Koophandel. En juist in dat gesprek kwamen de pluspunten van de A-locaties naar voren. Natuurlijk is het zo dat bepaalde A-locaties, die prima ontsloten worden door openbaar vervoer, bepaalde beperkingen krijgen, ook wat betreft de uitbreidingsmogelijkheden van bedrijven. Maar men onderkent duidelijk de waarde van die A-locaties.

Vervolgens stelt mevrouw Sanders: de A-locaties komen toch niet tot stand, want het openbaar vervoer dat erbij hoort, wordt niet aangelegd. Nu zijn er in de eerste plaats A-locaties die aan de eisen voldoen. Die moeten wij gewoon A-locaties laten wezen. In de tweede plaats zijn er de A-locaties die nog wat minder ontsloten zijn door openbaar vervoer. Maar op enig moment zal dat openbaar vervoer daar komen volgens de plannen. Ik gaf al eerder aan dat er qua infrastructuur toch extra bedragen beschikbaar zijn gekomen. Ik vind dus dat er geen aanleiding is om op dat onderdeel van het rijksbeleid zwaar te kappen.

Echter: als een locatie nu een B-locatie is, dan kan die straks een A-locatie worden. Dat is de lijn en zo willen wij het ook uitvoeren. Op het moment van overgang naar een A-locatie worden er scherpere eisen gesteld, onder meer op het punt van het parkeerbeleid.

Maar hoe gaat dat dan in de praktijk?, is de vervolgvraag. Want intussen zijn die parkeerplaatsen er. Daarvoor zijn verschillende methoden. Als voorbeeld geef ik het bestemmingsplan Lutkemeer. Op dat bedrijfsterrein zijn aanvankelijk parkeerplaatsen gereserveerd. Als die locatie straks qua openbaar-vervoerontsluiting een hogere status krijgt, dan kunnen die parkeerplaatsen bebouwd worden. Zo werk je gefaseerd en weldoordacht met het locatiebeleid.

Ik wil benadrukken dat ik het niet zo ervaar dat het bedrijfsleven het locatiebeleid afwijst. Natuurlijk hikt men aan tegen de uitvoering en het super-strikt naleven van het beleid, zeker wanneer het puntje bij paaltje komt. Maar dat is niet meer dan normaal.

Ik vind dat wij niet moeten schoolmeesteren. Maar in de frequente gesprekken die wij met het bedrijfsleven voeren, moeten wij m.i. wel steeds opnieuw het nut en de noodzaak van het locatiebeleid onder woorden brengen en beargumenteren. Met andere woorden: het is ook een zaak van geleidelijk overtuigen. Als wij dat achterwege laten en alleen maar in verordenende zin bezig zouden zijn, dan zal er inderdaad weinig terecht komen

van het locatiebeleid en roepen wij alleen maar weerstand op.

Mevrouw Sanders heeft nog enkele elementen genoemd van uitvoering van onderdelen van de VINEX. Onder meer noemde zij de kwestie van de Zuidtangent. Ik ben het met haar eens dat de beoogde nieuwe subsidieregeling - een heel gecompliceerde en onduidelijke regeling - terecht door verschillende kamerfracties aan de kaak is gesteld. Wij moeten afwachten hoe de zaak op dit punt afloopt.

Ook is nog niet duidelijk wat precies de neerslag wordt van de zaak die wij op ons genomen hebben: een soort coördinatie van de politieke mini-lobby-actie voor de Zuidtangent, waarvan in ieder geval de betekenis is dat wanneer de plannen klaar zijn, er geen vertraging zal zijn in de uitvoering. Of een en ander nu precies zal lopen langs de weg van een reserve-investeringsproject, dan wel dat er gebruik zal worden gemaakt van een andere mogelijkheid, is nog niet bekend.

Ten aanzien van de N22 hebben wij bij de streekplanbehandeling aangegeven dat wij met een initiatief zullen komen, omdat iedereen wel roept dat die N22 er moet komen, maar vervolgens de handjes in de lucht steekt. Wij hebben daarom gezegd: het betreft hier weliswaar geen provinciale weg (zoals de Minister van Verkeer en Waterstaat bij herhaling beweert), maar wij willen wel komen met een initiatief om via de hutje-bij-mutje-variant toch tot een financiering te komen. Een begin met die gesprekken is nu daadwerkelijk gemaakt en het perspectief is niet totaal ongunstig. Wij moeten voorzichtig zijn, maar wij hebben een beginnetje.

Mevrouw Sanders koppelt het stimuleringsfonds stads- en dorpsvernieuwing aan het feit dat het zo'n aardig fonds is. Ik heb dat meer beluisterd en ik begrijp die opmerking ook wel. Maar het criterium dat een taak aardig is, heb ik niet in de Strategienota terug kunnen vinden. Maar zo leeft het wel bij verschillenden in de staten. Ik vind echter dat het op een gegeven moment nodig is een bepaalde zaak zo scherp mogelijk te bekijken - dat hebben gedeputeerde staten dan ook gedaan.

Gedeputeerde staten hebben aanvankelijk voorgesteld thans al te stoppen met het fonds. De staten waren het daar in overgrote meerderheid duidelijk niet mee eens. Daarom is nu onze inzet - en het is aan de staten om daarover te beoordelen - dat een deel van het fonds in stand kan blijven. Dit laatste betekent simpelweg dat er minder projecten gehonoreerd kunnen worden. Maar net zoals het bedrag van f 1,6 miljoen een betrekkelijke mate van willekeur in zich bergt, geldt voor die 8 ton hetzelfde. Je kunt gewoon projecten honoreren totdat die 8 ton op is - en er was altijd al een overvloed aan projecten.

Daarnaast is de inzet van gedeputeerde staten dat het hier gaat om een tijdelijke zaak. Je kunt je afvragen: hoe lang is tijdelijk? Maar als wij met het stimuleringsfonds doorgaan tot en met 1996, dan hebben wij dus zestien jaar gestimuleerd. En ik vind: ofwel je erkent waarde aan dat woord "tijdelijk", of je gebruik dat woord gewoon niet (dat was ook de inbreng van de fractie van GroenLinks; die stelde dat de stimulering per definitie geen tijdelijke zaak is). Als de staten het begrip "tijdelijk" gaan oprekken tot een jaartje of zestien, dan is dat prima, maar dan vind ik wel dat de staten hun eigen Strategienota moeten bijstellen.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Maar de gedeputeerde is het hoop ik toch wel met mij eens dat "tijdelijk" niet per definitie betekent: drie of vijf jaar. Het zal afhangen van de zaak die je stimuleert welke invulling je aan het begrip "tijdelijk" wilt geven. Aangezien ik deze plezierige maar zeker ook nuttige zaak heel belangrijk vindt, zou ik die rekbaarheid wel iets groter willen maken.

De heer Poelmann (D66): Wij zijn op dit punt ook uitdrukkelijk geen definities overeengekomen in de Strategienota.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Nog erger zelfs: ik heb toen een opmerking gemaakt over rekbaarheid en die is toen niet ontkend, maar zelfs bevestigd.

Mevrouw Sanders-ten Holte (VVD): En de definitie dat de stimulering tijdelijk is, is pas van zeer recente tijd.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Inderdaad. Maar toch heb ik de neiging om te zeggen dat "tijdelijk" bijna per definitie korter is dan zestien jaar. Die stelling durf ik bijna wel aan!

De heer Poelmann (D66): Dat hangt dus geheel af van de zaken waarover je praat. Er zijn inderdaad wel eens zaken waarbij de stimulering zo lang kan duren.

Mevrouw Karssen (CDA): Het gaat gewoon om duurzaam stimuleren!

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Die laatste opmerking lijkt mij een gouden greep! De vraag is overigens in hoeverre je over deze aangelegenheid nu echt de messen moet gaan slijpen.

De heer Poelmann (D66): Doet u dat dan niet.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Nu, ik had er toch behoefte aan er een opmerking over te maken. Wij zullen moeten afwachten in hoeverre een en ander daadwerkelijk consequenties voor de begroting zal hebben. Want de volgende staten zullen uiteindelijk in 1996 een besluit over de zaak moeten nemen.

De heer Stelstra (RPF/GPV/SGP): Neen, nu draait u de zaak toch om.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Ja, bewust.

De heer Stelstra (RPF/GPV/SGP): Neen, u zegt: de staten nemen in 1996 een besluit. Maar wij nemen op dit moment het besluit om in 1996 te stoppen met het stimuleringsfonds stads- en dorpsvernieuwing. De staten kunnen in 1996 hooguit beslissen om het vandaag te nemen besluit terug te draaien. Als de gedeputeerde stelt dat de staten in 1996 een besluit nemen, dan moet er ook in 1996 een beslismoment ingebouwd worden, op welk moment de staten dan het besluit kunnen nemen om met het stimuleringsfonds te stoppen.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Gedeputeerde staten blijven bij het door hen verwoorde voornemen.

De heer Reitsma heeft gesproken over de duurzaamheidstoets en de door D66 gepresenteerde nota nog eens toegelicht. Hij heeft daarbij gezegd: ik stel vragen, maar ik geef daarbij ook al de antwoorden, dus ik maak het gedeputeerde staten makkelijk. Ik wil het moeilijk maken, door een aantal spanningsvelden te noemen tussen de globale verhalen over duurzaamheid enerzijds en de praktijk van alledag anderzijds. Graag wil ik een paar voorbeelden geven van zaken waarvan je moet zeggen: het zit toch ingewikkelder in elkaar.

D66 spreekt over de samenhang van werkgelegenheid en wonen, leidend tot de mogelijkheid van het situeren van bedrijfjes in de woonomgeving. Nu, wat dat betreft hebben wij de nodige ervaring met bedrijven in de woonomgeving. Wij hebben dat eerst bevorderd. Maar vervolgens klopt men jaren later bij ons aan met de vraag: kunnen die bedrijfjes, die toch hinder veroorzaken in de woonomgeving, gesaneerd worden (vaak wordt daarvoor zelfs een beroep gedaan op het stadsvernieuwingsfonds). Het lijkt dus allemaal zo aardig, zelfs als het gaat om milieuvriendelijke bedrijven. Maar ook die bedrijven brengen verkeersbewegingen en andere vormen van overlast met zich mee, en vervolgens zijn in de buurt de rapen gaar. Een enkel kantoortje, een verzekeringsbedrijfje, dergelijke bedrijfjes kunnen prima in de woonomgeving gevestigd worden. Maar daarmee heb je zo'n beetje de grenzen bereikt van wat er in dat opzicht mogelijk is. Men moet daar dus niet al te romantisch over doen.

De heer Poelmann (D66): Meent u dat nu echt? Denkt u echt onze suggestie te kunnen afdoen met het antwoord dat een verzekeringskantoortje nog wel mogelijk is, maar dat het voor de rest allemaal niet meetelt?

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Ik zeg dat je er wel meer aan kunt doen, maar dat je dan in de praktijk jezelf tegenkomt. De ervaring leert dat bedrijven in de directe woonomgeving overlast met zich meebrengen in die woonomgeving.

De heer Poelmann (D66): U lanceert nu weer de ouderwetse opvatting van ruimtelijke ordening.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Neen, u loopt een fase achter.

Op enig moment was het mode om bedrijven in de directe woonomgeving te vestigen - ik heb zelf nog in een andere functie aan dat type plannen meegewerkt. Vervolgens werden die plannen uitgevoerd en raakten wij in het stadium waarover ik zoëven sprak. Er zijn talloze gemeenten die nu bij ons aankloppen met de vraag of die bedrijven weggesaneerd kunnen worden. De gemeenten zelf laten zien wat de ervaringsfeiten zijn met bedrijven in de woonomgeving. Mag ik ook daar eens nadrukkelijk de aandacht voor vragen?

Een tweede voorbeeld betreft het uitgangspunt: schoonmaken wat vies is. Dit uitgangspunt staat in een spanningsveld met de herinrichting van de bestaande stedelijke gebieden. Die twee zaken kun je met elkaar in overeenstemming brengen als je eenvoudigweg concessies doet op het vlak van het helemaal schoonmaken wat vies is. Dat noemen wij "locatiespecifiek saneren" (er was ook een andere term, maar die is verboden). Dat heeft te maken met de inzet van publieke middelen, maar ook met de snelheid waarmee je dat kunt doen. En dat betekent: milieuhygiënisch bepaalde concessies doen.

Mijn derde voorbeeld is ook bekend: een te strakke toepassing van bepaalde regelgeving. Bijvoorbeeld de regels ten aanzien van geluidshinder in stedelijke gebieden leiden ertoe dat je die stedelijke omgeving niet zo kunt gebruiken zoals je haar zou willen gebruiken. Ook op dat punt zie ik weer een bepaalde tegenstrijdigheid.

Vervolgens kom ik op de rol van de provincie bij het duurzaam bouwen. De inzet die daaraan is gegeven, is ook al terug te vinden in onze streekplannen. Dus over de algemene uitgangspunten lijkt mij een discussie niet noodzakelijk. Maar hoe ga je daar nu verder mee om? Ook op dat punt zou ik de discussie nog eens extra willen aanzetten.

Wij hebben bijvoorbeeld - collega De Boer weet daar meer over - een soort aanjaagteam voor duurzaam bouwen, dat tot doel heeft de deelnemers in het bouwproces aan te moedigen tot duurzaam bouwen. Tevens is er door de rijksoverheid een project gestart, waar alle participanten in het bouwproces aan deelnemen, dat als doel heeft het duurzaam bouwen te bevorderen. Dat gaat gepaard met informatie, met kennisoverdracht, nader onderzoek, propaganda e.d. - kortom: er wordt een heel totaalpakket aangeboden. Als ik dan in de nota van D66 lees dat wij ook nog eens aan voorlichting moeten gaan doen, dan zeg ik: ja, maar dan wel super-gerichte voorlichting en aanvullend op hetgeen er al is. Want een schot hagel is totaal zinloos en zou wel eens contraproductief kunnen werken.

De heer Poelmann (D66): Wordt dat dan voorgesteld, een schot hagel? Dat is weer zo'n begrip. U bent wel lekker op dreef!

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): De gedeputeerde mocht toch geen grijze muis meer zijn?

De heer Reitsma (D66): Voorzitter! Ik zal in tweede termijn reageren op de opmerkingen van de heer De Zeeuw.

De voorzitter: De heer Reitsma wil gericht schieten!

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): O.K.

Dan het punt van de toetsing van bestemmingsplannen. Ook daarbij zet ik op z'n minst een vraagteken. In onze nota planbeoordeling zijn wel bepaalde aanbevelingen opgenomen ten aanzien van energiezuinig bouwen e.d. In

het algemeen volgen wij de lijn dat wij, met respect voor wat gemeenten zelf kunnen en zelf moeten, ons zo min mogelijk bemoeien met de inrichting van woonwijken. Wij geven niettemin aanbevelingen. Moet je daarin dan verder gaan? Daarover heb ik sterke twijfels. Moeten wij bijvoorbeeld propaganderen dat er kleine ramen op het noorden moeten komen? Naar mijn mening bestaat dan het gevaar dat wij in de rolverdeling tussen provincie en gemeente de grens overschrijden. En dat zou ik zelfuit oogpunt van de duurzaamheid niet willen doen.

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Je kunt de zaak toch ook verbinden aan het aantal kubieke meters gas dat men per jaar mag verbruiken? Dat hoeft toch niet per se vertaald te worden in een claim betreffende de grootte van de ramen? Het kan ook op een andere manier.

Mevrouw Schoondergang-Horikx (GroenLinks): Volgens de zogenaamde energie-prestatienorm.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Op een aantal punten kan dat best. Dat kan ook in de aanbevelingen vervat worden. Maar moeten wij bijvoorbeeld ook in toetsende zin ingaan op hoe de woningen precies komen te liggen?

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Als je de eis stelt dat er bijvoorbeeld maar 800 m³ gas per jaar verbruikt mag worden, dan zal daar dus rekening mee gehouden moeten worden. Dat zie je in Hoofddorp heel duidelijk.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Ja, als het maar werkt.

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Natuurlijk moet je wel sancties hebben om dat af te dwingen.

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! De gedeputeerde vraagt zich nu wel van alles af, maar wat vindt hij er nu zelf van?

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Hij vindt dat wij op dit punt bij de lijn moeten blijven waarin wij, in het kader van de beoordeling van de plannen van de gemeenten, komen tot bepaalde aanbevelingen. In de tweede plaats moeten wij op een goede manier bezig zijn met het aanjaagteam duurzaam bouwen. En in de derde plaats moeten wij bekijken in hoeverre het nodig en zinvol is om nog iets aanvullend te doen naast hetgeen er allemaal reeds gebeurt op het vlak van aanmoediging en bevordering van duurzaam bouwen. Dat noem ik gericht schieten.

Ook de heer Reitsma heeft enkele opmerkingen gemaakt over de VINEX. Ik denk dat ik daar in feite al op geantwoord heb.

Voorts vroeg de heer Reitsma wat de consequenties zijn voor de partiële streekplanherzieningen als de onderhandelingen in het kader van de VINEX - met name de onderhandelingen met het ROA - zouden mislukken. Welnu, wij hebben een bepaald ruimtelijk beleid vastgesteld en een aantal locaties aangegeven. Daarbij hebben wij gezegd: er is geen alternatief en dat willen wij ook niet (ik gaf dat al eerder aan). Mijn antwoord op de vraag van de heer Reitsma is dan dat wij ons ruimtelijk beleid gewoon consequent moeten doorzetten. Dat betekent naar mijn idee ook het doorzetten van de partiële herzieningen die wij nu in procedure hebben.

De heer Poelmann (D66): Betekent dit dan dat bij te weinig geld ook minder woningen gebouwd kunnen worden?

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Dat zou bijvoorbeeld een consequentie kunnen zijn. Ook is het

mogelijk dat er in een aanmerkelijk langzamer tempo gebouwd zal kunnen worden dan gedacht is.

De heer Poelmann (D66): Dan komen er dus allerlei andere belangrijke beleidsdoelstellingen waarover wij de laatste maanden gesproken hebben stevig in de knel.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Zeker weten. Alleen lijkt het mij niet dat het stopzetten van partiële streekplanherzieningen aan het wél realiseren van die woningen een positieve bijdrage levert. Dat is mijn invalshoek.

De heer Stelpstra heeft het een en ander gezegd over de Structuurvisie. Ik sluit aan bij hetgeen hij daarover heeft gezegd.

Dan heeft de heer Stelpstra nog een opmerking gemaakt over de bijdrageregeling bodemsanering ten behoeve van het binnenstedelijk bouwen. Hij vroeg of het college er inzicht in heeft waar het precies om gaat, qua aantallen woningen en mate van vervuiling. Wij hebben heel globaal geïnventariseerd wat er aan de hand is met de bodem en welke bouwplannen mogelijk zijn. Die inventarisatie is onder meer heel precies uitgevoerd in Zaanstad, maar is nu ook in andere plaatsen aan de orde. Aan de hand van die inventarisatie hebben wij er nu al globaal zicht op om hoeveel woningen het gaat en welke plannen met een beperkte bijdrage van de provincie financieel rond zouden kunnen worden gemaakt. Desgewenst kunnen wij dat materiaal nog in de Commissie Ruimtelijke Ordening bespreken.

Nogmaals: wij hebben dus een heel globaal beeld. Wel merk ik op dat de praktijk leert dat het altijd tegenvalt wanneer je daadwerkelijk gaat prikken.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik heb er behoefte aan in te gaan op de kleine kernen. Als je daarover spreekt, dan moet je ook de goede term gebruiken. "Kleine kernen" is eigenlijk een heel vervelende term, want die zegt helemaal niets; die term zegt alleen dat een kern klein is in relatie tot een grote kern. Het is m.i. ordelijker een onderscheid maken tussen steden, streekcentra, dorpen (dorpen en hoofdorpen) en overige kernen.

Maar daarnaast hebben wij het ook over gemeenten. En in de praktijk is het nodig gebleken dat elke gemeente toch een eigen huisvestingsbeleid moet kunnen voeren. Ik herinner mij dat wij eens een zeer opgewonden avond hebben gehad in Oostzaan, nadat wij in de staten besloten hadden dat daar niet gebouwd mocht worden en dat er uitsluitend in Landsmeer gebouwd mocht worden ten behoeve van Oostzaan. Nu, dat werkte helemaal niet, want de ene gemeente kan heel moeilijk zo'n taak voor een andere gemeente uitvoeren. Het appel van de burgers van de ene gemeente op het bestuur van de andere gemeente is ook gering. Die zaak is toen ook gecorrigeerd en Oostzaan heeft toch weer eigen mogelijkheden gekregen. Ik wil niet zeggen dat dit laatste altijd kan; soms zijn er omstandigheden waarin je daarmee heel terughoudend moet zijn. Maar toch is het een goed streven om elke gemeente zo veel mogelijk een eigen huisvestingsbeleid te laten voeren, als daartegen geen zwaarwegende bezwaren bestaan.

Het voornoemde beleid wordt m.i. wel eens verward met het kleine-kernenbeleid. Als je van het voornoemde beleid uitgaat, dan wil dat niet zeggen dat binnen elke gemeente elke kern moet groeien. Al eerder hebben wij in deze staten uitgesproken dat de gemeenten ertoe gebracht moeten worden de woningbouw zo veel mogelijk te concentreren in de belangrijkste kern - de hoofdkern - in die gemeente (ik spreek nu met name over plattelandsgemeenten). Ik denk dat dit ook een goede zaak is, want het is duidelijk dat de hiërarchie van kernen gerelateerd is aan het verzorgingsniveau per kern.

Het wezen van een dorp, van een hoofdkern is dat er een volledig verzorgingsapparaat aanwezig is op het niveau van de dagelijkse voorzieningen - een school, een winkelcentrum e.d. Dat is het minimum. Elke illusie dat een kleine kern tot dat niveau zou kunnen groeien, is m.i. ijdel. Want het aantal mensen dat nodig is om zulke voorzieningen zelfs op het laagste niveau te handhaven, is de laatste decennia alleen maar gegroeid. Dus het is al mooi als je binnen één zo'n plattelandsgemeente een hoofdkern kunt hebben met een redelijk volledig

voorzieningenapparaat.

Het voorgaande betekent dat je, als je in zo'n kleine kern toch woningbouw wilt realiseren, dan niet vanuit de verzorgingsnormen moet redeneren, maar vanuit andere normen, zoals het handhaven van een bepaald samenlevingspatroon, los van dat voorzieningenniveau. Vroeger heb ik geleerd dat elk gebied zijn eigen individualiteit heeft. Dat geldt ook heel sterk voor Noord-Holland. Het is heel moeilijk om met algemene normen en algemene percentages te werken. Ik meen dat in het door ons gevoerde beleid (het werken met goedkeuring van bestemmingsplannen c.q. artikel-19-vergunningen) ook de eigenheid van de desbetreffende gemeente in aanmerking moet worden genomen en dat er gezamenlijk met het gemeentebestuur naar flexibele oplossingen moet worden gezocht. Dat wordt in de praktijk ook zo veel mogelijk nagestreefd.

Samenvattend: het is een goede zaak dat elke gemeente een eigen huisvestingsbeleid kan voeren, dat de (plattelands)gemeenten de woningbouw hoofdzakelijk concentreren in de hoofdkern en dat wij overigens vanuit de eigenheid van de gemeenten bezien wat er verder nog mogelijk is.

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! Is dit nu hetzelfde als de heer De Zeeuw afgelopen maandag in twee zinnen gezegd heeft?

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Ik heb er behoefte aan om er iets uitvoeriger op in te gaan, omdat er anders als gevolg van het gebruik van verkeerde termen altijd weer misverstanden ontstaan. Nu is de een wat sneller van begrip dan de ander. Ik ga van mijn eigen snelheid van begrip uit. En ik denk dat dan elk statenlid het kan begrijpen.

De heer Poelmann (D66): Het antwoord op mijn vraag is dus "ja".

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Natuurlijk. Wij zijn één GS-commissie.

Wat de N22 betreft, merk ik het volgende op. Wij zijn op een heel goede manier bezig. Ik ben zelfs zo optimistisch, dat ik de stelling aandurf dat wij in 1995 met de uitvoering beginnen. Dan moeten wij natuurlijk wel op een verstandige manier met elkaar blijven omgaan. Mijn collega De Zeeuw sprak zoëven over de "hutje-bij-mutje-methode". Dit betekent dat degenen die daar geld aan bijdragen, ook op een constructieve manier met elkaar moeten blijven omgaan en dat wij op elkaar moeten kunnen vertrouwen.

Afgelopen week hebben wij een gesprek gevoerd waar ik echt optimistisch vandaan gekomen ben. Als gestand wordt gedaan wat er in dat gesprek is toegezegd, dan is de mogelijkheid om de weg te financieren binnen bereik gekomen. Natuurlijk moeten er dan nog allerlei andere hindernissen genomen worden, maar desondanks durf ik de stelling aan dat wij in 1995 met de N22 kunnen beginnen.

Met die stelling steek ik mijn nek uit. Maar dan wordt men ook meer geprikkeld om op die manier door te gaan.

Ten slotte zou ik willen zeggen: als er over duurzaamheid gesproken wordt, dan moeten wij dat aspect ook proberen te integreren in het toetsingsbeleid dat wordt gevoerd ten aanzien van de bestemmingsplannen. Wij moeten bezien hoe wij dit op een goede manier kunnen meenemen.

De heer De Boer (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Er is in de nota van D66 zo veel gezegd over de relatie tussen duurzaamheid, energie en milieu, dat ik het niet kan nalaten er even op in te gaan.

Ik open met de opmerking dat het m.i. waardering verdient dat een fractie nadrukkelijk nadenkt over het begrip "duurzaamheid". Maar ik plaats toch een kanttekening bij de manier waarop een en ander gepresenteerd wordt.

Het doet mij onmiskenbaar denken aan een verhaal dat zich eens in het Europees parlement afgespeeld heeft.

Er was een keer een grote tropische cycloon, genaamd Donna, die aan de oostkust van de Verenigde Staten een gigantische schade aanrichtte. Dat ding vloog langs New York, trok de oceaan op en dreigde in de richting van Europa te komen. Het Europees Parlement was plotseling in rep en roer, want als er schade op grote schaal zou

worden aangericht, wat zou er dan wel niet gebeuren en hoe moest men dat dan opvangen? Er werd nagedacht over steunmaatregelen, investeringen, evacuaties e.d. Maar men bleek elke keer weer zo verdeeld te zijn, dat men er niet uit kwam. En uiteindelijk heeft men zich buitengewoon tevreden verenigd in de gedachte: Wij zijn tegen Donna.

Ik heb het gevoel dat wij hier een beetje met hetzelfde zitten. De teneur is: De aarde is woest en smerig, en wanneer heeft u dat geregeld? Wij moeten op die vraag een ontkennend antwoord geven. Want het is maar heel zelden dat een provincie iets beslissends kan doen op dit punt. Overigens denk ik dat de provincie Noord-Holland dat een aantal keren wél gedaan heeft. Ik wijs in dit verband op de duurzame ontwikkeling op het gebied van afval - de GFT-inzameling is daar een voorbeeld van. De activiteiten op het vlak van zonne-energie zijn ook een begrip. Afgeleid van het zonnehuis-project is er een project in Labak gekomen. Dat heeft een internationale erkenning gekregen. (Eigenlijk was dit een project van het voormalige Bureau Energiebesparing, maar het project is in het kader van de ontwikkelingshulp voortgezet onder leiding van de heer De Lange.) Op dat vlak doen wij iets heel beslissends: op een duurzame manier een elektriciteitsvoorziening tot stand brengen die er anders onmogelijk zou komen.

Wat betreft de preventie merk ik op dat de Wet milieubeheer op een aantal punten niet zo ver zou zijn, als er niet mede vanuit Noord-Holland zo ontzettend op die preventie zou zijn gehamerd. Die zaak was in Noord-Holland ingevoerd lang voordat het in het Nationaal milieubeleidsplan werd opgenomen. Ik heb enige hoop dat er met betrekking tot het vergassen straks hetzelfde gezegd zal kunnen worden. En dan hebben wij nog een heleboel kleinere projecten lopen op het vlak van recycling e.d.

Maar welke tendens zien wij momenteel? De tendens is niet meer om via toetsen te gaan werken, maar om, afgeleid van de nationale plannen (die overigens voor een deel provinciaal geïnitieerd zijn), via vergunningstelsels te komen tot de beoogde duurzame productie en duurzame ontwikkeling. Het is niet voor niets dat de provincies nu via de Wet milieubeheer opgedragen gekregen hebben om bij de vergunningen die ze verlenen een paragraaf te wijden aan energiegebruik en afvalbesparing. En ik weet - en dat zal de heer De Zeeuw waarschijnlijk ook interesseren - dat er af en toe discussies zijn tussen de Ministeries van EZ en VROM en het IPO of niet op de een of andere manier verplicht zou moeten worden dat provincies de bestemmingsplannen mede op energieverbruik toetsen. Men komt daar nog niet goed uit, maar men denkt er wel aan.

In het licht van de voorgaande opmerkingen zeg ik: ik kan de vragen van de heer Reitsma niet goed beantwoorden. Wij hebben eerder een notitie ingebracht in de Commissie Milieu. Wij hebben daar geconstateerd dat het gaat om een afschuwelijk moeilijk onderwerp. Er zijn een aantal dingen die wij kunnen doen - duurzaam bouwen is daar één van -, maar wij moeten ons realiseren dat het dan niet gaat om het materiaal van de deuren e.d. Wij spreken dan echt over de grootschalige dingen in bestemmingsplannen. Dus met andere woorden: ik ben niet bereid hier toe te zeggen dat wij - zeker op milieuhygiënisch gebied - heel veel verder gaan dan wij thans doen, want de weg die men in Nederland ingeslagen is om de beoogde duurzame situatie te bereiken, is een andere, namelijk via de planvorming naar de vergunningverlening - dus niet via toetsen, maar via vergunningverlening.

Ten slotte nog een opmerking over Schiphol. De heer Stelpstra heeft gesteld dat er helderheid over de keuzes moet komen. Hij vraagt zich af wanneer dat nu eens een keer gebeurt. Welnu: de milieu-effectrapportage zal op 22 november gepubliceerd worden. En het streekplan komt op 16 december in de vergadering van de Commissie Ruimtelijke Ordening en enkele andere commissies. De heer Stelpstra kan ervan overtuigd zijn dat daar al in hoge mate het ei gelegd wordt voor provinciale staten van Noord-Holland. Dus de heer Stelpstra heeft exact de wetenschap wanneer een en ander plaatsvindt: op 6 december en op 16 december a.s.

Mevrouw Sanders-ten Holte (VVD): Voorzitter! Ik dank het college voor zijn uitvoerige beantwoording. In feite verschillen wij niet zo van mening: ruimtelijke ordening is inderdaad ploeteren.

Waar wij misschien over van mening verschillen, is de al of niet uitvoerbaarheid van de VINEX. Ik vind de VINEX niet zo uitvoerbaar als er geen geld is. Daarom zetten wij vraagtekens bij de realiteitswaarde van de

VINEX. Maar aan de andere kant geef ik meteen toe dat de locaties wel beschikbaar zijn en dat provincies en gemeenten wel hun huiswerk hebben gedaan. Nu is het aan het rijk om maatregelen te nemen. Wij verheugen ons erover dat er zicht is op uitvoering van de ROA-locaties. De boodschap die de gedeputeerde misschien als opper-ploeteraar van de provincie kan meegeven aan de wethouder van Nederland, is dat die maar eens moet ophouden met het voortdurend uitvoeren van verdragingsacties. Voor het overige hebben wij er alle vertrouwen in dat het ploeteren van het college tot resultaten leidt.

De heer Reitsma (D66): Mijnheer de voorzitter! In de eerste plaats dank voor de reacties die door de drie gedeputeerden zijn gegeven.

In de Commissie RO is de kwestie van de duurzaamheidstoets al eens eerder aan de orde geweest en toen had ik het gevoel dat wij in een spraakverwarring zaten. En daar hebben wij nog steeds mee te maken. Ik zal proberen uit te leggen waarom.

Vele wethouders ruimtelijke ordening in dit land hebben evenals de heer Bergmeijer van het PEN de klacht geuit dat de duurzame ontwikkeling ook planologisch ingebed moet worden. De duurzaamheidstoets die hier ter behandeling is genomen, is uitsluitend in de Commissie Milieu geweest. Dat stuk is in de Commissie Milieu afgedaan met de toezegging: wij gaan dit ook in andere commissies bespreken. Maar die toezegging is tot nu toe niet waargemaakt.

De heer De Zeeuw heeft gezegd dat wij niet romantisch moeten doen over het combineren van wonen en werken. Neen, mijnheer De Zeeuw, dat doen wij ook niet. Wij vinden alleen dat je wel planologisch ruimte moet inbedden voor werkgelegenheid. Moderne wijken van tegenwoordig zijn voor 100% volgebouwd met woningen, dus daar is er geen ruimte meer voor werkgelegenheid.

Om even op een detail in te gaan: bijvoorbeeld de ontwikkeling van de telematica - het werken aan huis - leidt tot een gigantisch positief effect op de mobiliteit.

Wat blijkt nu met name in de nieuwe wijken? Bedrijven moeten uitwijken naar andere gebieden - zelfs naar andere steden - omdat er binnen de locatie waar men woont geen ruimte voor bedrijven is meegenomen. Dat is ons verhaal. Wij willen dus niet romantisch doen, maar aandacht vragen voor het planologisch inbedden van zaken als de door mij genoemde.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik wil de heer Reitsma nu toch even een vraag stellen.

De heer Reitsma (D66): Voorzitter! Vindt u het goed dat ik eerst even mijn verhaal afmaak?

De voorzitter: Nu, dat vind ik niet zo goed, want u bent door uw spreektijd heen. Maar u mag uw betoog nog wel even afonden.

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! Er is hier nu zo'n fundamenteel thema aan de orde, dat ik u wil verzoeken er dan maar een paar minuutjes bij te tellen, die wij in een volgende vergadering dan weer inleveren.

De voorzitter: Maar ook fundamentele thema's kunnen in afzondende zin worden behandeld.

De heer Ernsting (GroenLinks): Mag ik er dan even op wijzen dat het natuurlijk vooral een afweging van een fractie zelf is om voor fundamentele thema's de meeste tijd te reserveren.

De heer Broeren (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wie bepaalt wat fundamenteel is? Ik kan mij nog herinneren dat u mij heeft afgetikt op een aantal minuten. Toen ging het over de Zuidtangent - dat was ook een fundamenteel punt. Dus zonodig zal ik u een volgende keer helpen herinneren aan de coulance die u nu hanteert.

De voorzitter: Pas op, pas op! Ik vraag de heer Reitsma nu tot een afron­ding te komen.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik wil de heer Reitsma toch een nadere vraag stellen over het onderwerp dat hij heeft aangesneden.

De voorzitter: Dat kan.

De heer Reitsma (D66): Ja, maar ik heb nog tien dingen te beantwoorden die de gedeputeerde heeft gezegd.

De voorzitter: Nu, dat kunt u niet meer.

De heer Reitsma (D66): Mijnheer de voorzitter! Dan wil ik afronden...

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Neen, voorzitter, ik heb eerst nog een vraag aan de heer Reitsma. Want als hij zegt...

De heer Poelmann (D66): Wie is er hier voorzitter?

De voorzitter: De heer De Zeeuw stelt een vraag aan de heer Reitsma. En ik ben hier voorzitter, mijnheer Poelmann, zoals u weet.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! De heer Reitsma spreekt over het combineren van wonen en werken. Dan gaat het erom dat je binnen woongebieden of woonwijken ook denkt aan mogelijkheden voor de vestiging van bedrijven. Is dat juist of niet? Kan de heer Reitsma dit nader illustreren met een concreet voorbeeld? Want in de streekplannen die wij ontwerpen, zijn de bedrijfslocaties bij de stedelijke centra en de streekcentra gegroepeerd. Wij gaan bijvoorbeeld niet in op de wens om bij elke kern een bedrijfsterreintje te realiseren. Dat hebben wij bijvoorbeeld in het streekplan Noord-Holland-Noord zo neergelegd. Wil D66 wat dat betreft dan een andere kant op?

De heer Reitsma (D66): Mijnheer de voorzitter! In de bestemmingsplannen zoals ze nu zijn, is de paragraaf werkgelegenheid de beleidsvrijheid van een gemeente. Met andere woorden: de gemeenten hanteren niet de duurzaamheidstoets op grond waarvan er binnen een bepaalde locatie ook ruimte voor werkgelegenheid kan zijn. Partijen binnen een bepaalde gemeente kunnen wel vragen: moet er in de desbetreffende wijk of het desbetreffende gebied geen ruimte voor werkgelegenheid worden ingepland, zodat die wijk of dat gebied een bepaalde toekomstwaarde gaat krijgen? Maar het antwoord daarop zal zijn: neen, dat doen wij niet, want wij moeten de grond meteen voor 100% benutten; wij hebben immers geen centen om wat ruimte open te laten voor een stukje werkgelegenheid in de toekomst. Daarom zeggen wij: een duurzaamheidstoets kan op dit punt bepaalde waarborgen bieden.

Een ander punt betreft het op het zuiden gericht zijn van de woningen. Voorts is het beleid van het rijk om zonne-energie te implementeren (men wil in het jaar 2000 25 megawatt implementeren). Maar als je dergelijke zaken bestemmingsplantechnisch niet meeneemt, dan slagen dergelijke projecten niet.

Nu heeft de provincie naar mijn idee gezegd: wij accepteren de Strategienota en de uitkomsten van het rapport-Brundtland en verheffen dat tot beleid. Daarom hebben wij het college vriendelijk gevraagd (wij hebben dat niet in de vorm van een motie willen doen) eens serieus naar onze nota te kijken en die nota vervolgens in de commissies - met name in de Commissie RO, maar ook de andere commissies - te bespreken.

In de nota worden diverse mogelijkheden aangegeven. En ook binnen het ambtelijk apparaat denkt men dat die

mogelijkheden er zijn. Bijna statenbreed vindt men dat die mogelijkheden er zijn.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik wil de heer Reitsma nogmaals vragen: werkt u nu eens een onderdeel van wonen en werken uit. Ik vind dat ik daar geen goed antwoord op gekregen heb. De heer Reitsma vraagt nu of wij de zaak verder willen behandelen in de Commissie RO. Het antwoord daarop is natuurlijk volmondig "ja".

De suggestie werd gewekt: wat ben je toch chagarijnig bezig. Dat is bepaald niet de bedoeling; het is de bedoeling om datgene wat in de nota is geschreven serieus te nemen. Maar daarnaast wil ik wijzen op de tegenstrijdigheden en de uitvoeringsmoeilijkheden die er in de praktijk zijn. Die wil ik nu zo duidelijk en uitdrukkelijk mogelijk naar voren brengen.

De heer Reitsma (D66): Mijnheer de voorzitter! In de concept-Energienota die men een paar weken geleden het licht heeft doen zien, staat dat de energiebesparingszaken in 1991 van de provincie naar het PEN zijn gegaan; de provincie houdt zich daar dus niet meer mee bezig. Onder meer de heer Bergmeijer van het PEN zegt nu: als in de ruimtelijke ordening zaken als de energie-aspecten - windenergie, duurzame energie, warmtedistributie e.d. (en wij vullen dat aan met de afvalverwerking) - en de energietoets niet worden meegenomen in de streekplannen, dan kan het PEN niet verder, maar dan kan de provincie met de duurzaamheid en het Brundtland-rapport ook niet verder.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Er zijn weinig vragen overgebleven.

Op één punt blijven wij verschil van mening houden. Dat betreft de datum van beëindiging van het stimuleringsfonds stads- en dorpsvernieuwing. Ik ben niet de enige die daar niet blij mee was. Daarom zal ik samen met D66, GroenLinks en VVD ter zake een motie indienen.

De voorzitter deelt mede, dat is ingekomen een motie van het lid mr. T. Stelpstra c.s., luidende als volgt:

Motie 6

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 en 11 november 1993 ter behandeling van o.a. de begroting 1994;

overwegende,

dat het college voorstelt nú al in principe te besluiten de stimuleringsregeling voor stads- en dorpsvernieuwing in 1996 te beëindigen;

dat het voorbarig is nu al zo'n principebesluit te nemen;

besluiten

de besluitvorming over het beëindigen van de stimuleringsregeling voor stads- en dorpsvernieuwing eerst in 1996 aan de orde te stellen.

(get.) T. Stelpstra

(get.) D. Reitsma

(get.) J.R.A. van den Broek

(get.) M.J. Sanders-ten Holte

Deze motie, die door een genoegzaam aantal leden is ondertekend, maakt mitsdien onderwerp van beraadslaging uit.

Vervolgens schorst de voorzitter de beraadslaging over hoofdstuk 9 (ruimtelijke ordening en volkshuisvesting) alsmede de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

De voorzitter schorst de vergadering tot 15.15 uur.

Na heropening der vergadering:

XII. Onderzoek geloofsbrief van de heer M.A. de Jong (vacature P. van der Gaast).

Aan de orde wordt gesteld het onderzoek van de geloofsbrief van de heer M.A. de Jong (vacature P. van der Gaast).

Overeenkomstig artikel 5 van het Reglement van Orde benoemt de voorzitter tot lid van de commissie van onderzoek de leden: de heren P.J.M. Poelmann, drs. H.S. de Boer en mr. T. Stelpstra.

De commissie van onderzoek brengt het volgende verslag uit:

Aan Provinciale Staten van Noord-Holland.

Haarlem, 11 november 1993

Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven de daarbij behorende bescheiden, die het benoemd verklaarde lid, de heer M.A. de Jong, aan uw vergadering heeft toegezonden.

Dat onderzoek heeft aangetoond, dat blijkens het ingevolge het bepaalde in artikel W 7, tweede lid van de Kieswet aan provinciale staten toegezonden afschrift van het besluit van de Voorzitter van het Centraal Stembureau voor de verkiezing van de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland van 9 november 1993 tot lid van provinciale staten benoemd is verklaard de heer M.A. de Jong te Amsterdam in de vacature ontstaan door het bedanken van de heer P. van der Gaast.

Ten aanzien van dit benoemd verklaarde lid is ons gebleken:

1. dat binnen de in artikel V 2, eerste lid, van de Kieswet gestelde termijn de mededeling is ontvangen dat hij de benoeming aanneemt;
2. dat door hem is overgelegd:
 - a. de geloofsbrief bedoeld in artikel V 1, derde lid, van de Kieswet;
 - b. een door hem ondertekende verklaring, bedoeld in artikel V 3, eerste lid, van de Kieswet, betreffende de openbare betrekkingen door hem bekleed;
 - c. een uittreksel uit het persoonsregister van de gemeente Amsterdam, waaruit de woonplaats, de datum en plaats

van geboorte alsmede het Nederlanderschap blijken.

Aangezien voorts niet is gebleken, dat benoemd verklaarde niet voldoet aan de vereisten voor het lidmaatschap van provinciale staten, in artikel 8 van de Provinciewet gesteld, noch ook dat van enige strijd met artikel 10 van genoemde wet sprake zou zijn, is naar onze mening aan de voorschriften der wet voldaan.

Wij stellen u dan ook voor de heer M.A. de Jong als lid van Provinciale Staten van Noord-Holland toe te laten.

De commissie,

(get.) P.J.M. Poelmann

(get.) H.S. de Boer

(get.) T. Stelpstra

Vervolgens wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig de conclusie van het verslag besloten de benoemd verklaarde als lid van provinciale staten toe te laten.

De voorzitter ontbindt hierna de commissie van onderzoek onder dankzegging aan de leden voor de verrichte werkzaamheden.

Vervolgens deelt de voorzitter mede, dat de beëdiging zal plaatsvinden op 13 december 1993.

XIII. Algemene beschouwingen omtrent de begroting en het Beleidsplan 1994 (vervolg)

Wordt voortgegaan met de algemene beschouwingen omtrent de begroting en het Beleidsplan 1994.

De voorzitter: Dames en heren! Ik wil om te beginnen een enkele opmerking maken over een aspect dat in de discussie - met name door de heer Stelpstra, maar ook door anderen - naar voren is gebracht. Met een zekere weemoed werd gesproken over een bepaalde matheid in het debat en over het gebrek aan grootste, meeslepende visionaire gedachten. De heer Stelpstra heeft daar een pleidooi aan toegevoegd over normen en waarden bij de overheid. Ik wil daar drie opmerkingen over maken.

Ik denk dat wij allemaal in een algemeen beleidsdebat graag een sprankelende, visionaire overheid zien verschijnen (groots en meeslepend willen wij allen leven). Maar met de heer De Zeeuw wijs ik er allereerst op dat veel van hetgeen wij in feite moeten doen meer een taaie volhardendheid dan visionaire gedachten vereist. Die taaie volhardendheid oogt waarschijnlijk wel saai, maar is dat niet. Een door mij zeer bewonderd persoon heeft ooit gesteld dat zonder visie het volk omkomt. Maar met Jan Schaefer zou ik willen zeggen: in visie alleen kun je niet wonen. En veel van wat wij doen betreft heel concrete dingen die met een zekere complexiteit, taaigheid en volhardendheid moeten worden gerealiseerd. Wij zullen eraan moeten wennen om kleine stapjes te waarderen als stapjes die richting geven.

Mijn tweede opmerking. In onze verhoudingen en in de politiek in het algemeen is het schetsen van perspectief en richting vanuit leidinggevende principes naar mijn stellige overtuiging met name een taak van de politiek, de politieke partijen en de politieke forums als de staten of de gemeenteraad. Het bestuur moet in de dagelijkse praktijk moeizaam vormgeven aan de richtinggevende gedachten die de politiek naar voren brengt. In het algemeen vereist die spanning tussen enerzijds realisering van gedachten, in al hun complexiteit en ingewikkeldheid, en anderzijds het aangeven van perspectief en richting een zeker dualisme in het openbaar bestuur. Welnu: dat laat zich moeilijk verenigen met het monisme dat staatsrechtelijk kenmerkend is voor het decentrale bestuur, waarbij het bestuur, het politieke forum zelf de eerstverantwoordelijke is voor de realisering

van het beleid. Dat zit dus als het ware wat ingebakken in onze staatsrechtelijke verhoudingen.

De heer Stelstra (RPF/GPV/SGP): Voorzitter! Ik begrijp niet helemaal waarom u mijn opmerking koppelt aan het verschil tussen dualisme en monisme. U verwijst naar het forum van de politieke partijen, maar dat hoeft het monistisch bestuur niet te ontslaan van de mogelijkheid om toch die visie te ontwikkelen, voor zover dat mogelijk is. Het zal misschien met een politiek compromis moeten worden, maar het ontslaat het bestuur niet van die mogelijkheid.

De voorzitter: Maar er is in het openbaar bestuur altijd een zekere - terechte en juiste - spanning tussen het debat van een politiek forum, waarin richtinggevend visies worden geuit die tot een zekere consensus zouden moeten leiden, en de uitwerking daarvan in de dagelijkse realiteit door het dagelijks bestuur. Die spanning is in een monistisch stelsel moeilijker op te lossen, omdat het algemeen bestuur tevens de hoogst verantwoordelijke instantie is voor de uitvoering van het beleid. Die spanning is in een dualistische situatie makkelijker op te lossen.

Het voorgaande is mede een verklaring voor het feit dat niet alleen in provincies, maar vaak ook in gemeenten die dualiteit in uitvoering aan de ene kant en richting en perspectief geven aan de andere kant - de dualiteit tussen feitelijk besturen en het functioneren als politiek forum en platform - moeilijker tot uitdrukking komt dan in nationaal verband.

Mijn derde opmerking betreft een verklaring vanuit onze staatsrechtelijke positie voor de terughoudendheid in het provinciale debat. Dat geldt m.i. in tweeërlei opzicht. Ten eerste zijn onze instrumenten relatief beperkt en begrensd in de gegeven verhoudingen. Dat gegeven staat tegenover de situatie - waarmee wij in toenemende mate te maken krijgen - dat onze taken door het grootschaliger worden van tal van functies groter worden. Wij bevinden ons in een merkwaardig spanningsveld: aan de ene kant moet er met name door het grootschalig middenbestuur steeds meer worden gedaan en aan de andere kant is het instrumentarium dat je daarvoor als middenbestuur hebt, beperkter geworden. Dat maakt dat het middenbestuur in een wat ongemakkelijke positie terechtkomt.

Ik stel dan ook met nadruk dat de eventuele uitbreiding van bevoegdheden van het middenbestuur, voor zover die een rol zal spelen in de grootstedelijke gebieden en voor zover die bijvoorbeeld eventueel tot uitdrukking zou komen in een wetgeving met betrekking tot het OOR, eigenlijk niet beperkt zou moeten blijven tot de grootstedelijke gebieden, maar voor al het middenbestuur zou moeten gelden (waarbij de mate waarin van die bevoegdheden gebruik wordt gemaakt, uiteraard van geval tot geval verschillend zal zijn).

Ik denk dat de spanning tussen instrumentarium van het middenbestuur en de toeneming van de taken van het middenbestuur opgelost moet worden voor het gehele middenbestuur, en niet alleen voor één of twee grootstedelijke provincies. Indien door de overheid een poging wordt gedaan in de OOR-wet uitdrukking te geven aan de noodzaak dat een grootschalig middenbestuur over meer instrumenten en bevoegdheden moet beschikken, dan zou dat m.i. model moeten staan voor alle middenbestuur en niet alleen maar voor bepaalde situaties - nogmaals met de kanttekening dat de mate waarin daarvan gebruik wordt gemaakt, van geval tot geval zal verschillen.

Een tweede kanttekening bij de positie van het middenbestuur is dat ik denk - en wellicht is dat mede een verklaring voor een zekere terughoudendheid of onzekerheid bij de provincies - dat de provincies in toenemende mate in een bestuurlijk vacuüm dreigen te komen door het gejojo dat er met betrekking tot het middenbestuur gaande is. Er is al lange tijd een debat gaande, waarin naar voren komt dat het hoogst onzeker is wat er nu eigenlijk met dat middenbestuur gaat gebeuren. Aan de ene kant is het volstrekt evident dat er in toenemende mate grootschalige taken op ons afkomen, die om een fatsoenlijke, integrale en competente bestuurlijke afweging vragen. En aan de andere kant is al vele jaren onduidelijk wat precies de positie, omvang en aard van het middenbestuur zal zijn. Ik denk dat dit mede van invloed is op de onheldere positie waarin de provincies zich bevinden. Doordat de onzekerheid en onduidelijkheid te lang blijft bestaan, komt men terecht in een situatie

waarin een zekere verwarring, een zekere chaos ontstaat en waarin een gebrek aan invloed en daadkracht optreedt, aangezien men niet precies weet waar men aan toe is.

Ik ben van mening dat er helderheid moet komen en dat het uit moet zijn met de onduidelijkheid met betrekking tot de positie van zowel gemeenten als provincies. Daarbij denk ik dat het goed zou zijn dat de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wgr-constructie niet langer worden gebruikt - zelfs niet impliciet - ten behoeve van een sluipende ontmanteling van zowel gemeenten als provincies. De constructie van gemeentelijke samenwerking (het gezamenlijk vervullen van lokale taken om redenen van doelmatigheid) is daar een voorbeeld van. De Wgr is niet het kader waarin bovenlokale taken moeten worden gedropt, omdat dit leidt tot ontdemocratisering, dan wel tot versnippering van het middenbestuur en daarmee tot een voortgaande onduidelijkheid over de positie van zowel gemeenten als provincies.

Ik denk dat de voornoemde onduidelijkheid over onze positie ons parten speelt en ons zowel intern als extern op achterstand stelt. Voor een daadkrachtig openbaar bestuur, zowel op gemeentelijk als provinciaal niveau, is het volstrekt noodzakelijk dat de Tweede Kamer op korte termijn volstreekte helderheid geeft over de positie van gemeenten en provincies. Dit zou kunnen gebeuren in de behandeling in de Kamer van de Kaderwet in week 50 van dit jaar.

Ik benadruk nog eens dat m.i. een grootschalig, krachtig, competent en meer bevoegd middenbestuur naast krachtige gemeenten uiterst essentieel is; dat zal in belangrijke mate de voortvarendheid van het openbaar bestuur bevorderen. Door de voortdurende onduidelijke discussie waarmee wij te maken hebben, wordt veel daadkracht aan het openbaar bestuur ontnomen. Dit kan leiden tot de matheid waar de heer Stelpstra en anderen gewag van maken.

Nogmaals: ik meen dat de onduidelijkheid nu een keer over moet zijn; ik meen dat er nu eens een heldere keuze moet worden gemaakt die leidt tot in ieder geval één en desgewenst twee provincies met de bevoegdheden voor een krachtig middenbestuur. Dit is niet alleen uit constitutionele overwegingen, maar ook om redenen van daadkracht noodzakelijk. Op die manier kan er geen "misbruik" meer worden gemaakt van de Wgr om te komen tot een sluipende ontmanteling van gemeenten en provincies. Want dat brengt ons voortdurend in een hoogst onzekere situatie.

De heer Pluckel (VVD): Voorzitter! Spreekt u nu als Commissaris van de Koningin of als professor? Als u als commissaris spreekt, dan zou het misschien aardig zijn als wij over de door u geschetste problematiek eens debatteren in de Commissie Openbaar Bestuur. Wij lezen regelmatig uw uitlatingen en die hebben wij in de Commissie Openbaar Bestuur eigenlijk nooit behoorlijk kunnen bespreken. Dat lijkt mij toch de plaats om over dit soort politieke zaken te praten.

De voorzitter: Op de eerste plaats spreek ik altijd als Commissaris van de Koningin; dat is onverbiddeijk aan het ambt verbonden. Bovendien wijs ik de suggestie af dat er een verschil zou zijn tussen het spreken als professor en als Commissaris van de Koningin. Bovendien ben ik hoogleraar in de algemene en vergelijkende onderwijskunde. Dat is een wat ander vakgebied dan het onderhavige.

Natuurlijk staat het de Commissie Openbaar Bestuur vrij om op elk moment met mij over deze materie te spreken. Overigens spreek ik in grote lijnen overeenkomstig het standpunt dat gedeputeerde staten hebben ingenomen en dat ook de staten op verschillende momenten hebben ingenomen.

De heer Pluckel (VVD): Voorzitter! Ik denk toch dat het goed zou zijn in de Commissie Openbaar Bestuur een keer over de onderhavige materie te praten. Ik zal vragen of de commissievoorzitter u daarvoor wil uitnodigen.

De heer Ernsting (GroenLinks): Voorzitter! Als lid van de Commissie Openbaar Bestuur kan ik u melden dat de onderhavige materie gisteren aan de orde is geweest in die commissie. U kunt een uitnodiging tegemoet zien. Ik wil een andere vraag stellen. Zo'n beetje en passant heeft u gesproken over het perspectief van de hele BoN- en

Kaderwet-discussie. U sprak toen een paar keer over één of twee grootstedelijke regio's. Hebt u aanwijzingen dat het daarop ongeveer gaat uitdraaien en dat het daartoe beperkt zal blijven?

De voorzitter: Als ik het eindverslag over de Kaderwet lees, dan heb ik aanleiding te menen dat de Kamer in meerderheid niets voelt voor de RGA in de Kaderwet, dat de Kamer in meerderheid wel voelt voor een zekere mitigering van de ROL-fase, dat de Kamer in meerderheid in ieder geval voelt voor het afbinden van de Kaderwet (en dus niets voelt voor het openstellen van deze wet voor andere dan de zeven BoN-gebieden) en dat een groeiende meerderheid van de Kamer van mening is - zoals ook in de Troonrede stond - dat tot een versterking van de stedelijke gebieden zou moeten worden gekomen, te beginnen met Rotterdam en eventueel naar keuze ook andere gebieden, via maatregelen ter zake van versterkte samenwerking in die andere gebieden. Dat is mijn gevoel, op grond van het eindverslag.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! De problematiek van het agrarisch gebied is nogmaals aan de orde gesteld, door zowel CDA als VVD. Ik kan mij uitstekend vinden in de driedeling die gedeputeerde De Zeeuw heeft geïntroduceerd.

Volgens die indeling zijn er ten eerste kerngebieden voor agrarisch gebied. Overigens is het iets nieuws dat wij heel bewust en positief bepaalde delen van de provincie duurzaam voor agrarische doeleinden hebben bestemd. Ten tweede zijn er gebieden waar de agrarische aspecten heel duidelijk in relatie worden gezien met natuurbouw en andere aspecten binnen het kader van het Relatienotabeleid, waarbij uiteraard ook de agrariërs als beheerders zijn ingeschakeld, zeker wat de beheersgebieden betreft. Wij hebben al even een kleine discussie gehad aan de hand van de vraag of wij kunnen garanderen of alles zo blijft. Dat kunnen wij natuurlijk niet garanderen, want per definitie zullen er toch altijd weer zones in het agrarisch gebied zijn waarop een beroep moet worden gedaan voor andere doeleinden - in de driedeling van de heer De Zeeuw vormen deze gebieden de derde groep.

Het voorgaande betekent natuurlijk dat de agrariër als beheerder van alle drie de soorten agrarisch gebied een heel goede keus is. Ik zeg dat heel bewust, omdat je ziet dat wanneer de agrariër niet ingeschakeld is, de verloedering toeslaat. De grootste verloederaar in deze provincie is de NV Luchthaven Schiphol, die het grootste aaneengesloten agrarisch gebied in bezit heeft en die op zeker ogenblik bedacht heeft dat de pretenties om dat gebied agrarisch te gebruiken maar verlaten moesten worden voor een schotel linzenmoes - ofte wel een "braakpremie": een premie voor het braak laten liggen van de grond. Sinds die braakpremie ligt een agrarisch gebied van zeker 1500 ha er volstrekt verwaarloosd bij.

Daarnaast heb ik de grootste zorgen over de "hobbyboer"; de mensen die in het agrarisch gebied opereren zonder dat zij agrariër zijn, vormen een veel grotere bedreiging voor de gaafheid van het gebied dan de agrariërs zelf. Voor een ordelijk gebruik van de grond is het gebruik door een agrariër het allerbeste dat je kunt wensen.

De heer Van Ark heeft gesproken over het grondbeleid. De nota over dit onderwerp is zojuist klaargemaakt voor behandeling in gedeputeerde staten. Na behandeling in gedeputeerde staten zal de nota in de commissies komen.

De heer Van Ark vraagt zich af wat moeten wij met dat provinciale grondbedrijf, want wij zijn toch echt niet van plan om grond te gaan kopen voor f 400,- per m². Het bericht over dat bedrag van f 400,- per m² stond in de Telegraaf. Soms heb ik ook het idee (en dat heb ik vaker meegemaakt; het is geen grapje wat ik nu zeg) dat mensen niet weten dat een hectare 10.000 m² omvat. Wij hebben al eens vaker van dit soort verhalen gehad; men hoort dan een prijs en vervolgens maakt men een verkeerde rekensom. Maar ook al zou het gaan om een bedrag van f 40,- per m², dan nog is het te veel voor agrarische grond. Wij hebben nooit van zulke prijzen betaald voor agrarische grond als wij die grond nodig hadden; laat dat duidelijk zijn.

Ik wil daarnaast zeggen - en ik verwacht dat de heer Van Ark dit wel met mij eens is - dat er in de toekomst ook een aantal speculanten zullen zijn die grond kopen in de verwachting dat de grond een bedrijfsbestemming krijgt, maar die aan die aankoop met teleurstelling zullen terugdenken. Ik ken mensen die vroeger bloeiende bedrijven in Amsterdam bezaten. Deze mensen kochten in een vroegere periode gronden die wellicht voor woningbouw bestemd zouden worden, maar leven inmiddels van de bijstand. Dat is echter het risico dat zulke

mensen nemen. Want je kunt wel snel een boerderij met grond kopen voor f 70,- per m², maar als je daar twintig jaar niets mee kunt doen, dan kun je zelf uitrekenen hoeveel je dan per jaar moet bijleggen.

De heer Van Ark (PvdA): Voorzitter! Daar wil ik het niet over hebben. Maar ik kan het ook niet helpen dat mijn regionale ochtendblad - de enige die er in de regio nog is - inmiddels bij het Telegraaf-concern hoort.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Nogmaals: een speculant neemt bepaalde risico's, maar daar hoeven wij ons beleid niet door te laten beïnvloeden.

Wat wij wel moeten doen - en dan geef ik meteen een antwoord op de opmerking van mevrouw Sanders over de bedrijfsterreinen -, is zorgen voor een heel stringent en ordelijk bedrijfsterreinenbeleid, volgens welk beleid wij een bedrijfsterrein eerst volledig moeten benutten voordat wij met een volgend bedrijfsterrein beginnen. Want er is ook een neiging (en die komt uit speculatie voort) om te zeggen: hier moet nog een bedrijfsterrein komen en daar moet er ook nog een komen. Ik denk dat wij ook de beleggers een plezier doen als wij ervoor zorgen dat wij de verantwoordelijkheid nemen voor de bedrijfsterreinen die in ontwikkeling zijn, zodat die eerst ordelijk voltooid kunnen worden voordat er links en rechts alweer allerlei andere terreinen worden ontwikkeld. Op die manier druk je bij de mensen ook de verwachting de kop in dat alles wat zij aan grond kopen wel bedrijfsterrein zal worden. Een goed beleid van onze kant zal zeker een prijsdrukkende werking hebben.

Voorts heeft de heer Van Ark opgemerkt dat het planten van de eerste milieubol voor hem nog niet voldoende is om onbeperkt vertrouwen in de bollenteelt te hebben. Dat is natuurlijk ook de bedoeling niet; één zwaluw maakt nog geen zomer, maar je moet wel een keer met die eerste beginnen, dan komt de rest naar wij hopen vanzelf.

Ik moet toch zeggen dat ik erg veel waardering heb voor de Noordhollandse boeren en tuinders; ik heb het idee dat velen van hen heel milieubewust bezig zijn. Afgelopen zomer hebben wij een presentatie gehad van een aantal milieuvriendelijke bedrijven in de Wieringermeer - flink veel mensen hebben daar ook een kijkje genomen. Men kon daar zien op welke goede manier men daar met de materie bezig is; de mensen liepen daar heel trots rond om te laten zien waar zij allemaal mee bezig waren.

Het voorgaande geldt eveneens voor de mensen die met de milieuvriendelijke bol bezig zijn. Die mensen doen dat niet plichtmatig, maar ze geloven ook in de zaak. Dat kom je overal tegen. Ook in het doelgroepenbeleid bollenteelt, dat wij samen met Zuid-Holland uitvoeren, durft men echt de nek uit te steken. Ik heb dan ook waardering voor de voormannen en -vrouwen in de land- en tuinbouw die de milieuvriendelijke zaak bij hun achterban verdedigen (dat laatste is geen eenvoudige zaak).

Maar ik ben het met de heer Van Ark eens: wij zijn er nog lang niet en wij moeten daarom met de zaak doorgaan. Ik mag zijn opvatting misschien als volgt opvatten: jullie zijn best aardig op de goede weg, maar denken jullie niet dat jullie er al zijn.

Ik ben erg teleurgesteld over amendement 5 inzake het Noordzeekanaal. Ik vind: als je samen op pad gaat en je maakt bepaalde afspraken, dan moet je die gewoon nakomen. In het grijze verleden hebben wij gezegd: wij betalen 5 ⁵/₉% van de onderhoudskosten. Ik vind het dan slecht als wij ons daar - op welke gronden dan ook - aan onttrekken.

Mevrouw Klijn (VVD): Maar wij hadden toch juist de afspraak gemaakt dat wij niet meer hoefden te betalen?

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Neen, dat is geen afspraak. Als je samen afsprekt dat je de kosten deelt, dan moet je dat blijven doen. Het is een heel slechte zaak als je zegt: indien de zaak een bepaald bedrag te boven gaat, dan betalen wij niet meer.

Mevrouw Klijn (VVD): Maar dat was toch beloofd? Of is dat iets anders dan een afspraak.

De heer De Lange (lid van gedeputeerde staten): Het gaat hier om het eenzijdig opzeggen van een bestaande afspraak.

De heer Mensink (PvdA): Voorzitter! Zijn voorgaande colleges dan op heel andere stukken afgegaan dan de gedeputeerde nu doet?

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Wij hebben in het verleden de afspraak gemaakt dat wij aan de werkzaamheden ten behoeve van het Noordzeekanaal voor 5 ⁵/₉% zouden meebetalen (Amsterdam en de provincie zouden samen 1/3 deel van de kosten voor hun rekening nemen en rest van de kosten zou betaald worden door het rijk. Die afspraak is nooit tweezijdig of driezijdig opgezegd.

Uit een soort koopmansgedachte hebben wij gezegd: als de kosten een bepaald bedrag te boven gaan, dan doen wij niet meer mee. Ik vind dat niet sterk; ik vind dat wij aan onze verplichtingen moeten blijven voldoen.

De heer Mensink (PvdA): Voorzitter! Is dit ook het standpunt dat de heer Tielrooij inneemt? Want daar heb ik andere informatie over.

Mevrouw Klijn (VVD): Dat was ook mijn vraag. De gedeputeerde spreekt steeds over "ik". Is zijn standpunt tevens het collegestandpunt?

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Misschien mag ik even mijn verhaal afmaken - want ik ben nog lang niet klaar.

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Voorzitter! Een ongedekte cheque zal toch ook niet de bedoeling zijn.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik vraag mij af hoe de Commissie Verkeer en Vervoer moet functioneren, als ik in de commissievergadering van mei van de VVD-fractie heel duidelijk instemming krijg met het door het college voorgestelde beleid. Ik heb nog even nagekeken wat er in het verslag van de commissie van juni is gezegd. Welnu: geen van de VVD-leden heeft toen gevraagd bepaalde uitspraken terug te nemen. Dus dat wil zeggen dat de drie VVD-mensen in de Commissie Verkeer en Vervoer akkoord zijn gegaan met het beleid van het college. Nu kan ik mij best indenken dat er in een andere commissie anders over bepaalde zaken gedacht wordt, maar ik vind de gang van zaken in het onderhavige geval toch teleurstellend. De PvdA is op dit punt wel consistent geweest; die heeft in de Commissie Verkeer en Vervoer gezegd dat ze moeite had met die opvatting. Ik had eerder verwacht dat van die kant een amendement zou zijn gekomen. De PvdA heeft zich echter constructief opgesteld. Ik vind het heel merkwaardig dat de VVD met een amendement komt, terwijl de VVD-leden in de Commissie Verkeer en Vervoer zich voor het voorstel van het college hebben verklaard.

Mevrouw Klijn (VVD): Voorzitter! De gedeputeerde weet toch dat de Commissie Financiën en Beleidsplanning altijd na de vakcommissies de voorstellen op hun financiële merites bekijkt? Dat hebben wij ook in dit geval gedaan en het resultaat daarvan is in de fractie besproken. Ons uiteindelijke standpunt is nu weergegeven in het amendement.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Als het bij de VVD zo is dat per definitie de mensen in de Commissie Financiën en Beleidsplanning hun fractiegenoten in de andere commissies kunnen overrulen,...

Mevrouw Klijn (VVD): Toetsen, mijnheer de gedeputeerde.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): ... dan weet ik dat voor de toekomst en dan zal ik mij voortaan ook niet veel meer aantrekken van de standpunten die de VVD-mensen in de Commissie Verkeer en Vervoer innemen. Ik heb dan meer aan de PvdA, die in de genoemde commissie zegt niets voor het collegevoorstel te voelen, dan de VVD, die in de commissie zegt er wèl voor te voelen, maar daar later op terugkomt, zonder dat daarvan melding gemaakt wordt in de commissie - want door de VVD-leden van de Commissie Verkeer en Vervoer is nooit gezegd: de zaak is nog eens in de Commissie Financiën en Beleidsplanning en vervolgens in de fractie besproken en op grond daarvan komen wij thans terug op ons in mei ingenomen standpunt.

Mevrouw Klijn (VVD): Voorzitter! Wij zullen graag kijken of de heer Achterstraat in de toekomst van dezelfde consistentheid blijk zal geven als die welke hij nu van de VVD-fractie verwacht.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Goed.

De heer Ernsting (GroenLinks): Voorzitter! Er is overigens nog een andere terugkoppelingsmogelijkheid: de voorzitter van de Commissie Financiën en Beleidsplanning kan aan zijn collega-gedeputeerde rapporteren hoe de zaak in de Commissie Financiën en Beleidsplanning is verlopen. Als het goed is, dan weet de heer Achterstraat wat zich in de laatstgenoemde commissie heeft afgespeeld, dus dan moet hij hier nu niet de vermoorde onschuld uithangen.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Ik werk met een commissie. In die commissie worden standpunten ingenomen. En het zou heel ordelijk zijn dat men, indien men dit standpunt later herroept...

De heer Broeren (VVD): Voorzitter! Ik ben lid van de Commissie Verkeer en Vervoer.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Maar ik heb geen namen genoemd.

De heer Broeren (VVD): Dat weet ik. Maar ik zit namens de VVD in de Commissie Verkeer en Vervoer. Inderdaad hebben wij ons standpunt moeten herzien. Maar misschien kent u het spreekwoord van Oscar Wilde dat alleen heel wijze mensen zichzelf tegenspreken.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Maar dat had hij al gezegd voordat hij u kende!

De heer Broeren (VVD): Ik begrijp deze uitspraak. Daarom bent u zo blij dat u mij kent! Maar ik neem aan dat er nu zand over gaat.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Goed.

Voorzitter! Voor mijn derde punt kom ik opnieuw bij de VVD terecht. Wij zijn momenteel bezig met een groot aantal infrastructurele voorzieningen in de regio. En het is duidelijk dat voor die voorzieningen grote hoeveelheden geld nodig zijn. Deze week hebben wij daarover gesproken met het rijk. Wij willen dat rijk nu f 333.333,-- ontnemen, maar in het gesprek van deze week ging het om honderdvouden daarvan. Als wij daarover op een goede manier met elkaar in mondelinge gesprekken overeenkomsten kunnen sluiten, dan is het m.i. een heel slechte zaak wanneer wij tegelijkertijd met datzelfde rijk over een bedrag van f 333.333,-- een rechtsprocedure aangaan, waaruit duidelijk moet worden of wij ons al of niet aan onze verplichtingen kunnen onttrekken. Ik moet zeggen dat dit de onderhandelingspositie van de provincie buitengewoon belast. Wij gaan 25 november a.s. met de Minister van Verkeer en Waterstaat praten over de investeringen in het

Noordzeekanaalgebied - zoals gezegd praten wij dan over miljarden. En op hetzelfde moment is er dan zo'n vervelend incident over een bedrag van f 333.333,--. Daarom wil ik met name de VVD (die naar mijn indruk de ontwikkelingen in het Noordzeekanaalgebied een warm hart toedraagt) de vraag stellen: Waarom brengt u nu de ontwikkeling van het Noordzeekanaalgebied in gevaar door deze dubieuze financiële transactie?

De heer Bongers (VVD): Voorzitter! In antwoord op de zeer zware woorden van de heer Achterstraat zeg ik toe dat wij in extra fractieberaad in de loop van de middag ons amendement 5 opnieuw in bespreking zullen nemen.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Dank u wel.

Mevrouw Klijn (VVD): Voorzitter! Gaf u nu het collegestandpunt weer of niet?

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): De grootst mogelijke minderheid van het college ontraadt amendement 5.

Er zijn voorts twee moties ingediend tijdens de behandeling van voordracht 66 inzake de samenvoeging van waterschappen; ik wil daar nu op reageren, hoewel ze bij de behandeling van een ander agendapunt zijn ingediend.

De grootst mogelijke minderheid van het college is tegen motie 4 inzake de Wierdijk. Dat wil zeggen dat de kleinst mogelijke meerderheid ervoor is.

De heer Bongers (VVD): Voorzitter! Misschien is de gedeputeerde het met mij eens dat de duidelijkheid ermee gediend is als hij even laat weten welke de kleuren zijn van de meerderheid en de minderheid.

De voorzitter: Neen, mijnheer Bongers, de gedeputeerde kan volstaan met de mededeling dat de meerderheid van het college voor de motie is; hij hoeft in feite niet eens mede te delen dat de grootst mogelijke meerderheid voor de motie is.

De heer Bongers (VVD): Voorzitter! Ik weet dat ik de gedeputeerde op dit punt niet kan verplichten mijn vraag te beantwoorden; het was slechts een vriendelijk verzoek.

De voorzitter: Dat begrijp ik wel, maar voor de procedure lijkt het mij ordelijk op te merken dat gedeputeerde staten een bepaald standpunt innemen.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ten aanzien van motie 3 inzake de kiesdistricten geldt het omgekeerde: de grootst mogelijke minderheid is voor die motie en de kleinst mogelijke meerderheid ertegen.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik ben mevrouw Koopman nog een antwoord schuldig op haar vraag inzake de huisvestingsreserve. Ook de heer Mensink heeft daar iets over gezegd.

In mei 1992 heeft men een uitvoerige notitie ontvangen waarin is aangegeven dat wij voor de periode 1992-1997 een kleine f 4 miljoen voor de huisvestingsreserve nodig achtten (voor het provinciehuis loopt die reserve tot 1997, voor de Zijlweg tot 1996 en voor het Houtplein tot 1995).

Bij de discussie over de herijking van de reserves en fondsen is gezegd dat wij de positieve stand per 1 januari 1993 - ruim f 2 miljoen - eraf zouden halen. Nu is de vraag: waarom wordt die f 3,5 miljoen (die vijfmaal 7 ton) ter beschikking gesteld, terwijl in de toelichting f 2,7 miljoen volgens het beleidsprogramma wordt aangegeven? Welnu, de ramingen, die oorspronkelijk liepen tot 1995 respectievelijk 1996, hebben wij voor 1996 en 1997 geëxtrapoleerd, op dezelfde manier zoals wij dat hebben gedaan bij het fonds economische

ontwikkeling.

Wij zullen het extra geld in de periode tot 1997 waarschijnlijk hard nodig hebben. Ik wil nu niet te uitgebreid op de zaak ingaan, maar mij beperken tot één voorbeeld. Bij bepaalde herstelwerkzaamheden moet er asbest verwijderd worden. Dat willen wij natuurlijk zo goed en zo snel mogelijk doen, maar dat is wel een kostbare zaak.

Mevrouw Wiebosch kan ik zeggen dat posterioriteiten geen bezuinigingen zijn. De besparingen die bereikt worden via de 25%-operatie, worden volgend jaar ook niet meteen beschouwd als bezuinigingen. Die zaak is nog in discussie. Als je aan een dienst vraagt te komen tot een grotere efficiency, dan moet je ook een prikkel neerleggen om daar positief mee om te gaan. Er moet een soort incentive-verhaal aan de betrokken diensten gepresenteerd worden. Dus wij mogen absoluut niet zeggen dat de 25%-efficiencybesparing (waarover wij binnenkort in een evaluatie komen te praten) wordt "ingepikt", want dat zou een verkeerd psychologisch effect hebben.

Het gevoelen bij de staten is dat de spreiding van de kernthema's iets minder zou moeten worden. Ik denk dat wij daar als gedeputeerde staten in de voorbereiding van de begroting 1995 over zouden moeten praten. Men weet dat mijn persoonlijke visie is dat dit best zou kunnen, ook al gelet op hetgeen de voorzitter heeft geantwoord op de opmerkingen aangaande de matheid in de staten. Los van de inhoudelijke argumentatie die de voorzitter heeft gegeven, wijs ik op het verhaal dat wij gehoord hebben over de bossen, op het verhaal van collega De Zeeuw en op de verhalen van eigenlijk alle andere collega's. Er zijn verschrikkelijk veel elementen die misschien niet flamboyant en in lyrische taal naar voren worden gebracht, maar ik ben ervan overtuigd dat ze essentieel zijn voor de burger in Noord-Holland.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Voorzitter! Ik wil toch graag nog een nadere toelichting van de gedeputeerde. Ik zal niet meer over die matheid beginnen (want ik begrijp dat daar verschillend over gedacht wordt, ook binnen het college), maar ik heb nog wel een vraag over het vijfde criterium. De gedeputeerde geeft nu het antwoord dat hij ook in eerste termijn heeft gegeven. Waar het mij om gaat is of het college vindt dat het vijfde criterium ("een zo goed mogelijke spreiding over de kernthema's") een criterium is dat voor de toekomst vastgehouden moet worden, dan wel dat het college dit meer een eenmalig criterium acht.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Ik heb in mijn eerste termijn aangegeven dat het met het oog op de politieke verbinding van college, portefeuillehouders en ook statencommissies met het kernthema beter is de kernthema's niet te verheffen tot de taak van één of twee super-gedeputeerden, want dan werk je m.i. op een verkeerde manier. Ook met het oog op het ambtelijk apparaat is het van belang dat niet één dienst met de kernthema's wordt opgezadeld. Wij hebben zodanig met de kernthema's willen omgaan, dat er in het totaal van het politieke vlak een aanzet wordt gemaakt met het denken over strategie en kernthema's in deze organisatie - en dan kan het gebeuren dat de ene dienst daar wat meer mee te maken krijgt dan de ander.

Ik heb in de staten het gevoel waargenomen dat zij de nu gebruikte opzet een beetje te veel van het goede vindt en dat de staten daar voor de volgende jaren in ieder geval over willen praten. Uit mijn reactie daarop heeft men kunnen afleiden dat het ons niet gaat om de kernthema's of een bepaalde norm pur sang, maar veel meer om voor het werken met kernthema's een draagvlak te creëren. Want wij kunnen opschrijven tot wij een ons wegen, maar het zijn de mensen aan de telefoon die straks een burger te woord staan.

Daarmee kom ik terecht bij de voorlichting.

Mevrouw Klijn (VVD): Voorzitter! Ik wil nog iets vragen over dat vijfde criterium. Het is niet zo dat wij van mening zijn dat wij er in de komende jaren over moeten gaan praten; dan hebt u mij verkeerd geïnterpreteerd. Wij hebben gezegd: voor deze keer kunnen wij daarin meegaan, maar de volgende keren zou het criterium van de spreiding niet als apart criterium moeten gelden, maar daarentegen regulier beleid moeten worden in de Strategienota. Dat is dus iets anders dan wat de gedeputeerde zegt.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Nu ben ik even kwijt wat ik maandag precies heb gezegd. Maandag heb ik u beter beantwoord dan ik nu doe, heb ik de indruk.

Mevrouw Klijn (VVD): Afgelopen maandag hebt u mij over dit punt niet beantwoord.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Ah, dan doe ik het nu. Maar in ieder geval is de intentie zoals ik zoëven heb weergegeven.

Het voorgaande verhaal heeft ook duidelijk te maken met de communicatie, waarover de heer Verburg gesproken heeft. Het gaat erom: hoe vertel je de burger over de zegeningen die wij de provincie brengen? De heer Verburg legt daarbij de relatie tussen de interne communicatie binnen dit huis en de communicatie van de provincie naar buiten toe. Die communicatie begint bij degene die het provinciehuis belt en een telefoniste aan de lijn krijgt die zegt "ik verbind u even door" - waarna de opbeller vervolgens vijf minuten niets hoort. Dat is communicatie.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! Dit heeft meer met de kwaliteit van de dienstverlening te maken.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Ja, maar het is ook de wijze waarop wij als ambtelijk apparaat, als statenleden en als GS-leden omgaan met degenen die wij als klant beschouwen - dat zijn niet alleen de burgers, maar ook de gemeenten, de Kamers van Koophandel, de waterschappen e.d.

Wij hebben twee of drie jaar geleden tijdens de begrotingsbehandeling de discussie gehad: moeten wij advertenties plaatsen? Dat is ontzettend duur. En door mensen die op dat vlak deskundig zijn, is gezegd: dat moet je niet doen, want dat is een middel dat de provincie niet dichterbij de burger brengt.

Ik ben het op zichzelf niet met de heer Verburg eens dat er zo weinig aandacht besteed is aan het verschijnen van de begroting. Ik geef toe: CNN hebben wij niet gehaald; dat is een beetje jammer. Maar er is zowel op de radio als in kranten aandacht aan besteed - zelfs landelijke dagbladen kranten hebben er (weliswaar heel bescheiden) over geschreven. De persconferentie die wij naar aanleiding van het verschijnen van de begroting hebben gehad, is breed bezocht. Maar natuurlijk kan men niet verwachten dat een zaak die de burger niet direct raakt, groots en wervend gepresenteerd wordt.

Wat mij wel stoort, is het volgende. Als ik in een landelijk ochtendblad een artikel lees over Schiphol, dan lees ik allerlei uitspraken van allerlei mensen, maar uitspraken van degenen die uiteindelijk ten principale het bevoegd gezag vormen, kom ik in dat artikel niet tegen. Dat trek ik mij aan.

Mede om redenen als de voornoemde reden stellen wij bij majeure projecten een apart communicatieplan op, waarin duidelijk wordt wie op welk moment welke informatie moet krijgen. Dus de door de heer Verburg genoemde zaak wordt wel degelijk opgepakt. Ik wil nu geen zaken gaan vergoelijken, maar de situatie is m.i. niet zo negatief als hij stelt. Boeren en tuinders, agrariërs en stedelingen weten ons te vinden als het beleid hen betreft.

Ik denk dat wij er goed aan doen om voortaan bij ieder beleidsonderwerp dat in de statencommissie of in gedeputeerde staten aan de orde komt een communicatieparagraaf te voegen, waarin wordt ingegaan op de vraag: wie brengt wat op welk moment naar buiten? Maar dat heeft alles te maken met het feit dat ook deze organisatie gewoon een traject nodig heeft om al het goede dat ieder aan zijn eigen bureau doet wat meer naar buiten te brengen. Dat vereist niet alleen een stuk papier, maar ook een bepaald beleid. Met de ontwikkeling van dat beleid zijn wij momenteel bezig. Dat gaat heel langzaam. Ik heb de aansporing van de staten daarbij hard nodig, maar het is niet alleen een kwestie van geld; het is vooral ook een kwestie van blijven doorgaan.

De heer Theunisz (Groenen): Voorzitter! Het gaat toch niet alleen om de communicatie van binnen naar buiten, maar toch evenzeer om de communicatie van buiten naar binnen? Het gaat toch niet alleen om onze mond, maar

ook om onze oren?

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Inderdaad. Maar als wij praten over de communicatie rond plannen die de burgers raken, dan wijs ik erop hoe collega Achterstraat en ik op pad gaan als het gaat om de plannen voor het landelijk gebied; hoe collega De Zeeuw op pad gaat met plannen op het vlak van de ruimtelijke ordening enz. Die zaken treffen de mensen direct. Dan is het toch volstrekt helder dat de provincie communiceert en dat ze probeert te luisteren? Natuurlijk kan de provincie niet alles wat naar voren komt overnemen, omdat er altijd sprake is van een politiek afwegingsproces - hoe graag de provincie soms mensen gelijk zou willen geven. Wat dat betreft zijn wij gewoon kleine middenstanders; als de klant aan de deur komt, dan geef je hem graag gelijk. Maar in de politiek kan dat niet altijd. En die vorm van communiceren - het compromis - is verduveld moeilijk.

De heer Theunisz (Groenen): Voorzitter! Een winkelier mag wel "neen" verkopen, maar hij mag niet zijn deur dicht doen wanneer hij wettelijk verplicht is die deur open te houden.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Maar nu moet u zich preciseren. Is er door dit college een deur dicht gedaan terwijl die open had moeten zijn? Volgens mij staat onze deur altijd wagenwijd open.

De heer Theunisz (Groenen): Jawel, maar u moet dan aan uw winkel wel de notitie hangen dat u open bent. De klant moet weten dat u open bent en dat u naar hem wilt luisteren, dat u zijn boodschap wilt aanvaarden.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Het kan hooguit zijn dat wij een bordje op de deur hangen met de tekst "wij zijn even lunchen". Maar voor de rest...

De heer Theunisz (Groenen): Neen, dat is een flauwe opmerking.

De heer Ernsting (GroenLinks): Die situatie komt trouwens geregeld voor.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Precies, ik zeg dat ook niet bij toeval. Maar wij zijn open. Dit huis is in het kader van de politieke benadering en de goede communicatie een huis dat voor iedereen open staat - bij herhaling kan men dat in deze zaal en in de commissiekamers constateren. En natuurlijk moet er nog van alles aan bijgeschaafd worden, maar ik denk dat men een organisatie als de provincie, die erg groot is, daarin wat tijd moet gunnen.

Voorzitter! Ik wil het voorstel doen om deze discussie nu even kort te sluiten en bijvoorbeeld in januari in de Commissie Openbaar Bestuur vanuit de fracties eens te vernemen waar men vindt dat er mankementen zitten. Ik hoop dat deze suggestie tegemoetkomt aan de wens van de staten, want anders blijven wij op dit moment heen en weer praten.

De heer Theunisz (Groenen): Mijnheer de voorzitter! Ik van mijn kant wil uw suggestie graag overnemen.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! Het voorstel van de gedeputeerde lijkt mij een heel constructieve bijdrage aan de discussie. Maar in dit stadium wil ik toch aangeven dat wij, als wij het hebben over communicatie, dan praten over publicatie van, voorlichting over en public relations rond de zaken waarmee wij bezig zijn. Ik merk dat in de benadering van de heer Tielrooij enerzijds het assertieve gedrag van de provincie (en ik spreek nu met name over de staten) bij het naar buiten treden en anderzijds de kwaliteit van de communicatie een beetje door elkaar heen lopen. Ik heb in mijn benadering vooral het laatste aspect willen benadrukken. Op dat aspect zou ik dan ook graag in januari willen terugkomen.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Dat is prima. Laten wij die afspraak maken. Dan stoppen wij nu deze discussie. Want er zijn ook praktijkvoorbeelden te geven van zaken die wij doen waarvan ik vind dat ze bijdragen aan de communicatie.

Vervolgens nog een opmerking over het IPO. Ik wijs op de brief die de staten hebben ontvangen (of een dezer dagen nog zullen ontvangen), welke brief geschreven is aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en handelt over de acceptatie van het DI-akkoord. Daarin staat dat het algemeen bestuur heeft uitgesproken dat op een zodanige wijze besluitvorming moet plaatsvinden, dat de beleidsmatige invloed van de provincies gegarandeerd wordt. Ik denk dat wij daarbij twee dingen moeten onderscheiden. Soms - en dat komt vrij frequent voor - wordt er ter zake van een kabinetsbesluit op zeer korte termijn van portefeuillehouders een standpunt gevraagd. In zo'n geval ligt het niet meer in de rede dat gedeputeerde staten eerst worden geraadpleegd. Bij zwaarwegende besluiten zal het zo zijn dat te allen tijde de commissies en in voorkomende gevallen de staten worden geraadpleegd.

Ik ben het met de heer Bongers eens dat de pap niet zodanig gestort moet zijn, dat er niets meer aan kan worden gedaan. Maar ik zeg erbij: over het voorbeeld waar de heer Bongers op doelt, hebben wij in deze staten uitvoerig gesproken. Het door hem gegeven voorbeeld is uiterst complex en ingewikkeld, strekt zich uit over veel beleidsterreinen en heeft erg lang geduurd, met een partner die eigenlijk absoluut niet bereid is te decentraliseren. Overigens: nu de decentralisatie een feit is geworden, moet ik vanmorgen in de Volkskrant lezen dat de minister-president van mening is dat het eigenlijk verkeerd is dat decentralisatie geld moet kosten en dat van nu af aan geen kortingen meer moeten worden opgelegd. Dat haalt je de koekoek, denk ik dan, want dat wordt gezegd op het moment waarop de kortingen al binnengehaald zijn. Dus aan zo'n statement hebben wij niet zo gek veel.

Maar ik ben het op zichzelf met de heer Bongers eens dat de door hem beschreven situatie zo veel mogelijk moet worden vermeden, opdat de stem van het algemeen bestuur zo lang mogelijk kan worden gehoord.

De heer Bongers (VVD): Voorzitter! Zo'n verdediging doet mijn vertrouwen groeien.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Dat heeft u mooi gezegd!

Ik stap over naar de amendementen.

Amendement 6 handelt over het recreatief medegebruik. Gedeputeerde staten hebben geen bezwaar tegen deze motie.

Mevrouw Berman heeft in eerste instantie al gezegd dat het college geen behoefte heeft aan amendement 7, op grond van inhoudelijke argumenten. Ik voeg daar na het GS-beraad aan toe dat gedeputeerde staten ook geen voorstander zijn van het bijbehorende dekkingsvoorstel. Opcenten zijn een algemene bron. Het is te allen tijde aan de staten om de opcenten te verhogen. Maar in het onderhavige geval wordt vastgehouden aan het collegeprogramma. Gedeputeerde staten zijn dus tegen amendement 7.

Amendement 9 betreft een zaak die in feite op het bordje ligt van gedeputeerde De Zeeuw. Voor wat betreft de in het amendement aangegeven dekking geef ik helder aan dat die niet duidelijk is. In het Najaarsbericht zat een bedrag van f 2,8 miljoen. Daar is f 2,4 miljoen ingezet als extra aanvulling op het provinciaal stimuleringsfonds stads- en dorpsvernieuwing, ter financiering van de ouderenhuisvesting.

De heer Zwart (GroenLinks): U noemde een bedrag van f 2,4 miljoen?

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Ja, het gaat om drie maal 8 ton. Drie maal 8 ton was beschikbaar gesteld overeenkomstig de oorspronkelijke redenering. Drie maal 8 ton is erbij gekomen ten laste van het Najaarsbericht - dat is dus f 2,4 miljoen. Van dat laatste bedrag blijft een bedrag van f 415.000,- over. Maar dit betekent dat in feite f 2,4 miljoen - overeenkomstig de strekking van het amendement - is verleend.

Vandaar dat gedeputeerde staten zowel inhoudelijk als qua dekking tegen amendement 9 zijn.

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Voorzitter! In mijn financiële beschouwingen heb ik dit uitgelegd. De bedoeling is de dekking van 1995 terug te brengen tot 1994 - dus de 8 ton voor 1995 uit te geven in 1994, waardoor die 8 ton f 1,6 miljoen kan worden. Voor 1995 kan de zaak worden opgenomen in de lange-termijnagenda van financiën. Dus naar mijn idee gaat het binnen het bedrag van f 2,4 miljoen alleen om een andere spreiding van de middelen.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Maar dan nog is het additioneel.

Mevrouw Wiebosch-Steeman (GroenLinks): Maar het blijft wel in hetzelfde veld. De gedeputeerde zei zoëven dat hetgeen wij voorstellen niet kan. Maar het kan dus wel, als je de keuze wilt maken om het voor 1995 bestemde bedrag op de lange baan te schuiven.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Dat is duidelijk.

De heer Ernsting (GroenLinks): Het college voorziet in de begroting 1994 in dekkingen voor uitgaven die ook in 1995 en 1996 gedaan zullen worden. Daarvan zeggen wij: dat moeten wij zo niet doen.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Voorzitter! Mag ik voor een goed begrip vragen of het klopt dat er voor 1994 zowel voor de stads- en dorpsvernieuwing als de ouderenhuisvesting f 1,6 miljoen - dus samen f 3,2 miljoen - wordt uitgetrokken?

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Dat is de bedoeling van het amendement.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik zal nog een reactie geven op amendement 1 A, aangaande de potenties van de Noordhollandse vaarwateren. Op zichzelf vind ik dat er in de motie een sympathieke gedachte wordt weergegeven. Desniettenstaande zou ik willen voorstellen niet te kort door de bocht te gaan, door te stellen dat er nu al geld voor een onderzoek moet komen, maar eerst in de commissie een door ons op te stellen notitie te bespreken, in welke notitie wij een overzicht zullen geven van de onderzoeken die thans al in gang zijn en de resultaten die wij op korte termijn kunnen verwachten.

Wij hebben al gesproken over het Stratego-onderzoek, dus daarop hoef ik niet meer terug te komen. Maar in het kader van het masterplan is er ook een onderzoek bezig naar de goederenstromen naar en van de regio. Daarnaast zijn wij in samenwerking met het Randstadoverleg bezig met een onderzoek naar goederenstromen. Nogmaals: mij staat voor ogen dat het college ter zake met een notitie komt, aan de hand waarvan wij kunnen bekijken wat er nog ontbreekt als het erom gaat de potenties van de Noordhollandse vaarwateren meer als samenhangend geheel in beeld te krijgen.

Mijn verzoek is dus om niet te kort door de bocht te gaan via het aannemen van een amendement op dit moment, maar eerst de bespreking in de Commissie Verkeer en Vervoer van de bedoelde notitie (welke binnen enkele maanden zal verschijnen) af te wachten.

De heer De Lange (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! De heer Van Ark heeft gesproken over de Wgr-indeling; hij heeft gezegd dat de Noordhollandse indeling nu in lijn is met die van het kabinet. Dat wil ik nadrukkelijk corrigeren, want het is andersom: de indeling van het kabinet is thans in lijn met de Noordhollandse indeling. Dat is qua volgorde exact wat het geval is. Dat is ook landelijk het geval; de huidige kabinetsnotitie spoort sterk met de IPO-commissie-Van Gelder, welke commissie zich op haar beurt weer heeft gebaseerd op hetgeen er in de verschillende commissie zelf is bedacht.

De heer Van Ark heeft voorts gesproken over Noord-Holland-Noord. Zonder daarover een definitief standpunt in te nemen - want wij zijn met die procedure bezig - wil ik erop wijzen dat het kabinet voor wat betreft Noord-Holland-Noord steeds aanstuurt op een grootschalige regio, in aansluiting op de rijksregio's, terwijl wij daarentegen zeggen dat wij er ook behoefte aan hebben het criterium "maatschappelijke samenhang" in het geheel te betrekken.

Overigens zie je precies het tegendeel in het huidige kabinetsstandpunt ten aanzien van Gooi en Vechtstreek. Je kunt moeilijk anders zeggen dan dat daar de maatschappelijke samenhang en de bestaande indeling in rijksregio's bijna perfect met elkaar sporen. En juist daar wijkt het rijk uit naar een grotere schaal. Wij hebben de afgelopen dagen een paar keer gesproken over consistentie, maar hier is duidelijk sprake van inconsistentie. Ik heb nota genomen van het standpunt van de VVD inzake Noord-Holland-Noord. Ik wijs er nogmaals op dat het stellen van een zo beperkte termijn (vier jaar) voor het komen tot één krachtig gewest in de kop van Noord-Holland een geweldige druk legt op het gebeuren daar. Bovendien werpt dit een belemmering op voor het afwachten van de integratie van functionele regio's in Wgr-regio's - een heel ingewikkeld patroon, waarvan wij niet weten hoe dat zich precies zal ontwikkelen. Zoals bekend zet het rijk tot nu toe de voet gewoon dwars; het rijk weigert om mee te doen. Dat zal hopelijk niet zo blijven, maar in dat licht is het toch beter even af te wachten wat er op dat punt gebeurt, dan je tevoren al te verplichten in een geforceerd tempo van vier jaar tot een goed resultaat te komen.

De heer Stelstra vraagt: is het niet wenselijk een visie te ontwikkelen op hetgeen wij moeten doen met het deel van Noord-Holland dat op een gegeven moment overblijft? Mijn eerste reactie op die vraag was: "Tja, wat moet je dan doen?". Nu zijn er nog zeer veel onzekerheden. Daarom zou het op dit moment innemen van een standpunt of het publiceren van een visie een rol kunnen gaan spelen in de discussie, waardoor die discussie wellicht in een richting gaat die wij niet willen.

Kortom: ik denk dat wij over deze zaak binnenkort, op het moment waarop de Wgr-indeling in de commissie op tafel komt, nog maar eens van gedachten moeten wisselen, ten einde te bezien hoe wij een en ander het beste kunnen aanpakken. Ik zie niet goed welke mogelijkheden er zijn, maar ik ben het met de heer Stelstra eens dat er een essentieel probleem ligt. Hoe wij dat probleem aanpakken, moeten wij nog maar eens met elkaar bezien.

De heer Stelstra (RPF/GPV/SGP): Voorzitter! Ik vind dit antwoord een beetje te afwachtend. De gedeputeerde verwijst in het beleidsplan naar de motie uit mei aangaande het ROA. De gedeputeerde heeft gezegd dat hij daar vol enthousiasme achter stond en daarmee aan de gang zou gaan. Ik heb toen al eens gezegd: dan moet je ook over de rest van de provincie gaan nadenken. Dat scheen op dat moment niet zo opportuun te zijn of wat moeilijk te liggen. Maar de statenuitspraak ligt er dat wij de ontwikkeling van het ROA als provincie niet zullen tegenhouden - integendeel; wij staan daar zelfs positief tegenover. Maar dan is het toch logisch dat wij gaan nadenken over wat er met de rest van de provincie gaat gebeuren?

De heer De Lange (lid van gedeputeerde staten): Nu spreken wij over minstens twee dingen tegelijk. Over de kwestie van de samenwerking in een tripartiete werkgroep met het ROA kan ik zeggen dat die werkgroep er is. Daar heb ik maandag van gezegd dat de provincie zich bij voortduring heeft aangeboden daaraan mee te doen, maar dat er van de kant van het ROA zelf op het ogenblik zelf een beetje pas op de plaats wordt gemaakt voor wat betreft dat onderwerp. En dan is het niet aan ons om zelf stappen te zetten. Er ligt van alles op de plank, maar dat kan niet geactualiseerd worden.

Ik zeg de staten toe dat als er iets te rapporteren valt, ik dat ook terstond zal doen. Maar dat is een iets andere kwestie dan de kwestie die de heer Stelstra eerder vandaag heeft aangeroerd, waarin het gaat over de rest van Noord-Holland.

De heer Stelstra (RPF/GPV/SGP): Voorzitter! Of de gedeputeerde begrijpt mij niet, of hij wil mij niet begrijpen.

De heer De Lange (lid van gedeputeerde staten): Of u heeft de zaak niet duidelijk gemaakt; dat is ook nog mogelijk.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Dan zal ik het nu proberen duidelijk te maken. Mijn stelling is de volgende. Als je het besluit neemt dat je een belangrijk deel van de provincie - het ROA-gebied - in principe als een provincie-nieuwe-stijl wilt gaan zien, dan kun je toch niet de ogen dicht houden voor de rest van de provincie? De consequentie van dat besluit is dat je met de rest van de provincie ook iets moet gaan doen. Wij vinden dat het nu tijd wordt om eens over die consequentie na te denken. Weliswaar is er nog heel wat onzeker, maar om tot het laatste moment te wachten, dat vind ik een beetje te kort door de bocht.

De heer Poelmann (D66): Maar, mijnheer Stelpstra, als ik de kranten, Binnenlandse Bestuur en al die andere blaadjes lees, dan zie ik dat men zich suf denkt over dit onderwerp. Iedereen spreekt zich daarover uit, dus dat proces loopt wel.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Wat er in die blaadjes staat, vind ik allemaal prima, maar wij praten in deze staten over Noord-Holland. En ik vind dat wij als provinciaal bestuur van Noord-Holland die kar moeten gaan trekken en niet moeten afwachten wat het rijk of allerlei professoren er van zeggen.

De heer Poelmann (D66): En wat het ROA betreft wacht je dan dus aftotdat het ROA heeft aangegeven wat het wil.

De heer Stelpstra (RPF/GPV/SGP): Neen. U wilt afwachten wat het ROA wil. Ik zeg: wij hebben nu een visie over dat ROA neergelegd; dan moeten wij toch ook weten wat wij met de rest van de provincie gaan doen?

De heer De Lange (lid van gedeputeerde staten): Ik moet u eraan herinneren dat er in de betrokken motie nadrukkelijk staat dat er bepaalde dingen in gang komen indien de ROA-raad zich daarvoor heeft uitgesproken. Daar moeten wij niet op vooruitlopen.

De heer Ernsting (GroenLinks): Mag ik er overigens op wijzen dat het een heel bizarre situatie is dat één van de tegenstanders van die motie er nu bij de voorstanders van die motie op moet aandringen die zaak verder uit te werken - en dat dit wordt tegengesproken door één van de grootste voorvechters van de motie.

De heer Bongers (VVD): Voorzitter! Dat is een keiharde. Maar mag ik de heer De Lange vragen of hij kan toezeggen dat de verslagen van het aangekondigde tripartiete overleg nog in de Commissie Openbaar Bestuur op de agenda zullen verschijnen?

De heer De Lange (lid van gedeputeerde staten): Ik heb u zoëven gezegd dat ik daarover zal terugrapporteren in een geschikte vorm (u spreekt over "de verslagen van", maar dat gaat mij op dit moment iets te ver). Ik zal terugrapporteren als er iets te rapporteren is. Maar op het ogenblik valt er nog niets te rapporteren.

De heer Theunisz heeft gesproken over de Europese ontwikkeling. In eerste termijn heb ik gezegd dat er op dit punt veel onzekerheden zijn. Ook heeft de heer Theunisz gesproken over het comité van de regio's. Heel recent is op aandringen van de regeringsleiders afgesproken dat er in ieder geval vóór 15 januari a.s. een eerste vergadering moet zijn gehouden. Ik vraag mij zelfs af of het zinvol is een dergelijke bijeenkomst te organiseren, omdat er nog geen sprake is van enige infrastructuur in de zin van personeel, financiën, huisvesting e.d. - er is nog niets. Dus hoe wij dat moeten doen, weet ik niet, maar de wens is er wel en er zit een zeker tempo in.

De heer Theunisz (Groenen): Mijnheer de voorzitter! Kan de gedeputeerde de Commissie Openbaar Bestuur voortdurend op de hoogte houden van de ontwikkelingen in het kader van de Europese integratie?

De heer De Lange (lid van gedeputeerde staten): Ja, dat zeg ik u toe.

Mevrouw Van Diepen-Oost (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Er ligt nog één punt waar ik maandag ook al op ben ingegaan, namelijk de kwestie rond de instrumentenregeling en het amendement dat ter zake is ingediend (amendement 4). Nog één keer zal ik proberen de hele voorgeschiedenis en alle argumenten van gedeputeerde staten op een rijtje te zetten.

Ik wil vooropstellen - ik heb dat al eerder gedaan, maar ik wil dat hier toch maar herhalen - dat de subsidieregeling aanschafinstrumenten een nuttige regeling was en dat de in dat kader beschikbaar gestelde gelden ook goed besteed geweest zijn (zoals in het algemeen al onze provinciale centen goed besteed worden). Desalniettemin kun je op een gegeven moment, na negentien jaar dat de regeling bestaat, afvragen of je met die regeling moet blijven doorgaan.

Ik breng nog maar even in herinnering dat hier sprake is van een al lang lopende discussie. Want al bij een vorige fondsendiscussie - die vier jaar geleden heeft plaatsgevonden - hebben wij al gediscussieerd over de regeling met betrekking tot het fonds aanschafinstrumenten (dat was toen nog een fonds). In die discussie hebben wij toen besloten het fonds op te heffen, maar nog wel een post voor aanschafinstrumenten te laten bestaan. En ieder jaar tijdens de begrotingsvoorbereiding en bij iedere operatie (of die nu "oud-voor-nieuw-operatie", "bezuiniging" of "posterioriteit" heet) waarbij het hele takenpakket en het beleid nog eens kritisch wordt doorgenomen, is de post aanschafinstrumenten in de discussie betrokken.

Uiteindelijk zijn er bij de begrotingsvoorbereiding 1994 de posterioriteiten gekomen. In dat verband is er gezegd: bij de posterioriteiten moet worden gekeken naar de criteria die wij als staten hebben opgesteld voor de kerntaken. Dat gedaan hebbende, wetende dat al eerder in discussie was geweest om de subsidieregeling aanschafinstrumenten af te bouwen, is voorgesteld bij de posterioriteiten voor de begroting 1994 nu daadwerkelijk tot beëindiging van deze subsidieregeling te komen.

Indachtig de toezegging die vorig jaar bij de begrotingsbehandeling is gedaan om de regeling te betrekken bij de evaluatie van de amateuristische kunst, hebben wij die regeling daar inderdaad bij betrokken. Vorige week donderdag is die evaluatie in de Commissie Culturele Zaken c.a. behandeld.

Voorafgaand aan de evaluatie van dit onderdeel van de amateuristische kunst zijn er uiteraard gesprekken gevoerd met betrokkenen en belanghebbenden. Er zijn gesprekken gevoerd met koepels, met adviseurs en met belanghebbenden. Een en ander is verwoord in de evaluatie die vorige week in de Commissie Culturele Zaken c.a. is geweest.

De heer Zwart (GroenLinks): Voorzitter! Die gesprekken hebben plaatsgevonden met de gedeputeerde en haar ambtenaren. De betrokken koepels hebben nog geen gelegenheid gehad om ten overstaan van de statencommissie hun mening te geven en met de statencommissie in overleg te treden - in ieder geval niet in georganiseerd verband.

Mevrouw Van Diepen-Oost (lid van gedeputeerde staten): Misschien niet in georganiseerd verband, maar ik wil toch in herinnering brengen dat er vorig jaar uitgebreide discussies zijn geweest - ik wijs op de brieven die de staten vorig jaar hebben bereikt. En ook dit jaar hebben de koepels en de organisaties al vóór de behandeling van de evaluatie in de commissie de statenleden uitdrukkelijk benaderd. Maar wij plegen (en dat zeg ik met nadruk) evaluaties die tot stand komen in overleg met en gehoord alle betrokkenen daarna niet in de inspraak te brengen.

In de nota die vorige week in de Commissie Culturele Zaken c.a. behandeld is, is enerzijds de evaluatie van de amateuristische kunst opgenomen. Vanuit die evaluatie worden een aantal conclusies getrokken en vervolgens

een aantal lijnen uitgezet voor toekomstig beleid. Die conclusies en die lijnen zijn de onderdelen die in de inspraak gaan en in een inspraakavond in december aan de orde zullen komen.

De heer Mensink (PvdA): Voorzitter! Ik wil nu even op drie punten reageren.

Ten eerste merk ik op dat het feit dat deze materie nu drie jaar achter elkaar in discussie is gebracht, te wijten is aan één bron, namelijk het college en de portefeuillehouder.

Ten tweede merk ik op dat het vorig jaar in de commissie gevoerde overleg ertoe heeft geleid dat de zaak in de evaluatie zou worden gebracht. Dat is correct. Er is in de evaluatienota echter in de procedure-omschrijving geen onderscheid gemaakt tussen zaken die uitsluitend de evaluatie betreffen en zaken die vanuit de evaluatie tot beleidswijzigingen aanleiding geven. De slotalinea in het hoofdstuk over de procedure geeft slechts aan dat er op 14 december a.s. een hoorzitting is, zoals ik afgelopen maandag al heb aangegeven.

Ten derde een opmerking over de toetsing aan de criteria. In het amendement heb ik uitdrukkelijk geciteerd wat het college zelf schrijft: het feit alleen dat een zaak geen kerntaak is, leidt nog niet automatisch tot een wijziging in bedragen die in de begroting zijn opgenomen. Er zij een plan van aanpak voor dat soort zaken, waarin ook naar de consequenties gekeken gaat worden.

Mevrouw Van Diepen-Oost (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Misschien mag ik toch even mijn verhaal afmaken. Ik was halverwege mijn argumentatie...

De heer Mensink (PvdA): En ik ben halverwege mijn interruptie.

Mevrouw Van Diepen-Oost (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Om er geen al te onsamenhangend verhaal van te maken, wil ik toch even op een rij proberen te zetten hoe de hele voorgeschiedenis en de voorbereiding verlopen zijn.

Nogmaals: tijdens de begrotingsvoorbereiding 1994 werden er een aantal posterioriteiten aangedragen. Ik heb aangegeven wat de criteria waren op basis waarvan posterioriteiten konden worden aangedragen. Op grond van die criteria is de onderhavige regeling door het college ingebracht. Tegelijkertijd is voldaan aan de toezegging die het college vorig jaar bij de begrotingsbehandeling gegeven heeft, namelijk om de zaak mee te nemen in de evaluatie. Dat laatste is dus ook gebeurd.

Samenvattend wil ik opmerken dat uit de evaluatie blijkt - en ook op grond daarvan hebben wij nu een voorstel gedaan - dat toen de regeling in 1965 is ingesteld (dus bijkans twintig jaar gelden), die regeling toen bedoeld was voor een periode van vijfjaar. Aanvankelijk was er berekend dat men voldoende zou hebben aan een bedrag van f 2,3 miljoen om in de behoefte te voorzien en de totale instrumentenvoorraad op peil te brengen.

Uiteindelijk is er in de loop der jaren f 6,4 miljoen uitgegeven. Dan mag je toch concluderen dat daarmee een gigantische impuls is gegeven aan het op peil brengen van het instrumentarium van de verschillende harmonie- en fanfare-orkesten.

De voorgaande zaken op een rijtje zettend, zoals ook in de evaluatie gebeurd is, denk ik dat het op zichzelf heel redelijk is om voor 1994 voor te stellen de subsidieregeling aanschaf instrumenten definitief te beëindigen.

Ten slotte wil ik de staten vragen om nu in ieder geval een besluit te nemen op inhoudelijke gronden. Want ik krijg een beetje de indruk dat wij steeds bezig zijn door middel van het verzinnen van procedures het nemen van een beslissing voor ons uit te schuiven. Ik denk dat de belanghebbenden daar absoluut geen behoefte aan hebben. De belanghebbenden hebben behoefte aan duidelijkheid over wat de staten willen. Als de staten de politieke uitspraak doen: "De regeling is zo nuttig en nodig, daar willen wij mee doorgaan", dan moeten wij daar een besluit over nemen. En anders moeten de staten zeggen: "Gehoord alle argumenten, stoppen wij met de regeling". Ik denk dat het veld nu echt behoefte heeft aan duidelijkheid. Derhalve moeten wij niet steeds weer met nieuwe procedures komen en bijvoorbeeld zeggen: breng de zaak nog eens in het plan van aanpak kerntakendiscussie. Dat is eigenlijk een doekje voor het bloeden. Ik zou de staten dringend willen vragen nu dan

maar gewoon te zeggen wat men wil.

De heer Mensink (PvdA): Voorzitter! Misschien mag ik nu de tweede helft van mijn interruptie plegen.

De voorzitter: Ik zou u toch ernstig willen vragen, mede gelet op de tijd, om dit zeer kort te doen.

De heer Mensink (PvdA): Voorzitter! Ik had mij aangemeld voor de tweede instantie. Daar heb ik geen gebruik van gemaakt, omdat er toen geen inhoudelijke discussie kwam. Die is er nu wel gekomen - wat ik waardeer - van de kant van de gedeputeerde. Dus misschien mag ik even afmaken wat ik zoëven stelde.

Ten eerste. Het plan van aanpak is geen procedureel argument. Het plan van aanpak zal moeten bevatten (zoals wij als verwachtingspatroon bij de behandeling van de Strategienota hebben uitgesproken):

- a. Een beeld van de consequenties van beëindiging van de regeling aanschaf instrumenten.
- b. Een weergave van het overleg met betrokkenen dat moet worden gevoerd (en dat deels ook is gevoerd) met de belanghebbenden, met name met de betrokken gemeenten, op het moment dat wij een bepaalde activiteit naar een ander niveau brengen. Er is een niet-onaanzienlijk aantal gemeenten dat meesubsidieert. Het overleg met die gemeenten heeft nog niet plaatsgevonden. Dit is een procedureel argument, maar met een inhoudelijke lading.

Ten tweede merk ik op dat ook gedeputeerde staten zeggen (zoals ook in het amendement is weergegeven) dat het feit dat een taak geen kermtaak is, niet automatisch betekent dat er over die taak een besluit genomen is. Wij hebben uitdrukkelijk de bedoeling om elke keer weer naar de inhoud van een voorstel te kijken, maar daarnaast ook naar de goede wijze van afwikkeling. En daar zit mijn grote bezwaar (voor mij een inhoudelijk, voor anderen een procedureel bezwaar) tegen het voorstel zoals het er nu ligt. Een goede overgang is voor de betrokken instanties niet mogelijk.

Dan nog een laatste opmerking. Als je over dertig jaar het argument gaat gebruiken dat er dertig jaar geleden een activiteit voor vijf jaar is opgezet ten einde een stuk kwaliteitsbevordering te plegen, dan kun je je op basis van de kermtaak cultuurparticipatie in het kader van het plan van aanpak ook afvragen of niet een deel van de regeling aanschaf instrumenten voor de continuïteit van de kwaliteit van dit stuk amateurmuziek niet heel zinnig kan zijn. En dat is wel degelijk een inhoudelijk argument.

Mevrouw Berman (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! De heer Verburg gaf m.i. een wat vrije samenvatting van mijn beantwoording in eerste instantie, door te stellen dat gedeputeerde staten geen prioriteit zouden willen geven aan de fusie tussen het Andreas- en het Slotervaart-ziekenhuis. Dat is niet juist; ik heb gezegd dat het bouwplafond bereikt is. En waar er geen middelen zijn, kun je geen keuzes maken en zeker geen prioriteiten stellen. Dat is een gegeven.

Ik heb gezegd dat de EVI-aanvraag is ingediend en momenteel in behandeling is. Binnenkort zal duidelijk worden wat het advies daarover is en dan zal er een besluit moeten vallen.

De heer Verburg vraagt het college zijn stelling ("geen geld, dan geen fusie, maar dan ook geen sluiting van het Andreas-ziekenhuis") te onderschrijven. Hij koppelt de zaak aan het vertrek van staatssecretaris Simons. Ik denk dat wij aan het enkele feit van het vertrek van een staatssecretaris niet de verwachting mogen koppelen dat daarmee het roer zal worden omgegooid. Wij mogen m.i. op enige consistentie bij WVC rekenen. Derhalve stel ik voor gewoon de loop der dingen af te wachten.

De heer Verburg (CDA): Voorzitter! Uit de beantwoording van mevrouw Berman begrijp ik dat zij in feite zeer positief gestemd is over de uitkomsten van rijkswege en dat dit voor haar aanleiding is onze stelling nog niet te onderschrijven. Dit betekent dat wij daar graag op zullen terugkomen op het moment waarop wij nadere informatie over de zaak ontvangen.

Mevrouw Berman (lid van gedeputeerde staten): Dat is correct.

Ten aanzien van het Kennemergasthuis heeft de heer Verburg eveneens een uitspraak gedaan die gekoppeld is aan het vertrek van de staatssecretaris. De staatssecretaris zelf heeft gezegd de discussie in de regio over de gewenste locatiestructuur te willen afwachten. Het lijkt mij dan onjuist diezelfde staatssecretaris nu tot uitspraken te dwingen voordat de discussie in de regio is afgerond. Ik heb gezegd dat wij in januari of februari over de resultaten van dat onderzoek komen te spreken. Dus uitspraken die voordien gedaan worden over welke locatie dan ook, zijn voorbarig.

De heer Verburg (CDA): Ik begrijp dat u nog met een stuk naar de commissie komt.

Mevrouw Berman (lid van gedeputeerde staten): Jawel, dat had ik in eerste termijn al toegezegd.

Dan wil ik nog iets zeggen naar aanleiding van hetgeen de heer Van Ark naar voren heeft gebracht ten aanzien van de kwaliteit van de thuiszorg voor de ouderen. Wij dringen in het uitvoeringsplan heel sterk aan op het samenwerken, het afstemmen van zaken en het maken van werkafspraken tussen de verschillende aanbieders van zorg. Wij zeggen daarbij dat de financiers ook de gelegenheid moeten krijgen die samenwerking en afstemming mogelijk te maken. En dan heb ik het met name over het opzetten van zorgvernieuwingsprojecten zoals die worden voorgesteld in het uitvoeringsplan.

Wij gaan ervan uit dat bij het opzetten van de zorgvernieuwingsprojecten alle partijen worden betrokken die zorg aanbieden voor ouderen - dus ook de verzorgingshuizen. Met de koppeling met de verzorgingshuizen geven wij aan van mening te zijn dat de zorg die via de doeluitkering wordt gefinancierd, onder de WBO blijft vallen en dus ook onder de verantwoordelijkheid van de provincie blijft. Maar dit zal straks, bij het vaststellen van het definitieve uitvoeringsplan, een punt van discussie kunnen zijn, zo men daar een punt van discussie zou willen maken. Wat gedeputeerde staten betreft, zal ieder zorgvernieuwingsproject op zijn eigen merites moeten worden beoordeeld. Het is aan de betrokken partijen om voor zo'n project de inrichting te kiezen die ze op lokaal of gemeentelijk niveau wensen. Ik denk dat wij wat dat betreft geen blauwdrukken moeten geven.

In amendement 7 doet GroenLinks een voorstel inzake verhoging van de opcenten; de daardoor binnenkomende extra gelden zouden gebruikt moeten worden voor het oplossen van knelpunten die ontstaan bij het uitvoeringsplan voorzieningen voor ouderen. Van het beleid dat in het Kaderplan is vastgelegd - dus ook de daarin aangegeven beleidsomgeving -, hebben wij bij de vaststelling van het Kaderplan gezegd dat daarvoor de financiering moet worden gevonden binnen de doeluitkering. In eerste termijn heb ik al gezegd dat er geen redenen zijn om daarop terug te komen. Er zit in de financiële onderbouwing ruimte voor zorgvernieuwing en voor de kwaliteitsverbetering die wij voorstaan. Dit zijn de inhoudelijke redenen om amendement 7 af te wijzen. Amendement 8 handelt over de ondersteuning van de regiowerkgroepen. In eerste termijn heb ik gezegd dat de regiowerkgroepen een rol spelen bij de uitvoering van het Kaderplan. Tevens heb ik gezegd dat de manier waarop de ondersteuning door die werkgroepen zal moeten plaatsvinden, aan de orde zal komen in een notitie, welke in januari zal verschijnen.

Ik vind de mening van de deelnemende partijen in die regiowerkgroepen heel belangrijk. Wel wil ik stellen dat wij in eerste instantie gebruik moeten maken van de ondersteuning die geboden kan worden door de daarvoor bestemde organisaties - met andere woorden: wij moeten niet voor de ondersteuning van de werkgroepen weer een aparte structurele voorziening in het leven roepen.

Op grond van de voorgaande overwegingen zijn wij tegen amendement 8.

De heer Ernsting (GroenLinks): Voorzitter! De post waaruit de bestaande ondersteunende instellingen betaald worden, is toch niet een soort mirakel of het vat van de weduwe van Sarfat, waaruit je naar believen geld kunt halen zonder dat hij leeg raakt? Met andere woorden: de gedeputeerde kan toch niet zomaar zeggen dat er werkzaamheden verricht moeten worden door ondersteunende organisaties als IMCO e.d., terwijl zij weet dat het planningschema van de bestaande organisaties vol zit? Dus als zij op dat punt iets van de betrokken

organisaties verwacht, dan zal zij er ook iets bij moeten leggen.

Mevrouw Berman (lid van gedeputeerde staten): Het IMCO heeft tot taak op dit terrein ondersteuning te bieden, ook op het vlak van het ouderenbeleid. Daarvoor moet een organisatie waarschijnlijk prioriteiten stellen binnen de activiteiten die ze wil gaan uitvoeren.

Als wordt aangevoerd dat in het afgelopen jaar ook extra middelen beschikbaar zijn gesteld ten behoeve van de advisering over het uitvoeringsplan, dan breng ik daar tegenin dat die advisering een extra activiteit op heel korte termijn betrof. Op dat moment werd er ook gesproken van een soort overval; de mensen voelden zich overvallen door het uitvoeringsplan. Maar dat is op dit moment niet aan de orde. En ook de tijdsdruk is er niet. Het IMCO is bekend met het feit dat het uitvoeringsplan er is. En men heeft de taak om het ouderenbeleid ondersteuning te verlenen.

De heer Van den Broek (GroenLinks): Voorzitter! Heeft dat tussentijds oproepen van de ondersteuning door het IMCO een financieel tekort opgeleverd? Of zouden wij geld over gehad hebben wanneer dat beroep op het IMCO niet was gedaan?

Mevrouw Berman (lid van gedeputeerde staten): Zoals ik zoëven zei: het IMCO heeft prioriteiten gesteld in zijn activiteiten, binnen het budget dat voor deze organisatie beschikbaar is.

De heer Van den Broek (GroenLinks): En u denkt dat diezelfde ruimte nu ook weer aanwezig is, zowel financieel als wat betreft de organisatorische kanten?

Mevrouw Berman (lid van gedeputeerde staten): Ik weet niet of er sprake zal zijn van dezelfde ruimte. Maar de IMCO heeft een bepaald budget voor dit werk.

De heer Van den Broek (GroenLinks): Juist vanwege die onzekerheid stellen wij voor een extra zekerheid in te bouwen.

Mevrouw Berman (lid van gedeputeerde staten): Wij zullen nog nader met elkaar spreken over de regiowerkgroepen.

De heer Van den Broek (GroenLinks): Ongetwijfeld.

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! De heer Verburg heeft gesproken over de samenwerking tussen Zuid-Holland, Noord-Holland en Flevoland. Die samenwerking op economisch gebied is er natuurlijk al. Het gaat dan vooral om het uitwisselen van gegevens; heel harde zaken zijn er eerlijk gezegd nog niet uitgekomen. Maar iedere twee maanden komen wij bij elkaar en proberen wij tot een goede samenwerking te komen op het vlak van economie en toerisme.

De heer Verburg vindt dat wij meer aandacht moeten besteden aan de handel en distributie. Ik ben dit niet met hem eens. Ik denk juist dat de economie in Noord-Holland te eenzijdig is samengesteld. Wij hebben nu een aantal speerpunten: de handel en de distributie, de bouw en de agri-business. Wij zullen er in de komende tijd alles aan moeten doen om nieuwe arbeidsplaatsen te krijgen, vooral ook op het vlak van de technologie, de techniek, de toeristische sector e.d. Dit lijkt mij een zaak waar wij al onze krachten op moeten zetten. Er is gesproken over het maken van een ontwikkelingsplan samen met Zuid-Holland. Ik denk niet dat dit behoort tot de kerntaken van de provincie. Als er een ontwikkelingsplan gemaakt moet worden in het kader van de werkgelegenheid op de arbeidsmarkt, dat lijkt mij dit zuiver een zaak van de RBA's. Die hebben een overleg, waarin de provincie overigens vertegenwoordigd is.

De heer Verburg heeft in een rapport van de FNV gelezen dat de werkloosheid in onze provincie 10% zou bedragen. In dit rapport gaf de FNV een vooruitblik tot het jaar 2000. Volgens die vooruitblik zou het werkloosheidspercentage in het jaar 2000 10% bedragen. De zaak is natuurlijk ernstig genoeg om die goed te bekijken, maar ik kan wel zeggen dat er momenteel verschillende regio's zijn waar de werkloosheid nog niet eens de helft van 10% bedraagt. En zoals men allen weet: er zijn leugentjes, er zijn leugens en er zijn enquêtes. Ik denk dat wij ervoor moeten zorgen dat de zaak zich niet zo ontwikkelt als in dat FNV-rapport wordt aangegeven. Ik heb daar overigens meer vertrouwen in dan de FNV.

De heer Van Ark heeft zijn waardering uitgesproken voor de kinderopvang. Ik dank hem daarvoor; ik zal zijn waardering overbrengen aan de betrokken ambtenaren.

De heer Van Ark heeft voorts gesproken over de Randstad. Hij gaf de goede benadering: een Randstadsamenwerking, zonder daarbij de regio's Noordkop en IJmond los te laten. Men weet wat wij momenteel voor de Noordkop doen. Gisteren zijn de colleges van de IJmond-gemeenten hier in het provinciehuis bij elkaar geweest. Er is een stuurgroep geformeerd die zich zal gaan bezighouden met de werkgelegenheid in de IJmond. In die stuurgroep zijn de colleges en ook Hoogovens vertegenwoordigd, dus dat is een heel goede zaak. De provincie is in dezen de trekker; de provincie zet de kar op de rails. Maar als de zaak eenmaal loopt, dan moet de provincie zich terugtrekken en moeten de gemeenten en het bedrijfsleven de kar verder zelftrekken (de provincie kan zich dan zonodig weer op een andere regio richten).

Mevrouw Koopman vond dat zij niet voldoende beantwoord is wat betreft haar opmerking over de allochtonen. Ik denk dat zij daarin gelijk heeft; dat punt was bij mij een beetje ondergesneeuwd geraakt. Mevrouw Koopman vraagt zich af is het niet mogelijk om, net zoals wij ten aanzien van de vrouwen gedaan hebben, streefcijfers aan te houden voor de positieve actie met betrekking tot de allochtonen? Ik heb daar moeite mee, want ik voorzie problemen met de registratie en met de kleine aantallen. Zeer binnenkort zal ik de Commissie Personeel en Organisatie daarover informeren. Ik zal er nu echter heel kort op ingaan.

Het punt is: wij weten precies hoeveel vrouwen er geregistreerd staan. Maar met betrekking tot de allochtonen ligt dat anders. Zoals bekend zijn er momenteel enorme discussies in de Tweede Kamer; men doet daar nogal moeilijk over de verplichte registratie, dus wij hebben geen uitgangspunt.

Bovendien zijn de aantallen allochtonen nog zo klein, dat de cijfers weinig betrouwbaar zijn. Mag ik een voorbeeld geven? Helaas vertrekt de heer Komprou uit onze staten. De heer Komprou is één van de twee gekleurde statenleden. Met die twee gekleurde statenleden zaten wij op het streefpercentage, maar nu de heer Komprou weggaat, zitten wij daar opeens ver onder. Ook binnen het apparaat zijn de aantallen te klein om met streefpercentages te werken.

Mevrouw Drees (PvdA): Dan moet het getal dus iets groter zijn, zodat er enige reserve ingebouwd wordt.

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Dat is misschien mogelijk. Maar daarover wil ik graag verder praten in de commissie. Ik wil nu alleen met een voorbeeld aangeven dat het heel moeilijk is om op dit punt met streefcijfers te werken.

De heer Broeren (VVD): Voorzitter! Gaat u nu alle minderheidsgroepen in deze staten opnoemen?

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): U komt er in ieder geval bij!

De heer Broeren (VVD): Dank u wel.

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Nogmaals: wij hebben aandacht voor de zaak en komen er in de commissie op terug.

Overigens wil ik in dit verband opmerken dat wij ook niet de andere groep - de gehandicapten - moeten

vergeten. Wij moeten eveneens goed bekijken wat wij voor deze groep kunnen doen.

Mevrouw Koopman-Krijt (PvdA): Voorzitter! Ik vind het fijn dat de gedeputeerde in de commissie op de zaak terugkomt en dat hij er aandacht voor heeft.

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Dan kom ik bij de moties en amendementen. Motie 1 A is in feite een ondersteuning van het beleid van de provincie, die zo veel mogelijk doet om de verdroging in de duinen tegen te gaan en de wateronttrekking aldaar per 1998 niet meer dan 2 miljoen m³ te laten bedragen. In de motie wordt gevraagd om een fasering en om het maken van afspraken met het waterleidingbedrijf van Amsterdam. Ik kan dat volledig toezeggen. Wij zullen de commissie van een en ander op de hoogte houden. Namens het college kan ik de motie van een positief advies voorzien.

Dan kom ik bij motie 5. In het kader van die motie is er ontzettend veel werk verricht. Die motie heeft alleen al een kapitaal aan faxen gekost. Maar het is ook een goede motie. Alleen heb ik er een toelichting bij gekregen en daarin staat wat precies de bedoeling is van de motie; zonder die toelichting zou men kunnen denken dat er in de tuin van het provinciehuis een windmolen of iets dergelijks zou komen. Maar dit laatste is niet de bedoeling. De bedoeling is dat wij deelnemen in een bedrijf dat op een schone manier energie produceert.

Ik wil de heer Le Belle als eerste ondertekenaar van motie 5 verzoeken de motie nog even aan te houden. Ik zeg toe dat wij op de zaak uitvoerig zullen terugkomen in de Commissie Economische Zaken en Werkgelegenheid, bij de behandeling van de Energienota. Er zitten nogal wat zaken aan de motie vast (er moet gesproken worden met het facilitair bedrijf, er moet over de financiën gepraat worden e.d.). De motie geeft een heel goede suggestie, maar het is nog te vroeg om nu al positief op de motie te reageren. Wij willen eerst nog een aantal dingen uitzoeken en dan met een concreet voorstel in de commissie komen. Ik hoor aanstonds wel hoe de indieners van de motie daar op reageren.

In Amendement 2 wordt gevraagd om een extra budget van f 250.000,-- voor een project gericht op het inrichten van een keten van historische gebouwen als verblijfsaccommodatie. Het gaat hier om een sympathiek amendement. Maar in het amendement wordt gevraagd om beleid dat wij momenteel al uitvoeren - dat beleid is ook opgenomen in de nota toeristisch beleid. Van de kant van WVC en van economische zaken zijn er namelijk twee potjes naar Noord-Holland toe gekomen: "Holland tussen water" en het VOC-potje. Het beleid wat in het amendement gevraagd wordt, wordt daarmee al uitgevoerd. Voor 1994 hebben wij voor de in het amendement aangegeven zaak dus geen extra financiële middelen nodig. Derhalve is amendement 2 naar mijn mening overbodig.

Voor amendement 3, inzake de duurzame concurrentiepositie voor de Kop van Noord-Holland, geldt eigenlijk hetzelfde. Wij zijn op dit moment bezig in de Kop van Noord-Holland, Alkmaar, Den Helder en Schagen. Amendement 3 is een sympathiek amendement, maar voor het beleid dat wij momenteel uitvoeren, hebben wij de in het amendement aangegeven f 175.000,-- niet nodig, om de volgende reden. In vroegere perioden gebeurde het wel dat wij zo'n project volledig subsidieerden. Dat doen wij nu niet meer. Ons uitgangspunt is thans dat het bedrijfsleven 10% subsidieert (ongeacht of dat nu via de Kamers van Koophandel of langs een andere weg binnenkomt), terwijl de provincie nooit meer dan 50% subsidieert. Dat heeft een paar voordelen: het bedrijfsleven heeft er zelf iets aan meebetaald, heeft er daardoor veel meer interesse in en werkt er ook aan mee het project tot een succes te maken. Daarnaast geldt: het bedrag dat wij vroeger voor één project kwijt waren, kunnen wij nu voor twee projecten besteden.

Op grond van het voorgaande beschouw ik amendement 3 als overbodig.

Mevrouw Hommes (D66): Voorzitter! Je kunt dan toch ook een heleboel nieuwe dingen opzetten. Je kunt zeggen: "Wij hebben al een heleboel gedaan". Maar f 175.000,-- is niet niks, daar moet je toch blij mee zijn? Dan moet je toch zeggen: "Dank u wel, dan gaan wij meer doen op dat gebied?"

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Ik heb ook gezegd dat ik blij ben met het amendement; ik heb gezegd dat ik het amendement sympathiek vind. Maar al krijg ik nu die f 175.000,--, dan wil ik ook nog de mensen hebben om het werk uit te voeren dat met dat bedrag verricht moet worden. De afdeling is echter voor dit jaar al volledig bezet wat arbeidskrachten aangaat. Dan kan ik wel nieuw personeel gaan aantrekken, maar dat levert gewoon niets extra op. Dus al ontvang ik die f 175.000,--, wij kunnen de staten volgend jaar niets meer bieden dan wij op dit moment doen.

Mevrouw Hommès (D66): Bijvoorbeeld het opzetten van een kenniskring?

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Die is er al lang.

Mevrouw Hommès (D66): In het Noorden?

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Ja hoor. Daar zijn wij al lang mee bezig. Ik zal u daar vandaag of morgen kennis mee laten maken.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik heb zelf nog een aantal onderwerpjes waarover ik nog iets zou kunnen opmerken, maar ik denk dat die opmerkingen de wereld niet zullen veranderen. Daarom wil ik mij beperken tot motie 6.

Ik begin met de opmerking dat ik motie 6 een sympathieke motie vind - die opmerking schijnt te werken; als je die vaak gebruikt, dan kom je wellicht in aanmerking voor een prijs!

De heer Poelmann (D66): "Jargon" heet dat.

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Die prijs zit de heer De Zeeuw nog steeds niet lekker!

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Inderdaad.

Niettemin: wij hebben over de zaak van de stimuleringsregeling van gedachten gewisseld. Het college is unaniem van mening dat de stimuleringszaak in beginsel een eindige taak is. Vandaar ook dat wij voorstellen in principe te besluiten ermee te stoppen. De staten kunnen dan zodontig met een nieuw initiatief komen - mijn ervaring is dat de staten op dat moment ook mans genoeg zijn om die zaak te veranderen. Echter: indachtig de algemene lijn in de Strategienota dat stimulering op zichzelf een eindige taak is, willen wij graag vasthouden aan ons standpunt.

De voorzitter: Dames en heren! Mij rest een oordeel te geven over motie 2, inzake het aanspreken van de regering met betrekking tot de eventuele vroegtijdige ontbinding van de Eerste Kamer. Gedeputeerde staten zijn in meerderheid van mening dat zij moeten aanbevelen deze motie niet aan te nemen. Los van de vraag wat je van de ontbinding zelve moet vinden, is het college in meerderheid van mening dat het te ver reikt om vanuit provinciale staten daarover een uitspraak te doen. Met het aannemen van deze motie komen wij al snel in de positie dat wij een te grote broek aantrekken.

De heer Ernsting (GroenLinks): Voorzitter! De heer Poelmann memoreerde in zijn argumentatie dat er weliswaar een mededeling door het college was gedaan, maar dat hij een brief miste. Bij mijn weten heeft het kabinet na het kabinetsberaad het standpunt ingenomen: wij gaan die vroegtijdige ontbinding niet doorzetten, want wij willen geen oorlog (daar kwam het standpunt ongeveer op neer). Voor de rest hoeft er bij mijn weten dan helemaal geen brief meer te worden geschreven, want dan gaat de zaak zoals die gaat.

De voorzitter: Helemaal duidelijk is de stellingname van het kabinet nog niet, maar het is inderdaad waar: als het kabinet geen nadere stappen tot vroegtijdige ontbinding neemt, dan volgt er geen vroegtijdige ontbinding.

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! Ik verzoek u de vergadering te schorsen voor fractieberaad.

De heer Bongers (VVD): Voorzitter! Ook ik wil graag een schorsing voor fractie-overleg.

Vervolgens schorst de voorzitter de vergadering voor fractieberaad.

Na heropening der vergadering:

XIV. Amendement-behandeling

De voorzitter stelt aan de orde de stemming over amendement 1 A (zie blz).

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! Wij hebben goed geluisterd naar het betoog van de vertegenwoordiger van het college, die heeft gezegd dat er naast het Stratego-onderzoek nog een aantal zaken lopen die verband houden met het onderhavige onderwerp. Hij heeft ook gezegd binnen enkele maanden een notitie over dit onderwerp aan de commissie Verkeer en Vervoer te zullen presenteren en daarin de in het amendement verwoorde gedachte mee te nemen. Ik vraag hem of wij erop mogen rekenen dat dit onderzoek ongeveer in maart zal verschijnen. Ten tweede wil ik nog een keer duidelijk markeren dat het ons niet alleen gaat om het goederenvervoer, maar ook om wat dingen daaromheen. Wij zouden graag zien dat ook die dingen in de gedachtenvorming worden meegenomen. Als daarmee kan worden ingestemd, dan trekken wij ons amendement in.

De heer Achterstraat (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik kan in beide zaken toestemmen. Een en ander heeft het voordeel dat wij op het moment van verschijnen van de notitie duidelijkheid hebben over het Noordhollands Kanaal.

De voorzitter constateert dat amendement 1 A is ingetrokken en mitsdien geen onderdeel van beraadslaging meer uitmaakt.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over amendement 2 (zie blz).

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! Wij danken het college voor de inbreng naar aanleiding van ons amendement en voor de toezeggingen die zijn gedaan om nog eens aan te tonen hoeveel er door het college vanuit de nota "Noord-Holland en het toerisme" gedaan wordt aan de zaken die in ons amendement verwoord zijn. Ik heb begrepen dat het college ons amendement overbodig vindt, omdat er juist op dit terrein al zo veel gebeurt. Ik zou derhalve willen vragen of het college van die activiteiten verslag kan uitbrengen, met name ook wat betreft de accenten zoals ze in ons amendement verwoord zijn. Als het college zou kunnen toezeggen dat het binnen enkele maanden in de Commissie Culturele Zaken c.a. en de Commissie Economische Zaken en Werkgelegenheid met een dergelijk verslag zal komen, dan kunnen wij ons amendement intrekken.

De voorzitter: Ik zie de beide betrokken gedeputeerden knikken.

De voorzitter constateert dat amendement 2 is ingetrokken en mitsdien geen onderdeel van beraadslaging meer

uitmaakt.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over amendement 3 (zie blz).

Mevrouw Hommes (D66): Voorzitter! Wij hebben een heleboel toezeggingen gekregen. Naar aanleiding van onze vragen en voorstellen heeft de gedeputeerde opgemerkt dat er verschillende zaken op de rails gezet zijn. Wij zouden graag een overzicht ontvangen van de zaken die lopen en de dingen die nog op stapel staan. Wij hebben op dit punt een amendement ingediend, omdat wij de bedoelde zaken misten in de strategische planning en de begroting. Als toegezegd kan worden dat wij op termijn een lijstje krijgen waarop alle majeure projecten vermeld zijn, dan trekken wij ons amendement in.

De heer Lagrand (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Die projecten zullen vermeld worden in een bijlage bij de nota inzake het technologiebeleid, welke nota in januari of februari zal verschijnen.

Mevrouw Hommes (D66): Wij wachten die nota graag af en trekken ons amendement in.

De voorzitter constateert dat amendement 3 is ingetrokken en mitsdien geen onderdeel van beraadslaging meer uitmaakt.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over amendement 4 (zie blz).

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! Bij ons heeft het onderhavige amendement tot hevige discussie aanleiding gegeven - dat doet het eigenlijk al een jaar of twee. Wij hebben goed geluisterd naar hetgeen door het college is gezegd, maar ook naar hetgeen in de tweevoudige interruptie van de heer Mensink naar voren is gebracht. Wij hebben besloten ons vandaag niet als één blok op te stellen waar het amendement 4 betreft. Wij zullen gesplitst stemmen over dit amendement.

De heer Broeren (VVD): Voorzitter! Onze fractie zal in haar geheel tegen amendement 4 stemmen.

De heer Mensink (PvdA): Voorzitter! Ik meld dat de minderheid van mijn fractie op grond van de door het college genoemde overwegingen - tot mijn grote verdriet uiteraard - tegen dit amendement stemt.

Amendement 4 wordt vervolgens in stemming gebracht en met 32 tegen 42 stemmen verworpen.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over amendement 5 (zie blz).

De heer Ernsting (GroenLinks): Voorzitter! Ik verzoek u om hoofdelijke stemming.

Vervolgens wordt besloten amendement 5 bij hoofdelijke oproeping in stemming te brengen.

Vóór amendement 5 stemmen 37 leden, te weten:

mw. T.A. Molenaar-Langeveld, J.R.A. van den Broek, mw. M. Wiebosch-Steeman, drs. H.A.C. Komproe, mw. dr. J.M. Drees, mw. ir. M. Koopman-Krijt, E. Neef, drs. W. Mensink, C.F. Stoop, drs. J. van Ark, mr. W.C.T.F. de Zeeuw, F. Tielrooij, A.J.L. Bongers, mw. drs. M.J. Sanders-ten Holte, M. Ernsting, mr. T.

Stelpstra, mw. drs. J.A. Schoondergang-Horikx, mw. mr. F.G. van Diepen-Oost, P. Zwart, J.L. Broeren, mw. mr. N. Klijn, mw. drs. W.C.G. Voûte-Droste, N.W. Dorrestijn, P.A. Zoon, W.F.H. van der Paard, M.B. Wigman, ir. H. Pluckel, mw. J. van Raam-Hansler, mw. mr. N.A. Griffioen-Smit, mw. drs. B.M. van Beijma-van Dam, N.J.M. Smulders, drs. H.S. de Boer, dr. M. Hisschemöller, M.C. Heineken, mw. G.J. Strikwerda-van Klinken, G. Roos en E.J. Theunisz.

Tégen amendement 5 stemmen 37 leden, te weten:

mw. M.A.C. Karssen, P.J.M. Poelmann, A.F.M. van Herpen, E.A. Ros, ing. M. Verweij, mw. M. Hommes, mw. A.J. Verhoog-Bokma, mw. A.C. van den Berg-Voets, drs. J. de Lange, mw. P.M. op de Weegh, A. van Noord, mw. M.A.J. van Maastricht-Thijssen, drs. J. Achterstraat, mw. M.K. Pfeiffer, drs. W.C. Zwanenburg, B.J.A. Hakvoort, ing. D. Reitsma, G. de Boer, mw. J.E.M. Berman, G.J.M.A. Le Belle, mw. N.D.K. Eelman-van 't Veer, H.W. Berkhout, mw. D. Abbas, K. Vroegindewey, R.H. Hofwijks, mw. M.H.A. Smeede-Kok, C.J. Waij, S.P. Steltenpool, mw. J.A.W. van Diepen-Hoogewerf, J. Wentink, P. van der Gaast, drs. F. Frankfurter, dr. K.A. Springer, drs. J. van den Assem, mw. mr. Y.I. van Wagenveld-Drukker, J.P.J. Lagrand en J.P. van der Hiele.

Aangezien de stemmen staken zal conform het gestelde in artikel 28, lid 4, van de Provinciewet amendement 5 in de vergadering van 13 december 1993 opnieuw in stemming worden gebracht.

De besluitvorming inzake het Najaarsbericht 1993 met de daarbij behorende 7^e begrotingswijziging, dienstjaar 1993, wordt dientengevolge eveneens aangehouden tot 13 december 1993.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over amendement 6 (zie blz).

Het amendement wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over amendement 7 (zie blz).

Het amendement wordt in stemming gebracht en bij handopsteken verworpen.

De voorzitter constateert, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de Groenen zich vóór dit amendement hebben verklaard.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over amendement 8 (zie blz).

De heer Van den Broek (GroenLinks): Voorzitter! Na de discussie van vandaag hebben wij er behoefte aan op te merken dat wij signalen opgevangen hebben uit het veld dat de regiowerkgroepen willen doorgaan na 1 december. Derhalve stelt onze fractie voor geen gat te laten vallen in begeleiding van de regiowerkgroepen. Wij dringen er daarom nogmaals met nadruk op aan het amendement wel aan te nemen.

Het amendement wordt vervolgens in stemming gebracht en bij handopsteken verworpen.

De voorzitter constateert, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de Groenen zich vóór dit amendement hebben verklaard.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over amendement 9 (zie blz).

Het amendement wordt in stemming gebracht en bij handopsteken verworpen.

De voorzitter constateert, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de Groenen zich vóór dit amendement hebben verklaard.

XV. Hoofdstuk 1

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 1 (algemeen bestuur).

Hoofdstuk 1 wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XVI. Hoofdstuk 2

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 2 (openbare orde en veiligheid)

De heer Zwart (GroenLinks): Voorzitter! De fracties van GroenLinks en de Groenen willen graag aangetekend zien dat zij tegen de post civiele verdediging (0210 2) zijn. Nu is die post nog maar f 7000,- groot, omdat het belangrijkste deel van die post is ondergebracht in andere posten. Dit betekent dat wij eveneens tegen de posten apparaatskosten CBD (0200 0 sub 100) en de post exploitatiekosten Provinciaal Coördinatie Centrum (0210 3 sub 201) zijn, voorzover het betreft de kosten die binnen deze posten gemaakt worden ten behoeve van de civiele verdediging.

Hoofdstuk 2 wordt vervolgens zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld, met de aantekening dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de Groenen zich tégen de post civiele verdediging (0210 2) hebben verklaard, alsmede tegen de posten apparaatskosten CBD (0200 0 sub 100) en de post exploitatiekosten Provinciaal Coördinatie Centrum (0210 3 sub 201), voorzover het betreft de kosten die binnen deze posten gemaakt worden ten behoeve van de civiele verdediging.

XVII. Hoofdstuk 3

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 3 (verkeer en vervoer).

Hoofdstuk 3 wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XVIII. Hoofdstuk 4

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 4 (waterhuishouding).

Hoofdstuk 4 wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XIX. Hoofdstuk 5

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 5 (milieubeheer).

Hoofdstuk 5 wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XX. Hoofdstuk 6

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 6 (natuur, landschap en openluchtrecreatie).

Hoofdstuk 6 wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld, met inachtneming van het gestelde in amendement 6

XXI. Hoofdstuk 7

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 7 (economie, energie en agrarische zaken).

Hoofdstuk 7 wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XXII. Hoofdstuk 8

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 8 (welzijn).

Mevrouw Verhoog-Bokma (CDA): Voorzitter! Wij hebben bij de behandeling van de begroting in de commissie al gezegd dat wij wensen vast te houden aan het uitgangspunt dat de exacte bedragen voor de jeugdhulpverlening worden vastgesteld bij de behandeling van het plan voor de jeugdhulpverlening in één van de komende maanden.

Hoofdstuk 8 wordt vervolgens zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XXIII. Hoofdstuk 9

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 9 (ruimtelijke ordening en volkshuisvesting).

Hoofdstuk 9 wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XXIV. Hoofdstuk 0

Aan de orde wordt gesteld de stemming over hoofdstuk 0 (financiering en algemene dekkingsmiddelen).

Hoofdstuk 0 wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XXV. Kapitaaldienst

Aan de orde wordt gesteld de stemming over de kapitaaldienst.

De kapitaaldienst wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XXVI. Verdeeldienst

Aan de orde wordt gesteld de stemming over de verdeeldienst.

De verdeeldienst wordt zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

XXVII. Vaststelling van de begroting der uitgaven en inkomsten van de Algemene Dienst der provincie voor het dienstjaar 1994 alsmede het daarbij behorende Beleidsplan voor 1994 en de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten

Aan de orde wordt gesteld de stemming over de voordracht van gedeputeerde staten tot vaststelling van de begroting der uitgaven en inkomsten van de Algemene Dienst der provincie voor het dienstjaar 1994 alsmede het daarbij behorende Beleidsplan voor 1994 en de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten (bijlagen 55 en 55 A)

De begroting der uitgaven en inkomsten van de Algemene Dienst der provincie voor het dienstjaar 1994 wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen, met inachtneming van het gestelde in amendement 6 en wordt ingestemd met het daarbij behorende Beleidsplan voor 1994 en de Memorie van Antwoord van gedeputeerde staten.

XXVIII. Motie-behandeling

De voorzitter stelt aan de orde de stemming over motie 1 A (zie blz).

De motie wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over motie 2 (zie blz).

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! De meerderheid van het college vindt deze motie overbodig en vindt dat wij met het aannemen van de motie op de verkeerde stoel zouden gaan zitten. Ik memoreer nogmaals dat deze motie hier niet zomaar ligt, maar dat die ook in een aantal andere provincies in de vergadering van provinciale staten is ingediend...

De voorzitter: Mijnheer Poelmann, voor de correctheid merk ik op dat het thans gaat om het afleggen van een stemverklaring.

De heer Poelmann (D66): Ja, daar ben ik mee bezig.

De voorzitter: U bent nu meer bezig met het geven van een toelichting op de motie.

De heer Poelmann (D66): Voorzitter! Wij zullen voor de motie stemmen, waarbij ik aanteken dat de motie in de afgelopen weken in enkele andere provincies in de statenvergadering aanvaard is en dat ik het jammer vind dat het college uiteindelijk tot de conclusie is gekomen dat de motie ontraden moet worden. Maar het zij zo.

De heer Theunisz (Groenen): Mijnheer de voorzitter! Ik zal voor de motie stemmen, omdat volgens mijn partij de Eerste Kamer historisch gezien de enige echte Staten-Generaal vormt.

De heer Ernsting (GroenLinks): Voorzitter! Tussen de standpuntbepaling van GroenLinks en die van de Groenen kan ook wel eens een licht zitten. GroenLinks heeft er geen behoefte aan de in de motie verwoorde uitspraak te doen. Zeker als het zo is dat voor een grondwetswijziging ontbinding van de Eerste Kamer noodzakelijk wordt geacht, dan weegt dat argument zwaarder dan het argument dat een zittende Eerste Kamer niet vroegtijdig zou

mogen worden ontbonden, gebaseerd op het mandaat van zittende provinciale staten. Met andere woorden: wij vinden dat hier een verkeerde afweging wordt gemaakt.

De motie wordt vervolgens in stemming gebracht en bij handopsteken verworpen.

De voorzitter constateert, dat de aanwezige leden van de fracties van D66 en de Groenen zich vóór deze motie hebben verklaard.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over motie 5 (zie blz).

De heer Le Belle (D66): Voorzitter! Het kernpunt in deze motie is natuurlijk het goede voorbeeld dat de provincie naar buiten toe moet geven. Ik heb uit de woorden van de heer Lagrand en de charmante wijze waarop hij die naar voren bracht begrepen dat dit ook zijn intentie zal zijn. Het lijkt mij dan ook goed dat wij het college de kans geven eerst nadere studie te verrichten en nader advies in te winnen. Derhalve zullen wij de motie boven de markt laten hangen, in de hoop dat het met het in de motie gevraagde volgend jaar voor de wind gaat.

De voorzitter constateert dat motie 5 boven de markt blijft en mitsdien geen onderdeel van beraadslaging meer uitmaakt.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over motie 6 (zie blz).

De heer Van Ark (PvdA): Voorzitter! Ik heb de ondertekenaars van motie 6 gevraagd wat zij precies met de motie beogen. Ik begrijp dat zij met die motie beogen vast te stellen dat de staten in 1996 de vrijheid hebben om bij de vaststelling van de begroting een beslissing over de stimuleringsregeling te nemen. Maar die vrijheid hebben de staten natuurlijk altijd bij de begrotingsvaststelling. Dus in die zin kun je eigenlijk niet tegen de motie zijn. Daarom willen wij onze stem aan deze motie niet onthouden.

Mevrouw Karssen (CDA): Voorzitter! Het is precies zoals mijn fractie al eerder opgemerkt heeft: een dergelijke zaak stel je tijdens de begrotingsbehandeling vast. Dat zal dus in 1996 gebeuren. Er is dus geen reden om tegen de motie te zijn.

De heer Stelstra (RPF/GPV/SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik zal voor de motie stemmen, omdat de motie precies de nuancering aangeeft tussen de deur dichtdoen en de deur openhouden.

De heer De Zeeuw (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik denk dat wij het nu volgende staaltje van dualisme tussen provinciale staten en gedeputeerde staten ons niet moeten laten ontgaan.

De motie wordt vervolgens in stemming gebracht en bij handopsteken aangenomen.

De voorzitter constateert, dat de leden van gedeputeerde staten zich tégen deze motie hebben verklaard.

XXIX. Verhoging van de provinciale opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting

Aan de orde wordt gesteld de voordracht van gedeputeerde staten tot vaststelling van de verhoging van de provinciale opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting (zie bijlage 73)

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XXX. Tarieventabel 1994 behorende bij en deelsluitmakende van de Legesverordening 1993 provincie Noord-Holland

Aan de orde wordt gesteld de voordracht van gedeputeerde staten tot vaststelling van de Tarieventabel 1994 behorende bij en deelsluitmakende van de Legesverordening 1993 provincie Noord-Holland (zie bijlage 74).

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XXXI. Begroting IPO 1994 c.a.

Aan de orde wordt gesteld de voordracht van gedeputeerde staten tot vaststelling van de begroting van het IPO 1994 c.a. (zie bijlage 70).

De heer Theunisz (Groenen): Mijnheer de voorzitter! In het kader van de behandeling van de begroting IPO 1994 zou ik eveneens in deze zaal naar voren willen brengen wat ik in de Commissie Openbaar Bestuur reeds heb gezegd over de jaarlijkse IPO-conferentie voor statenleden.

In Maastricht mochten statenleden nog meepraten op hun eigen conferentie. Maar in Arnhem zowel als in Assen verwerd die conferentie tot een hoorcollege van bewindsvrouwen van binnenlandse zaken. Om de betrokkenheid bij en het enthousiasme voor die conferentie onder de statenleden - zowel in Noord-Holland als in de andere provincies - te bevorderen, verzoek ik de Noordhollandse collegeleden in het IPO-bestuur de voorzitter en de directeur van het IPO dringend voor te stellen om de opzet van de jaarlijkse conferentie te wijzigen. De beoogde wijziging zou moeten leiden tot een conferentie van statenleden in plaats van een conference voor statenleden. Ik heb eens gezegd te vrezen dat het IPO de neiging vertoont in een onderonsje te ontaarden. De opzet van de jaarlijkse conferentie in de twee achter ons liggende jaren heeft die vrees eerder bevestigd dan weggenomen.

De heer Tielrooij (lid van gedeputeerde staten): Voorzitter! Ik merk op dat ik het, los van een enkele bizarre gebeurtenis op die conferentie, volstrekt eens ben met hetgeen de heer Theunisz heeft gezegd. Ik kan hem mededelen dat op dit moment een achttiental aanbevelingen binnen het dagelijks bestuur van het IPO aan de orde zijn; één daarvan betreft het veel meer betrekken in de discussie van veel meer statenleden dan thans het geval is. De heer Theunisz wordt - hoop ik - op zijn wenken bediend; zijn gevoelens zijn de onze.

De heer Theunisz (Groenen): Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor dit antwoord.

De voordracht wordt vervolgens zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XXXII. Begroting 1994 Groenontwikkelings- en Beheersdienst

Aan de orde wordt gesteld de voordracht van gedeputeerde staten tot vaststelling van de begroting 1994 van de Groenontwikkelings- en Beheersdienst (zie bijlage 59).

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XXXIII. Samenvoeging waterschappen Noordkop (vervolg)

Wordt voortgegaan met de beraadslaging inzake de voordracht van gedeputeerde staten tot samenvoeging van

waterschappen in de Noordkop (zie bijlage 66).

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De voorzitter stelt aan de orde de stemming over motie 3 (zie blz).

De motie wordt met 39 tegen 35 stemmen aangenomen.

De voorzitter stelt vervolgens aan de orde de stemming over motie 4 (zie blz).

De motie wordt vervolgens in stemming gebracht en bij handopsteken aangenomen.

De voorzitter constateert, dat de leden van gedeputeerde staten, de heren De Zeeuw, De Lange, Achterstraat en Lagrand zich tégen deze motie hebben verklaard.

XXXIV. Ingekomen stukken

De voorzitter deelt mede, dat zijn ingekomen de volgende stukken:

a. Brief van de Stichting Lange-Afstands-Wandelpaden van 29 september 1993 inzake de voorgestelde korting op het budget Recreatief Medegebruik.

Op voorstel van de voorzitter wordt besloten de brief te betrekken bij de behandeling van de begroting en het Beleidsplan voor 1994.

b. Brief van het bestuur van de Vereniging van Noordhollandse Gemeenten van 16 september 1993 inzake het rentepercentage provinciaal stadsvernieuwingsfonds.

Met betrekking tot deze brief is door de voorzitter voorgesteld hem te betrekken bij de behandeling van de begroting en het Beleidsplan voor 1994.

Besloten wordt deze brief te betrekken bij de behandeling van de begroting en het Beleidsplan voor 1994 met de toezegging, dat het antwoord van gedeputeerde staten ter kennis wordt gebracht aan de leden van de Commissie Financiën en Beleidsplanning.

c. Afschrift brief van de Stichting Natuur en Milieu van 22 september 1993 aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor Verkeer en Waterstaat, inzake de normering van het nachtelijk vliegtuiglawaai.

De voorzitter stelt voor deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

De heer Van der Hiele (D66): Voorzitter! Ik stel voor de onderhavige brief in kopie toe te zenden aan de leden van de Commissie Ruimtelijke Ordening en de Commissie Milieu.

De voorzitter: Aan dat verzoek zal worden voldaan.

Vervolgens wordt besloten deze brief voor kennisgeving aan te nemen met de toezegging, dat een afschrift van deze brief gezonden wordt naar de leden van de Commissie Milieu en de Commissie Ruimtelijke Ordening.

d. Afschrift brief van de FNV-werkgroep Uitkeringsgerechtigden Leeuwarden van 27 september 1993 aan Provinciale Staten van Friesland inzake het heffingsysteem voor de Verontreinigingsheffing

Op voorstel van de voorzitter wordt besloten de genoemde brief voor kennisgeving aan te nemen.

e. Brief van B&W van Den Helder van 30 september 1993 inzake de samenvoeging van waterschappen in de Noordkop

Op voorstel van de voorzitter wordt besloten de genoemde brief te betrekken bij de discussie over de voordracht van gedeputeerde staten m.b.t. dit onderwerp.

XXXV. Afscheid van de statenleden de heer P. van der Gaast en de heer drs. H.A.C. Komproe.

De voorzitter: Dames en heren! Allereerst wil ik aan de orde stellen het afscheid van Peter van der Gaast. Peter van der Gaast was lid van provinciale staten sedert juni 1982 - dus ruim elf jaar. Na de statenverkiezing in 1987 werd hij fractievoorzitter van de PvdA-fractie, als opvolger van Margreet de Boer, die toen lid werd van gedeputeerde staten.

Peter van der Gaast heeft deel uitgemaakt van veel statencommissies. In de huidige statenperiode, vanaf 1991 tot heden, heeft hij deel uitgemaakt van de Commissie Ruimtelijke Ordening. Daarnaast was hij lid van de Raad van Commissarissen van de NV Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland. Daarvoor was hij lid van de commissies Financiën en Planning, Openbaar Bestuur, Economische Zaken en Werkgelegenheid, Maatschappelijk Welzijn, Coördinatie en Planning Welzijnsbeleid en van de Raad van Toezicht op de Provinciale Bedrijven. In de periode van elf jaar heeft Peter van der Gaast dus eigenlijk het hele beleidsveld van de provincie bestreken.

Daarnaast had Peter van der Gaast verschillende andere functies. Zijn hoofdfunctie was beleidsambtenaar bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Maar hij heeft ook in het bijzonder in de Partij van de Arbeid, zowel op provinciaal als op landelijk niveau, heel veel activiteiten verricht. Hij is lid geweest van de partijraad van de Partij van de Arbeid, de werkgroep financiën van het gewest Amsterdam en de landelijke defensiecommissie van de Partij van de Arbeid.

Peter van der Gaast heeft in de afgelopen jaren, niet alleen in de provincie Noord-Holland als lid van provinciale staten voor de Partij van de Arbeid, maar ook nationaal een belangrijke rol gespeeld in de politiek; dat kan ik zonder enige aarzeling zeggen. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld in het denken over de politiek en in het activeren van de politiek. Hij heeft voorts een belangrijke rol gespeeld in de Partij van de Arbeid, in al de wederwaardigheden die daar sinds 1982 aan de orde zijn geweest. Daarvoor zeg ik hem dank, vanuit een algemeen provinciaal standpunt, maar ook vanuit mijn functie als commissaris van de Koningin. Ik zeg dit niet omdat ik een partijgenoot ben van Peter van der Gaast, maar omdat ik vind dat het waardering en dank verdient wanneer iemand zich gedurende zo lange tijd zo intensief inzet voor de politiek in Nederland. Want de politiek is in een functionele democratie van het allergrootste belang, voor welke grote democratische partij je je ook inzet. Daarvoor past uitdrukkelijk waardering en dank. Die dank wil ik dan ook graag overbrengen.

In zijn ontslagbrief heeft Peter van der Gaast als reden voor zijn vertrek uit de staten aangegeven dat hij met ingang van 1 december a.s. als sociaal-economisch adviseur in dienst treedt bij de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) te Parijs, een organisatie die hij in Praag gaat vertegenwoordigen. Wij feliciteren Peter van der Gaast van harte met deze functie, om een aantal redenen. Het betreft hier een

buitengewoon interessante organisatie, zo weet ik uit ervaring, met name nu deze organisatie zich mede gaat inzetten voor de ontwikkeling van Oosteuropese landen, waarin Peter van der Gaast een belangrijke rol kan spelen.

Wij wensen Peter van der Gaast veel succes toe in zijn nieuwe functie - persoonlijk succes, maar ook succes in zijn opdracht. Want ik denk dat het ook voor de ontwikkeling van Oost-Europa van groot belang is dat de rijke, industriële landen in de wereld, zoals die vertegenwoordigd zijn in de OESO, inderdaad een poging doen om het effect van het opruimen van de Muur ook economisch handen en voeten te geven in Oost-Europa. Want als dit laatste niet gebeurt, dan zijn wij nog maar heel weinig verder sinds de val van de Muur in 1989.

Met het vertrek van Peter van der Gaast verliezen wij een bijzonder enthousiast en gedreven lid van provinciale staten. Hij spreidde een grote betrokkenheid voor heel veel onderwerpen in de provincie ten toon, met name ook op sociaal-economisch terrein.

In de vergaderingen was Peter van der Gaast iemand die altijd nadrukkelijk aanwezig was, nadrukkelijk accenten wilde leggen en nadrukkelijk - voor zover dat mogelijk is in een bedrijf als de staten - visie, perspectief en richting wilde schetsen. Dit deed hij altijd op een heel pregnante manier - en dat deed hij ook al in de tijd toen ik nog geen commissaris van de Koningin was, heb ik begrepen.

Ik zou Peter van der Gaast namens gedeputeerde staten en provinciale staten hartelijk dank willen zeggen voor het vele, zeer intensieve en belangrijke werk dat hij voor deze staten en voor het democratisch functioneren in onze samenleving heeft gedaan - ik zeg dit met grote oprechtheid. Ik wens hem heel veel succes toe in zijn nieuwe werkring.

Vanwege zijn langdurige en grote verdiensten voor onze provincie, wil ik hem graag de zilveren penning van de provincie uitreiken. (Applaus).

De voorzitter overhandigt daarop de heer Van der Gaast de zilveren penning van de provincie.

De voorzitter: Dames en heren! Peter van der Gaast wil graag nog een reactie geven. Maar alvorens ik hem daartoe in de gelegenheid stel, wil ik afscheid nemen van de heer Komproe.

De heer Komproe was lid van provinciale staten sinds april 1991. Hij maakte deel uit van de statencommissies voor Economische Zaken en Werkgelegenheid en Welzijnzorg en Emancipatie. De heer Komproe was bovendien secretaris van de fractie van de VVD. In het dagelijks leven was hij werkzaam als arbeids- en organisatiepsycholoog en als adviseur op het vlak van werving en selectie.

Als secretaris van de VVD-fractie en als lid van provinciale staten heeft hij zich zeer nadrukkelijk ingezet voor deze provincie en heeft hij bovendien tal van activiteiten verricht die van belang waren voor het functioneren van zowel zijn fractie (maar daarover past ons geen oordeel) als de provincie zelf.

Bovendien was de heer Komproe voorzitter van de VVD-fractie in de stadsdeelraad De Pijp in Amsterdam, bestuurslid van het Vormingscentrum voor de Theaterkunsten in Amsterdam en lid van verschillende VVD-commissies.

Ook de heer Komproe heeft zich dus zeer actief ingezet voor de activiteiten met betrekking tot het functioneren van een politieke partij in onze politieke democratie. Nogmaals: ik onderstreep dat dit buitengewoon veel waardering verdient.

De heer Komproe gaat de staten in een relatief kort tijdsbestek verlaten. Hij doet dit in verband met zijn zonder twijfel eervolle benoeming tot hoofd van de Dienst Economische Zaken en Arbeidsaangelegenheden, een beleidsvormend en ondersteunend apparaat ten behoeve van het bestuurscollege van het Eilandengebied Bonaire. Ik heb in de krant gelezen wat de heer Komproe over Bonaire heeft gezegd. Ik weet uit ervaring dat Bonaire, ook al is het een klein eiland (kleiner nog dan Texel, denk ik soms), een zeer belangrijk eiland in de Nederlandse Antillen is. Bovendien is het een eiland waar je bij uitstek dat heel precaire evenwicht tussen economische ontwikkeling en ecologie zou moeten bewaren (misschien meer nog dan waar elders in ons koninkrijk). Want Bonaire is bij uitstek ecologisch zo belangrijk, maar tegelijkertijd economisch zo aantrekkelijk, juist omdat het

ecologisch zo belangrijk is.

In het voornoemde spanningsveld zal de heer Komproe zich moeten gaan bewegen en tegelijkertijd voor de mensen op Bonaire een goede bestaansgrond moeten realiseren - want dat blijft altijd een probleem, zeker op de "kleine" eilanden binnen het Caraïbisch gebied.

Ik dank namens provinciale en gedeputeerde staten de heer Komproe voor zijn bijdrage aan het werk van provinciale staten en wens hem buitengewoon veel succes toe in zijn nieuwe werkkring. Hij gaat erg interessant werk verrichten, op één van de mooiste eilanden die er in het Caraïbisch gebied en wellicht ook op de wereld bestaan. Bovendien betreft het hier een gebied waar economische ontwikkeling en arbeidsaangelegenheden soms pregnanter aan de orde zijn dan hier, hoezeer wij er hier ook bij betrokken zijn.

Ik zou de heer Komproe als dank voor zijn werkzaamheden in deze provincie een geschenk willen overhandigen - een geschenk dat hij zonder enige twijfel op zijn kantoor in Bonaire zal kunnen ophangen en waarbij wij hem allemaal zullen beloven dat wij eenmaal zullen langskomen om te zien hoe het hangt. (Applaus).

De voorzitter overhandigt daarop de heer Komproe een ets van het provinciehuis.

De heer Van der Gaast (PvdA): Mijnheer de voorzitter, leden van de staten! Ik wil u allereerst hartelijk bedanken voor het prachtige geschenk, waarvan ik op de een of andere manier in de veronderstelling verkeerde dat wij het in deze vorm al lang geleden hadden afgeschaf. In ieder geval ben ik blij dat mij nog een exemplaar ten deel is gevallen.

Graag wil ik als dank nog enkele woorden spreken, die misschien aansluiten bij de manier waarop u, voorzitter, mij hebt neergezet. Daarbij wil ik het echter niet hebben over de Partij van de Arbeid. Ik weet dat sommigen van u zich hebben verkneukeld dat ik, nu ik mij in korte tijd tot specialist in de PvdA-vernieuwing heb ontwikkeld, het laatste nieuws daarover zou vertellen. Ik zou dat wel kunnen doen en ik zou die achtergronden nog graag willen belichten, maar ik doe dat niet, gelet op de ervaring die ik eerder met u gehad heb over het watergeld. Zoals men zich zal herinneren, heb ik toen met heel veel vuur betoogd dat het absoluut onzin was dat het watergeld vijf achtereenvolgende jaren met 10% verhoogd zou moeten worden. Uiteindelijk heb ik op dat punt niet alleen u allemaal verloren, maar ook mijn eigen fractie (en dat terwijl ik uitgerekend deze week het bericht in de bus kreeg dat gebleken is dat de verhoging dit jaar slechts 7% hoeft te zijn).

De les die ik uit het voorgaande heb geleerd, is dat ik met mijn partij en met deze staten meer geduld moet hebben wat betreft mijn berichtgeving. Aan de andere kant wil ik ook u bedanken voor het feit dat u met mij zo lang geduld heeft gehad - en dit laatste geldt natuurlijk ook voor mijn fractie.

Er zijn twee punten die ik in mijn afscheidswoord nog even zou willen meenemen, omdat ik ze heel belangrijk vind voor de verdere ontwikkelingen en ook voor mijn eigen geloofwaardigheid in mijn nieuwe functie.

De voorzitter heeft er al op gewezen dat Nederland graag een bijdrage wil leveren aan de vernieuwing van het openbaar bestuur in Oost-Europa. Maar onze geloofwaardigheid staat of valt natuurlijk met de verdere ontwikkeling van ons eigen openbaar bestuur.

Binnenkort komt ook de lex speciales rond het Rotterdamse gebied uit. Door mijn fractievoorzitter is in deze begrotingsbehandeling ook uitdagend gesproken in de richting van de commissaris, aangezien er al geruime tijd geruchten circuleren over de alternatieve plannen die hij voor ons gebied in zijn hoofd heeft. Als ik het goed begrepen heb - maar hij kan mij nog tegenspreken - dan houdt zijn plan ongeveer in: ofwel wij doen wat minister Dales wil, ofwel wij gaan een beetje gemeentelijk herindelen rond Amsterdam.

Wat ik zou willen meegeven, is het volgende: ik denk dat er één ding in de komende tijd niet mag gebeuren, namelijk dat er rond het openbaar bestuur weer niets gebeurt. De CDA-fractie zou ik willen zeggen dat ze natuurlijk niet meer kan verwachten dat er in de komende kabinetsperiode een regeringscoalitie zal worden gevormd die zich opnieuw zal stellen op het CDA-standpunt dat er niets gebeurt. Dat zou onze geloofwaardigheid definitief aantasten.

Ik heb gehoord dat de financiële verhouding in de lex speciales goed geregeld is; je zou wat dat betreft het ROA

er zo kunnen aanhaken.

Persoonlijk denk ik dat als de heer Van Kemenade hier zijn voorstel zou hebben ingediend, ik dan één van de weinige echte steunpilaren voor dat voorstel zou zijn geweest (ervan uitgaande dat ik zijn voorstel goed heb begrepen).

In ieder geval zou ik de staten willen meegeven: u moet wel kiezen; u moet zich in ieder geval niet laten terugdringen in de sfeer van "wij gaan lekker niets doen", want daarmee zouden wij in een enorme depressie terechtkomen.

Daarbij komt het volgende. Als het zo is dat wij in gemoderniseerde vorm iets van het middenbestuur en de provincies kunnen behouden, dan praten wij ook heel erg over de politieke legitimiteit. Wat dat betreft is er iets aan de hand waar ik u voor wil waarschuwen. Ik heb dat al eerder gedaan, maar ik wil dat op deze plaats herhalen.

Er is in Nederland de trend aan de gang dat wij op zoek zouden zijn naar een nieuw type bestuurder. De ideologische verschillen tussen partijen nemen af, wij kruipen steeds meer naar elkaar toe en het wordt allemaal anders. Ik wil u één ding zeggen: als u daar intrapt, dan gebeuren er de volgende twee dingen.

Ten eerste maakt u het het rijk gemakkelijker om u te vervangen door een prefectuur. Want als het waar is dat de politieke verschillen steeds minder worden en wij een bepaald type bestuurder nodig hebben, die meer op een ambtenaar lijkt, dan is het nog maar een klein stapje en dan doet men het vanuit Den Haag gewoon zelf. Het stapje om dan tot prefecturen te komen, is werkelijk heel klein; daar gaat u dan de mist mee in.

Het tweede punt is natuurlijk dat u in uw eigen politieke partij eveneens gezien zal worden als een ambtenaar.

Uw partij zal u daarom snel vervangen door een andere ambtenaar, omdat het in de provincie maar een heel saaie boel is. (Het lijkt of dit alleen voor de PvdA geldt, maar u zult dit ook in uw eigen partij merken.)

Ik denk dus dat één ding heel belangrijk is. De kerntakendiscussie was heel erg belangrijk, maar wat nog veel belangrijker is, is dat de politieke legitimiteit van het provinciaal bestuur of het nieuwe middenbestuur gehandhaafd blijft. Ik zie daarvoor eigenlijk maar één manier. Vandaag is het al heel leuk geprobeerd; ik had even het gevoel dat ik maanden weggeweest was, op het moment dat er over allerlei zaken verdeeld gestemd werd (overigens naar mijn gevoel met niet erg bevredigende resultaten hier en daar). Dat was wel leuk natuurlijk. Dus ik merk dat de groeicapaciteiten in deze staten heel duidelijk aanwezig zijn.

Ik zou willen zeggen (ik heb dat eerder gedaan) dat een stapje verder heel goed zou zijn. Wij zien dat de democratie en de herkenbaarheid voor de burger er sterk aan winnen als er een eind zou komen aan onze brede coalities van vier partijen en dat wij terug zouden gaan naar een systeem met programmatische meerderheidscolleges, waarbij een duidelijke oppositie en een duidelijke regeringspartij elkaar bekampen. (Dit zien wij ook in Duitsland, waar het middenbestuur een heel duidelijke sterke plaats heeft.)

Ik denk dat het werken met een programmatisch meerderheidscollege goed is voor de discussie. Ik denk ook dat er op basis van een dergelijk college veel serieuzer gekeken wordt naar beheer en uitvoering van beleid, omdat niet iedere keer in de fracties en in de staten een druk op de besluitvorming ligt die verband houdt met vragen als: Wat vindt het college ervan? Mogen wij de volgende keer nog wel meedoen? Komt jouw carrière in het gedrang of de mijne? etc. Ik denk dat via het werken met een programcollege de politieke herkenbaarheid en het debat aan kracht winnen.

Ik denk dat wij, als wij een duidelijke keuze maken voor de vernieuwing van het bestuur en als wij zelf in onze provinciale bestuurslaag iets politieker willen gaan functioneren, de provincie dan kunnen behouden. Dan blijft ook mijn geloofwaardigheid als handelsreiziger voor het Nederlandse openbaar bestuur behouden en hoef ik er niet bang voor te zijn dat ik, als ik hier over drie jaar terugkom, moet constateren dat hier inmiddels is afgeschaf wat ik daar moet invoeren.

De heer Komproe (VVD): Voorzitter! Ik wil u bedanken voor de mooie woorden die u heeft uitgesproken en voor het mooie cadeau dat ik heb gekregen. Het cadeau zal zeer zeker een eervolle plaats op Bonaire krijgen. Ik wil voorts nog opmerken dat de vergelijking tussen Bonaire en Texel een goede is; Texel heeft 13.000

inwoners, terwijl Bonaire er 12.000 heeft.

Ik heb al tegen de gedeputeerde, de ambtenaren en de leden van de Commissie Economische Zaken gezegd dat zij sowieso een officiële uitnodiging krijgen om eens op Bonaire langs te komen. Maar ik verwacht u allen toch ook een keer op Bonaire, ten einde een aantal dingen zelfs van de andere kant te komen zien en horen.

De voorzitter: Dames en heren! Ik dank de heer Komproe voor zijn woorden en voor zijn uitnodiging.

De heer Van der Gaast dank ik eveneens voor zijn woorden. Om teleurstellingen te voorkomen: neemt u niet de gedachte mee dat ik zou denken wat u gezegd heb, want dat is dus niet waar; dat zou in Praag verkeerd verstaan worden.

XXXVI. Sluiting der vergadering

De voorzitter sluit vervolgens de vergadering om 18.20 uur.

Titel:PS-notulen d.d. 11-11-1993

Datum:11-11-1993

Nummer:

Documenttype:PS-verslag